

KOLEGE I PROFESORI NA KOMEMORACIJI
STUDENTIMA IZ POSUŠJA

Voljeli bismo da smo im
mogli pomoći u ostvarivanju
njihovih životnih snova STR. 2

ANTE ČIZMIĆ/CROPIX

god XIII.
broj 135.
25. siječnja 2021.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

JOSIP PERKUŠIĆ Najmlađi delegat mladih pri UN-u

Str. 10

PAJIN PAUNOVIĆ/CROPIX

DR. TOMISLAV STOJANOV
Znanstvenicima
je neprocjenjivo
međunarodno
usavršavanje STR. 28

PRIVATNI ALBUM

PROFESSOR EMERITUS
VLADIMIR KRPAN

Uspjesi
mojih
studenata
najveće su
priznanje
mojemu
radu

STR. 27

DAMIJAN TADIĆ/CROPIX

RAZORAN POTRES NA BANOVINI

Inženjeri građevinskih
fakulteta iz Zagreba
i Splita pomažu
razrušenoj Petrinji STR. 4

KOLEGE I PROFESORI ZAJEDNO NA KOMEMORACIJI STUDENTIMA IZ POSUŠJA

Voljeli bismo da smo im mogli pomoći u ostvarivanju njihovih životnih snova

Vijest o njihovoj smrti sve nas je strahovito potresla zato što smo u njima prepoznali vlastitu djecu, braću, sestre i rodbinu i prijatelje, ali i zato što nas je još jednom podsjetila koliko je zapravo život krhak - kazao je prof. dr. Srdjan Podrug, dekan FESB-a

PIŠE: **DIANA BARBARIĆ**
SNIMIO: **ANTE ČIZMIĆ/CROPIX**

Ispred zgrade Tri fakulteta na Kampusu u utorak je, u organizaciji Sveučilišta u Splitu i prisustvu brojnih kolega i profesora, organizirana komemoracija za troje splitskih studenata: FESB-ovce **Mariju Pavković** i **Stipu Romića** i **Mirelu Rezo**, koja je studirala na PMF-u. Oni su tragično preminuli u nezapamćenoj nesreći kod Posušja na dočeku 2020. godine. Dr. don **Mihael Prović**, studentski kapelan i povjerenik za mlade, na početku komemoracije prisjetio se i petoro studenata Sveučilišta u Mostaru koji su zajedno s njima tragično preminuli. To su **Zana Pavković**, **Stipe Pavković**, **Ivan Miličević**, **Stjepan Jukić** i **Mia Soldo**. Od studenata se oprostio i rek-

tor Sveučilišta u Splitu prof. dr. **Dragan Ljutić**, koji se nakon tragedije čuo i s mostarskim rektorom i posvjedočio da cijela Hercegovina tuguje za ovim mladim ljudima s dva bratska sveučilišta. - Gubitak je to za sve nas. Ti mladi ljudi su vjerovali da će na sveučilištu dobiti znanje. A sveučilište ne pruža samo znanje, nego i mogućnost sudbina prelijepih života, mogućnost rasta, razvoja i napretka, mogućnost zajedništva. Universitas, riječ koja nadilazi i koja znači zajedništvo, prenošenje znanja, nečeg novog što će se izroditi iz zajedništva profesora i studenata. Vrlo žalosno i tužno kad izgubimo barem jedan dio ove druge komponente. Zato ono što prevladava jest tuga, tuga za mladim životima, tuga za mogućnostima. Nećemo ih zaboraviti.

ti. Što drugo, nego zahvaliti što su živjeli - kazao je splitski rektor.

Sve je nepravdno stalo

- Ne mogu opisati s kojom tugom u srcu sam primio vijest da je nažalost jedna od tragično preminulih stanarica Doma dr. Franjo Tuđman. Na početku svog studentskog života, upoznavanju svih njegovih ljepota sve je stalo, nepravdno. Mnoga pitanja se nameću. Zašto baš oni? No, pravog odgovora nema. Nema ga danas, niti će ga sutra biti. Preostaje nam samo da sklopimo ruke na iskrenu molitvu i pomolimo se za obitelj preminulih da im Bog pomogne da izdrže ovu patnju - kazao je **Marijan Bašić**, rektorov savjetnik iz Studentskog centra, te pozvao sve nazočne da budu "još malo bolji ljudi, te da poštuju svoje roditelje, braću, sestre, kolege s fakulteta i profesore".

Prof. dr. **Nikola Koceić-Bilan**, dekan PMF-a, na kojem je studirala Mirela Rezo, je kazao da su njezini kolege, studenti prve godine Biologije, o njoj samo najljepše govorili.

- Posebno je bolna činjenica da Mirela nije stigla ni pristupiti jednom ispitu, nije odslušala niti jedan seminar, nije stigla doživjeti svoju brućošijadu, okusiti sve čari i ljepote studentskog života. Njezini snovi o budućnosti i

Koceić-Bilan.

Dekan FESB-a, koji je u ovoj tragediji izgubio dvoje brućoša, prof. dr. **Srdjan Podrug**, još jednom je izrazio sućut njihovim obiteljima i prijateljima.

Bol ima snagu koja nas popravlja

- Vijest o njihovoj smrti sve nas je strahovito potresla zato što smo u njima prepoznali vlastitu djecu, braću, sestre i rodbinu i prijatelje, ali i zato što nas je još jednom podsjetila koliko je zapravo život krhak. O Mariji i Stipi ne mogu vam puno toga osobno kazati zato što ih u ovom kratkom vremenu nisam imao priliku bolje upoznati. Međutim, mogu zaključiti kako se radilo o dvoje mladih ljudi koji se nisu bojali uhvatiti ukoštac sa životnim izazovima budući da su se u ovim teškim životnim uvjetima u kojima živimo proteklih godinu dana spremno odlučili upustiti u avanturu studiranja daleko od svog doma i svojih najmilijih. Oboma je pri upisu na fakultet FESB bio prvi izbor i voljeli bismo da smo im mogli pružiti pomoć i potporu u ostvarivanju njihovih životnih snova koje okrutnom igrom sudbine nikad neće dosanjati - kazao je dekan Podrug.

Mateo Marušić, predsjednik Studentskog zbora, poručio je kako će im preminuli kolegi biti vječni primjer da žive i dišu u ljubavi.

- Bol ima snagu koja nas popravlja, ona nas čini boljima, ona nas osvještava da rastemo u dobroti i budemo jedni drugima na radost i blagost - kazao je Marušić.

Nikola Koceić-Bilan

Srdjan Podrug

završetku obrazovanja ostat će nedosanjani. Prije 20-ak dana, 22. prosinca na nebu se pojavio dosta rijedak prirodni fenomen koji se u povijesti čovječanstva dogodio svega nekoliko puta, a prvi put je zabilježen negdje oko Isusova rođenja. Radi se o neobičnom položaju nebeskih tijela koja na takav način proizvode jednu jarku svjetlost poznatu pod imenom Betlehemska zvijezda ili Zvijezda repatica. Ta svjetlost traje na nebu svega

dva-tri sata i onda je više ne vidimo. Iako je našem pogledu skrivena, mi za nju znamo duže od 2000 godina, a pričamo o njoj i sjetimo je se svaki put kad kitimo bor i stavljamo jaslice ispod bora. I ovih naših osam zvjezdica na nebu je zasjalo prekrasnim svjetlom, obasjalo ovu zemlju, obogatilo sve nas i onda su prešle u neku drugu stvarnost. Ne možemo reći da su iščezli, oni će biti tu, u našim mislima, molitvama i srcima - emotivan je bio dekan

DRAGAN LJUTIĆ, REKTOR SVEUČILIŠTA U SPLITU

Najesen u ponudi studiji forenzike i novinarstva

PIŠE: DIANA BARBARIĆ

U sprkos pandemiji koja je bitno utjecala na sve, pa tako i na Sveučilište u Splitu, ova najveća dalmatinska organizacija s oko dvije tisuće zaposlenih i dvadesetak tisuća studenata pokazala se izuzetno žilavom i u ovim teškim okolnostima.

Nastava je, na ovaj ili onaj način, održavana redovno tijekom cijelog prvog semestra, a zahvaljujući činjenici da su se i prije nego što su imali prvog oboljelog organizirali i osnovali Povjerenstvo za praćenje COVID-19, a potom i sveučilišni COVID punkt, koronavirus sve ove mjeseci uspješno drže pod kontrolom.

– Nije lako mladim ljudima, željnima druženja i svega što ide uz studentski život, u ovakvim okolnostima, ali većina je poštovala epidemiološke mjere i sačuvala sebe i druge – zadovoljan je rektor prof. Dragan Ljutić.

Ističe kako su se pritom jako potrudili da svaki student, a pogotovo stranci koji su daleko od doma i obitelji, ima osiguranu medicinsku skrb, ali i psihološku podršku u slučaju zaraze koronavirusom i (samo)izolacije.

– Teški su mjeseci iza nas, ali možemo biti zadovoljni. Zadržali smo poziciju najboljeg sveučilišta u Hrvatskoj, ali i šire. Naš STIM centar izvrsnosti ostvaruje vrhunske rezultate, a naši znanstvenici objavljuju na stranicama visoko rangiranih časopisa. Radimo na sebi, a pomažemo i drugima. Evo sada konkretno dajemo podršku Sveučilištu u Puli da pokrene svoj studij medicine.

Od infrastrukturnih projekata dovršili smo rekonstrukciju Doma "Bruno Bušić", izgradili smo Tehnološki park u Spinutu,

Uredit će se četvrti i peti kat zgrade Medicinskog fakulteta

Nikola Vilić/Cropix

preselili Rektorat na Kampus... – rekapitulira rektor što se sve zadnjih mjeseci napravilo.

Novi studentski dom

Bilo je još toga: gotov je projekt uređenja dislociranog studija Hotelijerstvo i gastronomija na mjestu staroga samostana u Makarskoj, a rektor nas informira kako su tamo riješili i problem oko organizirane studentske prehrane, što je posebno mučilo one studente koji nisu "na materinoj spizi". Njima se servira hrana iz "Biokovke" i jako su zadovoljni.

I Sinj je odnedavno postao "ispostava" Sveučilišta u Splitu. Tamo je sjedište studija Mediteranska poljoprivreda, a Grad je uskočio s prostorima u Alkarskim dvorima. Dio nastave

imaju i u novouređenim prostorima na Peristilu.

– Uložili smo i 300 tisuća kuna za uređenja okoliša i Parka skulptura na Kampusu, uredili sportske dvorane u domu, nogometne terene, energetski obnovili Zgradu triju fakulteta, preselili Ured za međunarodnu suradnju u Sinjsku, a tamo smo opremili i prve virtualne učionice – nabraja profesor Ljutić.

Posebno ističe važnost izmjene urbanističkog plana uređenja Kampusu, ključnog za izradu projektne dokumentacije izgradnje novog studentskog doma, koji bi se trebao graditi sredstvima Europske unije. U njemu bi se moglo smjestiti još 600 studenata.

– Novost je i da nam je odobreno financiranje uređenja zgrade Medicinskog fakulteta, čiji je četvrti i peti kat devastiran i nije u upotrebi neko vrijeme, a izgradit ćemo i istraživački medicinski centar u suradnji s KBC-om Split. Sve će se to financirati sredstvima Europske unije – navodi rektor.

Lakša mobilnost

Studentima će biti posebno važno da se ove godine planira uvesti europska studentska iskaznica, a projekt vodi Sveučilište u Splitu. To će im bitno olakšati mobilnost, Erasmus razmjene, dobit će jednostavan pristup na stavnom materijalu, upisivat će se

online, a ECTS bodovi će im se automatski priznavati. Imat će i izravan pristup uslugama sveučilišta domaćina, kao što su knjižnice, prijevoz i smještaj, popuste za kulturne aktivnosti diljem EU-a, te brojne druge pogodnosti.

Onima koji, pak, budu upisivali fakultet u idućoj akademskoj godini u ponudi će se naći i nekoliko novih studija.

– To su Psihologija na engleskom, preddiplomski studij forenzike i studij novinarstva – najavljuje Dragan Ljutić.

Za daljnji razvoj splitskog Sveučilišta rektor izuzetno bitnim smatra projekt Sveučilišta mora EU, važnog transnacionalnog saveza koji povezuje šest sveučilišta. Nedavno je baš u Splitu održan "governing board" te alijanse. Sveučilište je postalo i punopravni član međunarodnog udruženja sveučilišta SGROUP Universities in Europe, a potpisali su suradnju s MedILS-om... Uglavnom, nema stajanja ni malodušja, bez obzira na sve prepreke, optimističan je splitski rektor.

Splitsko sveučilište je pokazalo solidarnost i prema studentima koji dolaze iz potresom zahvaćenih područja. Stoga je osnovano deveteročlano povjerenstvo, kojim predsjeda prorektorica prof. dr. sc. Đurđica Miletić, a uz, oslobađanje plaćanja participacije u školarinama, u pripremi su i drugi vidovi pomoći u koje su uključeni Studentski centar Split i Studentski zbor Sveučilišta u Splitu.

Valja napomenuti i kako je Sveučilište u prošloj godini dodijelilo ukupno 120 stipendija za izvrsnost. Ukupni godišnji iznos stipendija po studentu iznosi 9.600

kuna, odnosno 8000 kuna mjesečno.

Stipendije

Stipendijama Sveučilišta potiče se i nagrađuje izvrsnost najboljih studenata koji su rangirani unutar dviju skupina i to studenti prve godine na temelju uspjeha na državnoj maturi, a oni viših godina studija na temelju uspjeha u dotadašnjem studiju.

Studentskim udrugama za financiranje studentskih projekata u tri područja: znanost i tehnologija, kultura, umjetnost i mediji te sport dodijeljeno je lani ukupno 2.046.193,12 kuna, prema Pravilniku o raspodjeli sredstava iz upisnina Sveučilišta u Splitu.

Kroz ovakve aktivnosti se najbolje vidi koliko je veliko i snažno splitsko sveučilište.

– Financiranjem studentskih projekata podižemo studentski standard i to u svim područjima od znanosti, preko kulture, umjetnosti i medija do sporta – kazao je rektor Ljutić istaknuvši kako se Sveučilište u Splitu, bez obzira na to što je svrstano među ponajbolja svjetska sveučilišta, ne smije uljuljati već kontinuirano raditi na unaprijeđenju kvalitete. Potporom realizaciji studentskih projekata, prema riječima rektora, mladim ljudima se pruža prilika da iskažu svoju kreativnost i inovativnost, a to rezultira kvalitetnim projektima, važnim za cijelo Sveučilište.

Osim nenatječajnih sredstava, studenti su mogli financirati svoje projekte i natječajnim sredstvima iz upisnina te naposljetku putem natječaja Studentskog zbora, a riječ je o sveukupnom iznosu od preko tri milijuna kuna.

Prevenција širenja koronavirusa – na najjače!

U cilju prevencije širenja koronavirusa, splitsko Sveučilište je svim studentima podijelilo zaštitne maskice, a organizirali su i edukativne radionice, te okrugli stol s eminentnim stručnjacima na temu COVID-19. Podijelili su i više od 50 tisuća zaštitnih vizira u suradnji s AD Plastikom.

Osigurali su COVID punkt i dežurni COVID-19 broj na kojemu su zaposleni liječnici, koje plaća Sveučilište. Oni su na usluzi svim studentima i zaposlenicima, a bonus im je i rezerviran termin za testiranje pri Nastavnom zavodu za javno zdravstvo.

Podrška studentima stručnih studija

– Dajem punu podršku studentima stručnih studija u njihovim zahtjevima da budu izjednačeni s onima koji studiraju na sveučilišnim studijima – istaknuo je rektor, koji misli da je novi prijedlog Ministarstva znanosti i obrazovanja – pravičan.

Ured za upravljanje karijerama

Od veljače ove 2020. Sveučilište u Splitu osnovalo je svoj Ured za upravljanje karijerama kao dio Službe za studentski standard. Ured će pružati podršku studentima i stvarati poveznice s poslodavcima kako bi olakšao njihov ulazak i konkurentnost na tržištu rada. Utu svrhu će organizirati edukativne aktivnosti poput radionica i predavanja koje su do sada bile poznate pod zajedničkim nazivom Talk&Grow by Unist.

Nudit će mogućnost individualnog savjetovanja vezano za karijere, pripremu za intervju za posao ili pregledavnije životopisa. Na povezivanju s poslodavcima raditi ćemo kroz organizaciju raznih događanja poput Dana karijera i nastavnih baza i career speed date-ova.

Uspješno se proširuje i osnažuje mreža nastavnih baza koje su osnova dualnog sustava visokog obrazovanja. Njih sada imamo preko 350, od čega preko 80 potpisanih u protekle 2 godine i kod njih se odvija važan segment praktičnog dijela nastave gdje mentori iz nastavnih baza prenose svoje znanje, iskustvo i vještine na studente našeg Sveučilišta i tako im pomažu da teoretska znanja povežu s praksom.

PROF. DRAGAN LJUTIĆ
JAKOV PRKIĆ/CROPIX

POSljedICE RAZORNOG POTRESA U PETRINJI I OKOLICI

Statičari Građevinskog fakulteta pomažu razrušenoj Petrinji

Nakon što su Petrinju i šire sisačko područje dva dana zaredom pogodila dva razarajuća potresa, Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu poslao je tridesetak docenata i profesora kako bi obavili najhitnije procjene statike zgrada i kuća. Pregledali su više od 5000 objekata

upravom, podignut je cijeli sustav za unos podataka o pregledanim građevinama. Započeli su prvi pregledi - bolnice, škole, dječji vrtići, kao i zgrade fakulteta Metalurgije u Sisku te Učiteljskog fakulteta u Petrinji.

Iskustva iz Zagreba

Posložena je cijela platforma za unos informacija o pregledanim građevinama, pripremljene lozinke za timove koji će doći, upućeni pozivi preko HKIG inženjerima volonterima. Lakušić otkriva da su njegovi kolege bili „zadovoljni“ činjenicom da je u taj prvi mah trebalo pregledati „samo“ 500 do 800 objekata.

No, tada je došao utorak 29. prosinca. Nekoliko minuta nakon što je odjeknuo top s Griča, središte Zagreba se opet jako zaljuljalo. Ponovno je oštećena zgrada Građevinskog fakulteta, zgrada Sveučilišta u Zagrebu te niz objekata u centru metropole. A tek kada smo se malo pribrali i pogledali informativne portale, saznali smo da je Petrinja stradala kudikamo jače. Dva snažna potresa u dva dana.

Dekan Lakušić otkriva da je još ujutro 15-ak inženjera krenulo u smjeru Petrinje i Siska radosni što mogu pomoći u ovim teškim trenucima te svoja iskustva iz Zagreba prenijeti na stradalo područje. Uskladili su i dolazak kolega s Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Sisak i Petrinju. No, iako je organizacija cijelog stožera bila brzo postavljena i sve posloženo, sve to nije dugo trajalo. Razorni potres koji se dogodio u 12.17 sati sve ih je vratio u sjećanja od 22. ožujka 2020., za koja su mislili da se neće ponoviti.

- Osobno sam bio u uredu fakulteta i trešnju te ljuljanje zgrade teško je opisati. Šok, strah i nevjerica. Svi koji su bili u zgradi fakulteta izašli su ispred objekta na Kačićevu ulicu ili u dvorište. Nestalo je i struje u tom trenutku, prekinut je bio rad našeg servera zbog greške u centrali Carneta, tj. Carnetov router nije radio zbog prekida napajanja - govori Lakušić.

Crni scenarij iz ožujka, kada je Zagreb i šire zagrebačko područje pogodio strašan potres magnitude 5,5 po Richteru, ponovio se u neposrednoj blizini. Grad Petrinju je prvo u ponedjeljak 28. prosinca zadesio potres jačine 5 po Richeru, tijekom tog dana još nekoliko slabijih, da bi u utorak 29. prosinca nešto iza podneva potres magnitude 6,2 razrušio

Sastanku u petrinjskom Gradskom poglavarstvu

središte grada i ošteti brojne zgrade, kuće, javne objekte. Baš kao i ožujku, Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu reagirao je među prvima. Još su u ponedjeljak statičari s fakulteta bili aktivirani preko sustava MUP-a i civilne zaštite te su se kombijem fakulteta uputili u smjeru Petrinje, izvijestio nas je **Stjepan Lakušić**, dekan Građevinskog fakulteta.

- Ujutro me odmah kontaktirao ministar gospodarstva **Darko Horvat** te su usklade aktivnosti oko organizacije pregleda građevina nakon što se dobije prva slika s terena. U Gradskom poglavarstvu u Petrinji upoznati smo s prvim stanjem te je započela priprema za postavu cijele platforme za pregled građevina. Već u 14 sati održana je prva koordinacija s gradskom

Oštećenja zgrade Odsjeka Učiteljskog fakulteta u Petrinji

U razarajućem potresu koji je pogodio Petrinju teško je oštećena zgrada Odsjeka Učiteljskog fakulteta u Petrinji. Kako nas je izvijestio dekan **Siniša Opić**, pali su stropovi, napuknuli zidovi i zgrada čeka novu provjeru sigurnosti, ulazak statičara, mada je jasno da je objekt do daljnjeg neupotrebljiv. - Baš smo nešto prije podneva razgovarali o stanju zgrade, izveštavali javnost o tome koliko je zgra-

Dekan Siniša Opić

da oštećena, da nosi „žutu naljepnicu“ te da je procjena kako će za sanaciju trebati oko 500 tisuća kuna. Vrlo brzo nakon toga Petrinju je pogodio i drugi, jači potres i zgrada našeg Odsjeka dodatno je oštećena. Treba reći da smo prije godinu dana završili energetsku obnovu zgrade, krovište je novo, pa sada objekt izgleda netaknut, no unutrašnjost je teško oštećena - rekao nam je dekan Opić, kojeg smo „ulovili“ na putu pre-

ma Petrinji. Prvotne procjene su da će za sanaciju Odsjeka Učiteljskog fakulteta nakon ovog dodatnog razaranja trebati 1,5 milijuna kuna. Teško je oštećena i zgrada Metalurškog fakulteta. Za kraj jedna lijepa vijest: petrinjski studenti pomagali su oko čišćenja ulica i ruševina te su organizirali brojne humanitarne akcije skupljanja hrane i odjeće za sve ljude nesrećene ovih strašnim potresima.

PISU: BRANKO NAĐ | IVAN PERKOV

Ponovno je uspostavljen telefonski kontakt s resornim ministarstvom, s upravom Sveučilišta, upravom Grada Zagreba te s dekanima mnogih fakulteta. Kontaktirani su timovi starijaca u Petrinji i Lakušić nam s olakšanjem govori da su svi bili živi i zdravi. Neki su, doduše, bili baš u zoni gdje su srušeni objekti. Neki su ostali zarobljeni u krovovima objekata koje su pregledavali. Nažalost, nekoliko stručnjaka Građevinskog fakulteta osobno je svjedočila i kada se na djevojčicu u Petrinji srušio zabatni zid zgrade od čega je 12-godišnjakinja zadobila teške ozljede i preminula.

Ojačati sve građevine

No, iako su oštećenja strašna, dekan Lakušić ističe da će obnova Petrinje teći brže od obnove Zagreba. Istovremeno, upozorava:

- Tijekom proljeća smo često ispred fakulteta novinari i u nekim emisijama govorili kako obnova Zagreba treba biti uvod za ojačanje svih građevina u Hrvatskoj i da to treba biti strategija Vlade vezana za sektor građevinarstva. Nisu nas baš slušali. Sada će, vjerujem, drugačije razmišljati. Kada sam ulazio u građevinsku struku, zamišljao sam kako ću graditi, a ne popravljati razrušeno. Vjerojatno je i taj segment dio tog „novog normalnog“ u kojem svi skupa moramo živjeti. Kao da smo stavljeni na jednu veliku kušnju u kojoj se trenira naše strpljenje. Čuvajte se svi, iskorake i napredak u životu čine ljudi. Naš Fakultet, tj. naša znanja i nesebično davanje naših djelatnika u ovim trenucima velika su pomoć nastradalima i društvu općenito - zaključuje dekan Stjepan Lakušić.

Dekan Stjepan Lakušić

Potres teško ošteti i zgradu Metalurškog fakulteta u Sisku

Metalurški fakultet Sveučilišta u Zagrebu je u razdoblju od 28. do 30. prosinca pogodila tragedija od četiri snažna potresa epicentrom kod Petrinje magnitude od 4.7 do razornih 6.2 prema Richteru.

Zgrade Fakulteta prošle su isprva preliminarni pregled inženjera građevine s prolaznom upotrebnom dozvolom nakon prvog vala od tri potresa u ponedjeljak 28. prosinca. Nažalost, baš kao i u slučaju Odsjeka u Petrinji Učiteljskog fakulteta, razorni potres od utorka 29. prosinca magnitude od 6,2 prema Richteru donio je neizvjesnu budućnost jer su neki od zidova realna opasnost za boravak.

- S obzirom na to da je na zgradu Fakulteta naslonjena i zgrada Srednje škole Viktorovac, postoji izvjesna opasnost od dodatnog narušavanja statike uslijed postojećeg klizišta i prenapregnutosti građevine uzrokovane potresima. Vrijednost obnove predviđa se na minimalno 8 milijuna kuna kako bi cijela građevina bila sigurna. Precizni izračun provest će građevinski specijalisti za statiku. Opције financiranja diktirat će i brzinu obnove, ali i funkcionalnosti ustanove i opreme, objašnjava za Universitas por-

tal prof. **Zdenka Zovko Brodarac**, dekanica Metalurškog fakulteta.

Dodaje kako su za studente izrazito važni kontaktni oblici nastave kakvu je Metalurški fakultet do studenog 2020. godine pokušao održati u potpunosti. Od tada se nastava održavala hibridnim načinom, zbog pogoršanja epidemiološke situacije vezanu uz pandemiju koronavirusom, s naglaskom na kontaktne vježbe kako bi se osigurali odgovarajući preduvjeti za postizanje predviđenih ishoda učenja.

- Na dan razornog potresa sam, inače Petrinjka rodom, osobno boravila u svom uredu na Fakultetu. Najednom je krenula „grmljavina“ praćena urušavanjem zidova, letjećim komadima žbuke, gustim oblakom prašine te tlom koje nam je izmicalo ispod nogu. Bijeg iz zaključane zgrade svi smo doživjeli kao apokalipsu. U pokušaju ponovnog ulaska spriječio me novi potres nedugo nakon prvog. Bio je to dan u kojem su mi razorena dva doma, osobni u Petrinji i profesionalni u Sisku. Petrinja i Sisak doista krvare - govori nam dekanica Zovko Brodarac. Dan nakon potresa, u srijedu 30. prosinca, Metalurški

Zdenka Zovko Brodarac

fakultet obišao je ministar znanosti i obrazovanja prof. **Radovan Fuchs** u pratnji državnog tajnika **Stipe Mamića** i sami su se uvjerali u razornost niza potresa. Ministar je naglasio da će se interventnom procjenom stanja i radova te nakon donošenja relevantnih pravnih akata vrlo brzo ići u postupak obnove kako bi nastavnici i studenti što prije mogli koristiti prostore u svrhu poučavanja, ali i istraživanja.

Dekanica Zovko Brodarac zaključuje da je ova 2020. godina trebala biti slavljenička za Metalurški fakultet s obzirom na to da se trebalo obilježiti 60 godina studijskih programa metalurgije. Slavljeničku godinu obilježio je niz nepovoljnih okolnosti uz pandemiju koronavirusa, potres i nemogućnost provedbe građevinskih radova u projektu Centar za ljevarstvo - SIMET financiranog sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za regionalni razvoj kroz Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. u okviru poziva „Ulaganje u organizacijsku reformu i infrastrukturu u sektoru istraživanja, razvoja i inovacija“ u partnerstvu sa Sisačko-moslavačkom županijom. Osni-

vanje Centra za ljevarstvo - SIMET obuhvaća rekonstrukciju i adaptaciju postojeće istraživačke infrastrukture te nabavu i instalaciju visoko sofisticirane opreme čime će se poboljšati istraživački kapaciteti visokoobrazovne institucije, unaprijediti nastavne metode primjenom suvremenih tehnologija te potaknuti jačanje poveznica između znanstvenoistraživačkog sektora i gospodarstva uz kontinuiranu edukaciju znanstvenoistraživačkog osoblja s ciljem podizanja kompetencija za prijenos znanja i tehnologija putem „know-how“ principa. Osim podizanja znanstvenoistraživačkih i stručnih kompetencija, Centar će biti usmjeren i na edukativne aktivnosti u sklopu cjeloživotnog učenja.

- Nadam se da će nova 2021. godina ponuditi nove prilike uz obnovu zgrade nakon potresa, ulaganje u infrastrukturu u okviru projekta SIMET te time potaknuti proces inovacija, stvoriti triple helix efekt, odnosno ujediniti znanstvenoistraživački sektor, nositelje vlasti i gospodarstvo, čime će se posljedično utjecati i na snažan gospodarski rast - zaključuje dekanica Metalurškog fakulteta.

REKTOR BORAS U POSJETU PETRINJI I SISKU

Dodatne stipendije za studente s pogođenih područja

Rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. **Damir Boras** posjetio je sastavnice Sveučilišta u Zagrebu s potresom pogođenih područja: Metalurški fakultet u Sisku i Odsjek u Petrinji Učiteljskoga fakulteta. S obzirom na posljedice katastrofalnoga potresa, rektor Boras uputio je svim dekanima sastavnica Sveučilišta preporuku o izlasku u susret studenticama i studentima tijekom ispitnih rokova i praćenja nastave kako bi im se olakšali uvjeti, omogućio nastavak studiranja i života u aka-

demskoj zajednici.

Prilikom posjeta istaknuo je kako je grad Petrinja „kolijevka učiteljstva u Hrvatskoj“ već gotovo 160 godina, što je dodatni razlog da se zgrade Učiteljskog fakulteta što prije obnove, a Metalurški fakultet u Sisku jedini je takav u Hrvatskoj, što ga čini važnim i na svjetskoj razini te mu što prije treba pomoći.

Također, istaknuo je kako će Sveučilište u Zagrebu osigurati dodatne stipendije za studente pogođene potresom.

Oštećenja na fakultetima

Damir Boras
RONALD GORŠIĆ
/CROPIX

ODGOVOR NA IZAZOV

Znanja FGAG-a u službi potresom pogođenoj Banovini

Ivica Boko,
Nikša Jajac i
Alen Harapić

Od 4. do 10. siječnja ove godine, na devastiranom području, djelovale su ukupno tri ekipe sastavljene od zaposlenika Fakulteta i članova njegova Alumnia, sve zajedno oko 25 inženjera

Piše: **MILA PULJIZ**

Zaposlenici Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu su kao i brojne kolege iz redova akademske zajednice i srodnih fakulteta dali svoj obol u procjeni stanja objekata na potresom pogođenom području Banovine. Spremnost pravremenog i odgovarajućeg odgovora na izazov kakav je pomoć ljudima čije je domove poharala prirodna katastrofa potresa odlika je ovih ljudi. Dekan prof. Nikša Jajac i uprava su institucionalno i osobnim sudjelovanjem podržali inicijativu prof. Borisa Trogrlića koji je ovo djelovanje operativno organizirao. Tako su na potresom pogođenom području od 4. do 10. siječnja ove godine djelovale ukupno tri ekipe sastavljene od zaposlenika Fakulteta i članova njegova Alumnia,

sve zajedno oko 25 inženjera. Ovim izravnim sudjelovanjem u aktivnostima na terenu pod "zapovjedništvom" kolege prof. Josipa Atalića ispred Hrvatskog centra za potresno inženjerstvo nije završeno djelovanje FGAG Split. U suradnji s Udrugom građevinskih inženjera Splita i čelnim ljudima Hrvatske komore inženjera građevinarstva sa splitskog područja djelovanje se nastavlja višekratnim odlascima na teren u pregled objekata. Prije odlaska na teren na FGAG-u Split je za inženjere volontere organizirana edukacija o načinu provođenja pregleda objekata, korištenju digitalnih alata te su im prenijeta iskustva tog zahtjevnog rada "iz prve ruke". Inženjeri su posebno istaknuli potrebu i patnju te srčanost i zahvalnost ljudi Banovine kao jedine pokretače njihova volonterizma.

FUNKCIONALNA INTEGRACIJA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Nastavak opremanja Pomorskog fakulteta u Splitu

Nova oprema za Istraživanje u pomorstvu vrijedna je više od 4,1 milijun kuna

Piše: **JELENA BUDIMIC**

U okviru projekta „Funkcionalna integracija Sveučilišta u Splitu, PMF-ST, PFST te KTF-ST kroz razvoj znanstveno-istraživačke infrastrukture u Zgradi tri fakulteta“, financiranog sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za regionalni razvoj, uz prije nabavljenu opremu: Brodostrojski Warts ilinDEDF fullmission simulator, te nadogradnju postojećeg Transasova fullmission nautičkog simulatora, Pomorski fakultet sveučilišta u Splitu je tijekom mjeseca studenog opremio svoje laboratorije Opremom za Istraživanje u pomorstvu vrijednom više od 4,1 milijun kn.

Na zavodu za Pomorsku nauku nabavljena je oprema za istraživanja i ispitivanja učinkovitosti različitih načina praćenja brodova i mjera regulacije plovidbe s ciljem povećanja sigurnosti plovidbe, posebno u dijelu istočne obale Jadrana te određivanja rizika onečišćenja mora uljima s brodova i odobalnih instalacija, unaprjeđenja sustava ranog otkrivanja izljeva ulja u more i utjecaja planiranih naftnih polja na Jadrano na sigurnost plovidbe. Oprema uključuje nadzornu dalekometnu termovizijsku kameru, precizni globalni navigacijski satelitski sustav s mini geodetskom stanicom, bespilotnu letjelicu za precizno geodetsko snimanje iz zraka s kamerama te sustav za 3D

Dio novonabavljene opreme u BS i PEIT laboratorijima

mapiranje.

Na zavodima za Brodostrojarstvo i Pomorske elektrotehničke i informatičke tehnologije nabavljena je oprema koja će omogućiti nastavak interdisciplinarnih istraživanja vezanih za razvoj i učinkovitost brodskih porivnih i pomoćnih sustava. Sastoji se od opreme za upravljanje i ispi-

vanje električnih, rashladnih i parnih energetskih sustava s generatorom pare i parnom turbinom, za ispitivanje blizinskih industrijskih senzora, za ispitivanje senzora temperature, za ispitivanje i kalibraciju senzora pritiska, za ispitivanje rashladnih uređaja, za ispitivanje kaskadne regulacije, opremom za indu-

strijske kontrolere, dijagnostičkom opremom kontrolnih sustava, oprema za ispitivanje i snimanje karakteristika i dijagnostiku brodskih elektromotornih pogona, PLC uređaj s opremom i programima za simuliranje i upravljanje, automatski loger s mobilnim prijenosom podataka s brodskog porivnog stroja, spektrofotometar za mjerenje NOx u zraku, uređaj za ultrasonično mjerenje debljina limova, infracrvena kamera, analizator ispušnih plinova brodskih dizelskih motora, dijagnostičkom opremom za indiciranje tlakova u cilindrima brodskih motora. Primarna namjena navedene opreme je korištenje u znanstvene svrhe i istraživačke projekte koje će provoditi znanstvenici zaposleni na fakultetu uz mogućnost suradnje s lokalnim i inozemnim partnerima te gospodarskim i javnim sektorom.

Zrinka Zagorec, studentica Arhitektonskog fakulteta, dobila je prvu nagradu za fotografiju 'Second home'

TREĆA MEĐUNARODNA
MULTIDISCIPLINARNA KONFERENCIJA
MIC – VIS, 2020.

Mediteran iz znanstvene perspektive

Na konferenciju je pristiglo ukupno više od 100 znanstvenih radova, a izlaganja je kroz panel-diskusije i samostalne prezentacije održalo više od 100 znanstvenika i stručnjaka iz 20 zemalja

Piše: **IVAN PERKOV**

Na otoku Visu se od 16. do 19. rujna održala treća međunarodna znanstvena konferencija "Mediterranean Island Conference (MIC – Vis, 2020)", koju zajednički organiziraju Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar" i Sveučilište VERN, uz suorganizatorstvo Znanstvenog vijeća za antropološka istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te Euro-Mediterranean Academic Network (EMAN), a pod pokroviteljstvom Grada Visa i uz potporu predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića. Sukladno epidemiološkim mjerama, ovogodišnja konferencija održala se prema posebnom hibridnom modelu, pa je na konferenciji fizički prisustvovalo i na njoj izlagalo oko 50 znanstvenika i stručnjaka, dok su preostali sudionici svoje istraživačke radove predstavili u online sesijama. Na konferenciju je pristiglo ukupno više od 100 znanstvenih radova. Izlaganja je kroz panel-diskusije i samostalne prezentacije održalo više od 100 znanstvenika i stručnjaka iz 20 zemalja, a ovogodišnji plenarni govornik kon-

ferencije bio je prof. **Charles Farrugia**, profesor na Fakultetu medijskih znanosti Sveučilišta Malta. Podsjetimo, cilj je konferencije MIC – Vis poticati razmjenu mišljenja, dijaloga i primjenjivih znanstvenih istraživanja radi pronalazjenja rješenja za održivi razvoj mediteranskih otoka, i to u 18 tematskih cjelina: arhitektura, demografija, geografija, javni servisi, kultura i tradicija, mediji i komunikacija, migracije, obnovljivi izvori energije, obrazovanje, održivi razvoj, podmorje i biologija, poljoprivreda i ribarstvo, posao i gospodarstvo, povijest, sigurnost, sport, turizam te umjetnost i književnost. Dr. **Dionigi Albera**, direktor francuskog Instituta za etnologiju Mediterana, istaknuo je da su nam "prethodna dva izdanja ove konferencije pokazala da je multidisciplinarno izučavanje društvenih i gospodarskih tema koje se tiču Mediterana i predlaganje održivih rješenja od krucijalne važnosti za ovu regiju". U okviru svečanog otvaranja konferencije otvorena je i međunarodna izložba najboljih studentskih fotografija na temu "Ljudi i Mediteran" te su dodijeljene nagrade najboljim autorima.

RINO MEDIĆ, KOORDINATOR KONFERENCIJE

Otočna konferencija suživjela se s otokom

Ovo je već treće izdanje više međunarodne konferencije na temu Mediterana i otoka. Jeste li zadovoljni razvojem simpozija i kakvi su učinci prethodnih? Imaju li nadležni sluha za izrečeno i napisano?

– Kada smo prije pet godina započeli s pripremom prve konferencije MIC – Vis, 2016, nismo ni slutili da bi ona mogla postići ovakav učinak. Prvom konferencijom bili smo zadovoljni, druga je nadmašila sva očekivanja, dok je treća, s obzirom na sve okolnosti, bila pravi mali pothvat. Do sada je na tri konferencije MIC – Vis sudjelovalo preko 350 sudionika iz više od 30 zemalja iz cijelog svijeta. Tako su, osim sudionika iz Hrvatske, na konferenciji bili prisutni i sudionici iz Europe, Afrike, Sjeverne i Južne Amerike te Azije. S obzirom na navedeno, mislimo da smo u potpunosti opravdali naziv međunarodna konferencija. Također, s obzirom na raznolik spektar radova prezentiranih na konferenciji, vjerujemo da smo postigli i interdisciplinarnost, kojoj težimo kako bi se prostor Mediterana sagledao iz više područja te kako bi se dobila jasnija i potpunija slika o izazovima i perspektivama ovoga područja. Cilj je konferencije otvoriti prostor za razmjenu ideja, mišljenja i rasprava o Mediteranu i mediteranskim otocima prezentacijom i publikacijom radova te otvorenim raspravama. Osim toga, ideja je konferencije pozicionirati Vis kao relevantnu lokaciju na kojoj se raspravlja o budućnosti i perspektivama razvoja ne samo otoka, nego cjelokupnog prostora Mediterana. Mislim da smo u tome zasad uspjeli. Reakcije javnosti su pozitivne, a potpora koju dobivamo od lokalnih i državnih institucija govori nam da idemo u dobrom smjeru.

Konferencija se, možda i simbolično, održava na jednom od naših najudaljenijih otoka. Kako biste opisali odnos konferencije i lokalne zajednice i otočana?

– Konferencija od samog početka nastoji uspostaviti partnerski, čak bi se moglo reći i prijateljski odnos s lokalnom zajednicom. Cilj konferencije nije doći na Vis, dovesti stotinjak ljudi koji će sami sebi biti svrha i koji će odraditi to što imaju u svojem mikrookruženju, te nakon toga napustiti otok a da ljudi na otoku nisu znali da se bilo što događa.

Sama ideja konferencije od početka je bila inkorporirati je u prostor gdje se održava kako bi i lokalna zajednica osjetila koristi koje ona donosi. U tom smislu, organiziraju se razne aktivnosti i događaji kao dio društvenog i kulturnog programa konferencije čiji je cilj približiti konferenciju građanima i posjetiteljima Visa. Tako smo, na primjer, ove godine organizirali projekciju filma "Lavovi Visa", koja je održana u predivnom ambijentu ljetnog kina "Vis", gdje je ulaz bio otvoren kako za sudionike konferencije tako i za građane Visa i njihove goste. Tijekom proteklih konferencija smo u sklopu ovih aktivnosti organizirali koncert klape "Liket" na otvorenom te dvije izložbe fotografija. Svi su ovi događaji, osim za sudionike konferencije, bili otvoreni i za Višane i njihove goste. Kad je u pitanju suradnja s lokalnom zajednicom, posebno smo ponosni na suradnju sa Srednjom školom "Antun Matijašević Karamaneo", koja nam u potpunosti osigurava usluge cateringa za potrebe konferencije.

U sklopu toga profesori i učenici škole sudjeluju u pripremi i posluživanju hrane za domjenak na svečanom otvaranju, kao i za svečanu večeru konferencije. Želja nam je da lokalna zajednica "osjeti" konferenciju te da se cjelokupni događaj uklopi u prostor gdje se ona održava. U sklopu ovoga želim naglasiti da nam je izuzetno bitna podrška Grada Visa, koji je već treći put pokrovitelj konferencije. Ovom prilikom želim još jedanput zahvaliti gradonačelniku Visa, gospodinu Ivi Radici, te gradonačelnici, gospođi Antoniji Runje, kao i ostalim djelatnicima Grada Visa koji nas podržavaju od samog početka. Njihova pomoć i podrška u organizaciji konferencije od iznimne nam je važnosti.

Koje su teme dominirale na trećem izdanju konferencije i

koja biste izlaganja izdvojili kao posebno vrijedna i zanimljiva?

– Kao što sam već naglasio, konferencija je interdisciplinarna te pokriva 18 područja, od ekonomije, turizma i održivog razvoja pa sve do umjetnosti, povijesti, književnosti i ostalih područja. Sva ova područja povezuje to da s različitih aspekata propituju područje Mediterana. Kao i prethodnih godina, i na ovogodišnjoj konferenciji imali smo čitav spektar radova iz različitih područja. Svi su radovi jako vrijedni za sebe te bi sada bilo malo nepravedno izdvojiti samo neke. Mogu reći da smo ove godine imali izvrsno plenarno izlaganje prof. Charlesa Farrugie sa Sveučilišta u Malti pod nazivom "Mediterranean Voices: Exploration and Eternalisation". Naravno, s obzirom na cjelokupnu situaciju, i ovo je izlaganje organizirano online prezentacijom. Od ostalih izlaganja ove smo godine imali izvrsna izlaganja iz područja obnovljivih izvora energije, medija i komunikacija, umjetnosti i literature te demografije i geografije. Svi ovi radovi pridonijeli su kvaliteti konferencije, a vjerujemo da će pridonijeti i kvaliteti zbornika koji upravo pripremamo.

Ovo je jedna od rijetkih konferencija u doba pandemije koja nije otkazana. Kako ste se suočili s novim organizacijskim izazovima?

– Kao i većini ostalih organizatora sličnih događaja, i nama je ove godine organizacija konferencije predstavljala veliki izazov s obzirom na trenutnu pandemiju u kojoj se svi zajedno nalazimo. Neizvjesnost koja je vladala dovela nas je do toga da je bilo teško planirati konferenciju, kao i sve popratne događaje.

U jednom trenutku donijeli smo odluku da idemo u organizaciju konferencije te da ćemo je odgoditi samo u slučaju da se u tom trenutku fizički ne bude moglo doći na Vis zbog mjera. Naravno, cjelokupni program konferencije prilagodili smo trenutnoj situaciji, tako da smo ove godine prvi put osigurali mogućnost online prezentiranja radova za sve one sudionike koji iz razloga uzrokovanih pandemijom nisu mogli sudjelovati fizički. Na ovaj smo način većini stranih sudionika omogućili prezentiranje njihovih radova, kao i praćenje svih ostalih prezentacija, te je od ukupno 100 izlaganja pola bilo online.

Posebno bih istaknuo doprinos kolegica iz užeg tima programsko-organizacijskog odbora, bez čije upornosti i vjere da to ipak možemo ostvariti ovo ne bi bilo moguće. Također, na kraju moram priznati da smo imali i malo sreće jer se termin konferencije poklopio s periodom u kojem su brojke zaraze koronavirusom bile manje, a restrikcije za održavanje ovakvih i sličnih događaja slabije. No, sreća prati hrabre, a mi smo bili dovoljno hrabri.

Vjerujem da planirate i daljnji rast simpozija, imate li već sad plan razvoja i tematski okvir sljedećih konferencija? Kakve učinke želite postići i kada možemo očekivati zbornik radova?

– Konferencija MIC – Vis od samog je početka zamišljena kao događaj koji će se organizirati bijenalno, odnosno svake druge godine. Iako bi to operativno bilo moguće, nismo željeli organizirati konferenciju svake godine jer nam je bilo bitno da ne uđemo u hiperprodukciju. Želja nam je zadržati kvalitetu te je to glavni razlog zašto se konferencija održava svake dvije godine. Mislimo da smo do sada u tome uspjeli te planiramo i u idućem periodu zadržati postojeću dinamiku održavanja. Godine između svake konferencije rezervirane su za pripremu i produkciju Zbornika konferencije. Upravo sada su u tijeku pripreme Zbornika konferencije s MIC – Vis, 2020, čije je izdavanje predviđeno za travanj ove godine. Nakon promocije zbornika polako se okrećemo idućoj konferenciji te kreće priprema za održavanje MIC – Vis, 2022, u rujnu 2022. godine.

Rino Medić

DOPRINOS NACIONALNOG VIJEĆA ZA ZNANOST RASPRAVI O NACIONALNOJ RAZVOJNOJ STRATEGIJI DO 2030.

Znanosti i visoko obrazovanje su najvrjednije investicije u budućnost i cjeloviti razvoj Hrvatske

Piše: IVAN PERKOV

Nacionalna razvojna strategija je hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj te služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika. Nacionalna razvojna strategija sadrži dugoročnu viziju razvoja Hrvatske i prioritete za ulaganje u desetogodišnjem razdoblju, a njom se određuju razvojni smjerovi i strateški ciljevi, koji se detaljno razrađuju u kratkoročnim i srednjoročnim nacionalnim planovima i planovima razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Stoga je njezin sadržaj vrlo važan i pri njegovu izglasavanju ne bi bilo dobro zanemariti stav krovnog tijela koje skrbi o znanosti, visokome obrazovanju i tehnologiji.

Nacionalno vijeće u svojim je komentarima izrazilo stav da položaj znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Nacionalnoj razvojnoj strategiji nije dovoljno naglašen. I zaista, čitajući strategiju stječe se dojam da su

Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj uključilo se u javnu raspravu u obliku e-savjetovanja Vlade Republike Hrvatske o Nacrtu prijedloga Nacionalne razvojne strategije (NRS) Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine koje se održalo krajem protekle godine. NVZVOTR je analiziralo posebice one segmente koji se odnose na njegov djelokrug. U tu svrhu organiziralo je tematsku sjednicu 11. prosinca 2020. godine i na njoj donijelo komentare koje prenosimo u ovome prilogu

znanost i visoko obrazovanje samo sporedni alati za jačanje turizma ili nekih drugih gospodarskih grana. S druge strane, Nacionalno vijeće ispravno upozorava da su upravo visoko obrazovanje i znanost nulti prioriteti bez kojih neće doći do prosperiteta specifičnih segmenata društva.

Prepoznatljivost male zemlje kao što je Hrvatska moguća je jedino uz snažno promoviranje njezine bogate kulture i to, prije svega, kroz ulaganje u društvene i humanističke znanosti u čijem

se okviru ta kultura razvija, te koje tu kulturu njeguju i proučavaju i presudne su za njezin daljnji razvoj. Takav stav, međutim, nije prepoznat u Nacionalnoj razvojnoj strategiji pa NVZVOTR upozorava da smještanje kulture na nižu prioritetnu razinu i njezino povezivanje s medijima kao ravnopravnim čimbenikom nipošto nije opravdano.

Nacionalno vijeće upozorilo je i na još neke kronične bolesti društvenog odnosa prema znanosti i visokom obrazovanju, među kojima je u prvom redu stalna podfinan-

ciranost. Zbog manjka sredstava za znanstvena istraživanja i razvoj, Hrvatska već godinama gubi visokokvalificirane mlade ljude. Danas nam, primjerice, prijete scenarij u kojem će mnogi mladi znanstvenici i doktori znanosti na početku svojih karijera koji su sudjelovali na projektima Hrvatske zaklade za znanost trajno "ispasti iz sustava". Ne bi bio prvi put da se mladi znanstvenici u čije su karijere uložena znatna proračunska sredstva nađu na "brisanom prostoru" i tako budu prisiljeni svoj razvoj

nastaviti u drugim zemljama koje će rado dočekati formirane mlade ljude. Takav gubitak i daljnje podcjenjivanje važnosti znanosti i visokog obrazovanja u društvu značajno bi kompromitiralo mogućnost Hrvatske da ostvari ambiciozne ciljeve navedene u nacrtu NRS-a.

Respektabilni doprinos koji je Nacionalno vijeće za znanost dalo u sklopu javne rasprave o NRS-u dokazuje da ovo "najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti,

visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj" (čl. 6 Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju) odgovorno ispunjava svoje zakonske zadatke. Osim doprinosa javnoj raspravi o NRS-u, Nacionalno vijeće na sjednici 21. prosinca 2020. usvojilo je "Polazišta za strukturnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja" i utvrdilo konkretan plan rada na ostvarivanju zadaća koje proizlaze iz tog programskog dokumenta. Universitas će u idućim brojevima pobliže predstaviti tu važnu strateš-

u prirodi i društvu koje se u trenutku donošenja strategije ne mogu do kraja ili uopće predvidjeti.

NVZVOTR smatra da je dobro i primjereno za Hrvatsku da se u Nacionalnoj razvojnoj strategiji naglašuju ciljevi kao što su cilj 4 "Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske", ili 6 "Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji", ili 9 "Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva" i druga (među kojima nije dovoljno naglašeno očuvanje prirode, bioraznolikosti, voda i šuma), i pohvaljuje takve ciljeve. No čini nam se da se znanost i visoko obrazovanje, kao i tehnologija, ne smiju shvatiti kao pasivni podciljevi u okviru viših ciljeva, nego kao najvrjednije aktivne investicije u budućnost zemlje, u njezinu mladost, u njezin razvoj, pa tako i kao glavni preduvjet za gospodarski razvoj.

U strategiji kakva je na raspravi, predlažemo da se u najmanju ruku bitno jasnije naglase uloge znanosti (koja mora biti konkurentna, ali treba biti i otvorena), visokoga obrazovanja (koje služi i potrebama gospodarstva, ali i razvoju osobe i stvaralaštva), tehnološkoga razvoja (ne samo kao slijeđenja uvezenih modela i proizvoda, nego i kao proizvod vlastite pameti), a također i kulture (koja je glavni nositelj identiteta, a i "kvalitete života"), pod ciljevima 1, 2 i 4. Isto bi se moglo naglasiti i u okviru nekoliko drugih ciljeva.

OPASKE O POLOŽAJU VISOKOG OBRAZOVANJA, ZNANOSTI I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA U NACRTU PRIJEDLOGA NRS-a:

1. INFORMATIZACIJA, DIGITALIZACIJA I DIGITALNA TRANSFORMACIJA:

U cilju brže informatizacije, digitalizacije i digitalne transformacije sustava visokog obrazovanja treba planirati i osigurati višegodišnje povećanje financijskih sredstava u državnom proračunu. Pritom valja imati na umu rizike koje mogu donijeti nove tehnologije, ako ih se ne koristi na odgovarajući način ili ih se zlorabi (digitalna demencija, digitalni terorizam, sigurnost sustava i drugo), te treba imati na umu da se ne mogu sve aktivnosti provesti digitalno.

2. ZAKONI, PROPISI I ODLUKE:

Ubrzati donošenje novih zakonskih propisa u području obrazovanja i znanosti, posebno zakonskih propisa koji bi se ubrzalo sustavno rješavanje dualnog obrazovanja kao modela rješavanja deficitarnih zanimanja u funkciji

hrvatskoga gospodarstva. Ubrzati donošenje dokumenta Mreža visokih učilišta i studijskih programa koje korespondira s dugoročnim potrebama hrvatskoga gospodarstva.

3. OTPORNOST DRUŠTVA NA KRIZE:

S obzirom na postavke iznesene u uvodnom dijelu strategije da treba jačati otpornost društva za suočavanje s novonastalom globalnom krizom uzrokovanom pandemijom zbog koronavirusa, NVZVOTR smatra da treba ojačati istraživanja u području biomedicine:

1. Uvrstiti biomedicinska istraživanja u prioritetne potrebe znanosti (npr. str. 42 Smjer 1)

2. Osigurati potrebna sredstva za taj sektor istraživanja (u većini EU zemalja ona raspolažu s oko 25% ukupnih sredstva istraživanja)

3. Jačanje medicinskih istraživanja odnosi se i na smjer 2, gdje treba ojačati nacionalni kapacitet za kontrolu zaraznih bolesti i cjepiva kao i prostorne, ljudske i infrastrukturne potencijale u zdravstvu.

S obzirom na promijenjeni okoliš, smanjivanje bioraznolikosti i klimatske promjene (preporučuje se definiranje strateški važnih istraživačkih tema u području zaštite biološke raznolikosti, funkcioniranja ekosustava i utjecaja klimatskih promjena), ali i društvene promjene izazvane gospodarskim i tehnološkim (gubit će se tisuće zanimanja, a time i radna mjesta), treba osigurati veću potporu temeljnim, kao i interdisciplinarnim, istraživanjima bez kojih je nemoguće ostvariti ciljeve iz razvojnog smjera 3.

4. DRUŠTVENE I HUMANISTIČKE ZNANOSTI:

U Nacionalnoj razvojnoj strategiji spominju se znanosti, ali kao prioriteti nižih razina pod strateškim ciljem 1 "Konkurentno i inovativno gospodarstvo", pod podnaslovom "Razvoj znanosti i tehnologije": između obrta i turizma. Osim toga, tu se naglašava STEM, digitalizacija i tržište, a ne spominju se humanističke i društvene znanosti. S obzirom na njihovu važnost čak i za kulturni turizam, mogla se bolje uvidjeti i njihova gospodarska korisnost, a da o velikoj spoznajnoj, društvenoj i kulturnoj vrijednosti za ljudski život i ne govorimo. S kulturom općenito nije bolje, ona se spominje pod naslovom "Poticanje kulture i medija", dakle umjetničko stvaralaštvo i kulturna i povijesna baština stoje na razini podcilja, pa i tu kao da je to nešto spojeno s "medijima".

5. LJUDSKI POTENCIJAL

Snažno podržavamo stav izražen u Nacionalnoj razvojnoj strategiji da su znanstvenici najveća snaga znanstveno-istraživačkog sektora i najznačajnija sastavnica ljudskog kapitala, koji je preduvjet za veću inovativnost poslovnog sektora, kao i stav da je obrazovanje društvena i gospodarska investicija s najvećim i najtrajnijim povratom, kako društvu tako i gospodarstvu.

Stoga se zalažemo da briga za mlade znanstvenike bude snažnije naglašena prilikom operacionalizacije NRS-a. Veliki je broj mladih znanstvenika (doktora znanosti i po-

se makar u strateškom cilju 4 "Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske" naglasiti uloga kulture (jer upravo je ona srednjoeuropska i sredozemna, a ne samo zemljopisni položaj) te humanističkih i društvenih znanosti, jer je zemlja u prvome redu po njima prepoznatljiva, o tome pisci NRS-a uopće ne govore.

Po gospodarstvu Hrvatska teško da može biti prepoznatljivija u svijetu nego Singapúr, a možda ni bitno različita od Ekvadora ili Sirije, a po kulturi, humanističkim i društvenim znanostima sigurno mora biti jasno prepoznatljiva (kao što stoji: kao srednjoeuropska, sredozemna, a i jedinstvene kulturne povijesti, najmanje od ranoga srednjega vijeka do danas).

Predlažemo da se u tekstu Strateškog cilja 4. **Globalna prepoznatljivost** (str. 65.) tekst: "Radi razvoja i postizanja višeg stupnja sigurnosti i blagostanja Hrvatske, osobito će se raditi na političkom pozicioniranju i gospodarskom jačanju Hrvatske, uz istodobno očuvanje hrvatskog povijesnog i kulturnog identiteta u doba globalizacije. Promicati nacionalne interese u inozemstvu znači i promicati istinu o Hrvatskoj, hrvatskom narodu i njegovoj povijesti i sadašnjosti, posebno o Domovinskom ratu, o važnosti i doprinosu Hrvatske miru i stabilnosti u jugoistočnoj i srednjoj Europi te na Sredozemlju." iza riječi "povijesti i sadašnjosti" tekst nadopuni ovako: "posebno o **suvremenoj hrvatskoj povijesti, i kontroverznim temama i pitanjima, počesto netočno prikazivana i interpretirana, pa tako i o događajima u Hrvatskoj tijekom Drugoga svjetskog rata, o poslijeratnom položaju Hrvatske i Hrvata u socijalističkom jugoslavenskom sustavu i nedvojbeno promicati istinu o Domovinskom ratu, o važnosti i doprinosu Hrvatske miru i stabilnosti u jugoistočnoj i srednjoj Europi te na Sredozemlju.**"

7. INTERDISCIPLINARNOST

Predlažemo da se u strategiji posveti pozornost i interdisciplinarnosti, što je u skladu s dokumentima Europske unije. Kroz razvoj interdisciplinarnih područja doći će do mnogih novih spoznaja, pa je nužno razviti sustav za poticanje suradnje znanstvenika različitih struka. Zato je u obrazovnom sustavu nužno omogućiti elastičnost u stvaranju različitih novih programa i njihovih kombinacija.

Ne inzistiramo na formulacijama, ali bi nam bilo drago da se u strategiji i njezinoj primjeni pojmovi, a time i ustroj ciljeva, raščiste.

Ovo je prinos rasprave na Nacionalnome vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj koji su kroz projekte HRZZ-a ušli u sustav, vrijedno radili i dostigli visoke znanstvene kompetencije, a država je u njihovo školovanje uložila značajna sredstva. Urgentna je potreba da se dio njih (oni najbolji) zadrži u sustavu znanosti, što je nemoguće uz trenutačnu restriktivnu politiku otvaranja novih radnih mjesta. Na taj način država školuje znanstveni kadar, a nakon velikog ulaganja više nema potrebe za tim ljudskim potencijalom koji onda odlazi iz Hrvatske ili se snalazi na druge načine i u konačnici napušta sustav. Gubitak cijele generacije mladih znanstvenika je realna opasnost, a upravo je to generacija znanstvenika koja bi u velikoj mjeri trebala svojim radom ostvariti ambiciozne strateške ciljeve NRS-a. Zato treba naći načine da se njih zadrži u postojećim znanstvenim organizacijama. To pretpostavlja stabilno, redovito, predvidivo i povećano financiranje znanstveno-istraživačke djelatnosti.

6. PASIVNA POZICIJA SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA TEHNOLOŠKOG RAZVOJA:

Obrazovanje i tehnološki razvoj u nacrtu prijedloga stalno se opravdano navode kao preduvjet razvoja društva i svih njegovih sektora, a obrazovani građani kao cilj. Međutim, dokument je u cijelosti postavljen tako da su znanost i visoko obrazovanje, koji to trebaju osigurati, postavljeni u pasivni položaj koji je k tome nisko u sveukupnoj hijerarhiji. Stoga je u nacrtu prijedloga teško prepoznati opetovani stav predlagača da su znanost i obrazovanje *conditio sine qua non* svekolikog razvitka pa se predlaže pobliže definiranje uloge znanosti i obrazovanja u ostvarivanju pojedinih ciljeva.

7. INTERDISCIPLINARNOST

Predlažemo da se u strategiji posveti pozornost i interdisciplinarnosti, što je u skladu s dokumentima Europske unije. Kroz razvoj interdisciplinarnih područja doći će do mnogih novih spoznaja, pa je nužno razviti sustav za poticanje suradnje znanstvenika različitih struka. Zato je u obrazovnom sustavu nužno omogućiti elastičnost u stvaranju različitih novih programa i njihovih kombinacija.

Ne inzistiramo na formulacijama, ali bi nam bilo drago da se u strategiji i njezinoj primjeni pojmovi, a time i ustroj ciljeva, raščiste.

Ovo je prinos rasprave na Nacionalnome vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj koji su kroz

ku inicijativu.

Komentari Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (NVZVOTR) na Nacrt prijedloga Nacionalne razvojne strategije (NRS) Republike Hrvatske do godine 2030.:

OPĆE OPASKE:

NVZVOTR je raspravio Nacrt prijedloga NRS-a na tematskoj sjednici kao i u svojim područnim znanstvenim vijećima, te svoje komentare i prijedloge podnosi u sažetom obliku, a priloge područnih znanstvenih vijeća kao dodatke tom sažetku.

NVZVOTR pozdravlja mogućnost komentiranja Nacrta prijedloga NRS-a te Nacionalne razvojne strategije koja će uslijediti. NVZVOTR-u kao najvišem stručnom tijelu u Republici Hrvatskoj za područja visokog obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja zadaća je strateško promišljanje područja za koja je zaduženo, i ono će se u budućnosti u vlastitim promišljanjima i odlukama pozivati i na nacionalnu strategiju kada bude donesena. Smatramo da je do-

DUJE KLARIĆ/CRPIX

JOSIP PERKUŠIĆ, DOBITNIK REKTOROVE
I DEKANOVE NAGRADE

Isplati se studirati na Sveučilištu u Splitu

Želim istaknuti kvalitetu rada nastavnika koji iz dana u dan unaprjeđuju akademsku zajednicu i rade s mladim osobama koje će jednog dana biti osovina društva. Stoga smatram da se Sveučilište u Splitu s razlogom uvrštava među najbolja sveučilišta u ovom dijelu Europe

Piše: **MILA PULJIZ**

Josip Perkušić sa svoje 24 godine jedan je od najuspješnijih studenata svoje generacije, dobitnik je rektorove i dekanove nagrade, predsjednik savjeta mladih Splitsko-dalmatinske županije, iznimno uspješan i društveno aktivan student koji će dvije godine predstavljati Hrvatsku u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku. Što točno predstavlja ova vrlo odgovorna i ozbiljna funkcija delegata mladih pri UN-u, ali i koji su mu planovi za budućnost, saznali smo iz prve ruke. **Reci nam nešto više o sebi.**

- Magistar sam pravne struke i odnedavno upisan kao odvjetnički vježbenik pri Hrvatskoj odvjetničkoj komori. Cijeli sam život proveo u Splitu, i to onom najstarijem dijelu, Varošu. Dijete Splita, ali i dijete roditelja iz Dalmatinske zagore, Imotskog i Drniša, što sam u prethodnim intervjuima možda i nepravdom izostavio, a što su mi neki u obitelji i zamjerali. (smijeh) **Društveno ste iznimno aktivni, izabrani ste za delegata mladih pri Ujedinjenim narodima? Recite nam više o tome, koliko je bilo kandidata u utrci, što mislite da je presudilo kod izbora vas? UN je bio i tema vašeg magistarskog rada?**

- Krenut ću kronološkim slijedom. Javni poziv za izbor hrvatskog mladog delegata pri Ujedinjenim narodima sam vidio na stranici udruge Infozona, s kojom sam surađivao kroz Savjet mladih Županije, krajem travnja prošle godine. U to je vrijeme izrada diplomskog rada s temom „Uloga Ujedinjenih naroda u zaštiti i očuvanju prava izbjeglica i

migranata“ pod mentorstvom prof. Vesne Barić-Punde bila pri samom kraju. S obzirom na višemesečno istraživanje međunarodne literature i dokumenata Ujedinjenih naroda te na iskustvo rada s mladima stečeno u radu savjetodavnog tijela mladih Splitsko-dalmatinske županije, odlučio sam se prijaviti na javni poziv. Sredinom srpnja uslijedila je pisana pa usmena provjera namijenjena za uži krug kandidata, kojoj je pristupilo još dvoje kolega. Koji je razlog što sam baš ja bio njihov odabir, ne mogu znati, ali pretpostavljam da su rad s mladima, pravna struka s posebnim afinitetom prema međunarodnom pravu, u području koje je tema diplomskog rada, ali i iskustvo rada kao demonstratora na katedri za Međunarodno javno pravo Pravnog fakulteta u Splitu, bitno utjecali na odluku povjerenstva.

Studentski pravobranitelj

Djelovali ste i kao predsjednik županijskog tijela Savjeta mladih? Recite nam više o tome?

- Posljednje tri godine član sam i predsjednik Savjeta mladih Splitsko-dalmatinske županije, platforme mladih osoba koje su zadužene za sudjelovanje u odlučivanju o upravljanju javnim poslovima od interesa i značaja za mlade, aktivno uključivanje u javni život te informiranje i savjetovanje mladih u jedinicama lokalne i područne samouprave.

Naše zadatke uglavnom obavljamo kroz organiziranje okruglih stolova, organiziranje i sudjelovanje na konferencijama kojima su tema mladi i njihova uloga u druš-

tvu, obilježavanjem međunarodnih dana od posebna značaja za mlade te popularizacija postojanja samog tijela kroz medijska gostovanja i ostale aktivnosti.

Dobitnik ste i Rektorove i Dekanove nagrade?

- Na svoj tijek studiranja sam posebno ponosan budući da sam bio stipendist Grada Splita za izvrsnost u dvije godine, dobitnik Dekanove i Rektorove nagrade za izvrsnost, te u tri akademske godine demonstrator na dvije različite katedre, Pravne povijesti te ranije spomenute za Međunarodno javno pravo.

Uz svoj angažman na Fakultetu, uvijek sam pokušavao doprinijeti i kolegama u njihovu studiranju te sam tu želju manifestirao kroz razne zadatke koje sam obavljao u slobodno vrijeme kao studentski pravobranitelj Sveučilišta u Splitu, ali i član Studentskog zbora te član Senata.

S obzirom na to da je ovo sveučilišna novina, iskoristio bih priliku istaknuti kvalitetu rada na Sveučilištu u Splitu, posebice nastavnika koji iz dana u dan unaprjeđuju akademsku zajednicu i rade s mladim osobama koje će jednog dana biti osovina društva ove mlade države. Stoga smatram da se Sveučilište u Splitu s razlogom uvrštava među najbolja sveučilišta u ovom dijelu Europe. Isplati se studirati na Sveučilištu u Splitu!

Najmlađi ste delegat pri UN-u? Kakav je to osjećaj, jeste li nervozni, uzbuđeni? Kazali ste da je put u Ameriku odgođen zbog situacije s COVID-om te da sada imate online aktivnosti?

- Istina, najmlađi sam izabrani mladi delegat pri Ujedi-

njenim narodima, no koliko sam mogao primijetiti, većina kolega iz drugih država je također u srednjim i kasnim dvadesetima. Da nismo u ovoj nevidenoj zdravstvenoj krizi, vjerojatno bih u ovom trenutku bio u New Yorku, no to sada još nije moguće te je bilo potrebno prilagoditi se na drukčiji modalitet rada.

Sjednice i ostale aktivnosti se odvijaju virtualno te se na taj način održala i sjednica Trećeg odbora Opće skupštine UN-a krajem listopada, na kojoj sam sudjelovao. Sigurno da prisustvovanje sjednicama i sastancima najveće svjetske međunarodne organizacije u ime veleposlanika države, "rame uz rame" s najuglednijim diplomatima svijeta predstavlja određeni "grč u želucu", no to je prije svega čast i obveza, a vjerujem i neizmjereno iskustvo koje će mi u nastavku karijere, ali i života biti potporan za sve buduće izazove.

Što ćete konkretno raditi u UN-u, koji su vaši zadaci, planovi?

- Zadaća mladog delegata pri Ujedinjenim narodima je aktivno sudjelovanje u Trećem odboru Opće skupštine UN-a koji se bavi kulturnim, humanitarnim i društvenim pitanjima te u obavljanju svoga rada, ostvarivanju suradnje i koordinacije s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, kao i sa stalnom misijom RH pri UN-u u New Yorku. Iz toga proizlazi potpuni angažman mladih delegata u temama za koje je zadužen navedeni odbor, a uzgred i praćenje rada drugih odbora koji diskutiraju o bliskim temama.

Mladi delegati svih država članica također imaju

“

Najmlađi sam izabrani mladi delegat pri Ujedinjenim narodima, i da nismo u ovoj nevidenoj zdravstvenoj krizi, vjerojatno bih u ovom trenutku bio u New Yorku

mogućnost samoinicijativno pokrenuti određene aktivnosti i projekte kojima bi potaknuli starije kolege, no s obzirom na fizičku razdvojenost, njihova je realizacija teže izvediva. Kao nadomjestak "newyorških" aktivnosti, u matičnim zemljama radimo na promociji Globalnih ciljeva održivog razvoja, ali i gostujući na panelima povodom teme Ujedinjenih naroda u organizaciji studenata naših Sveučilišta promičemo rad te najveće svjetske međunarodne organizacije u Republici Hrvatskoj.

Pozitivan utjecaj

U jednom od intervjua kazali ste da ste u Savjet mla-

PAUN PAJUNOVIĆ/CROPIX

DONIRANJE OBROKA KORISNICIMA PRIHVATIŠTA U SPLITU

Humano srce - peta godina kontinuiranog djelovanja

Ovom akcijom Sveučilište u Splitu želi pokazati da je pokretač ili aktivan sudionik svih društvenih zbivanja u svojoj lokalnoj sredini, pa i onih kojima je cilj pomoć u situacijama kada je to najpotrebnije

PIŠE: DAMIRA BAŠIĆ

Okolnosti života ne idu nam uvijek naruku, a suosjećanje i solidarnost su vrline koje ljude čine plemenitijima i boljima. Da bi suosjećali s drugim ljudima, nama bliskima, ili sasvim nepoznatima, potrebno je otvoriti svoje srce i ponuditi pomoć. Time pomažemo i sebi i onome tko pomoć treba.

Ovom akcijom Sveučilište još jednom želi pokazati da je pokretač ili aktivan sudionik svih društvenih zbivanja u svojoj lokalnoj sredini, pa i onih kojima je cilj pomoć u situacijama kada je to najpotrebnije.

Udruga MoST u Splitu već više od 25 godina skrbi, između ostalih aktivnosti, o dijelu naših sugrađana koji su zbog raznih okolnosti ostali bez vlastitog krova nad glavom, o splitskim beskućnicima. Njih 35 ima osiguran smještaj u udruzi, a zasigurno ih barem još toliko, ili više, čeka

na smještaj, što je zbog ograničenih kapaciteta zasad teško ostvarivo.

Korisnici u prihvatilištu nemaju osiguranu večeru, i zato već devet godina postoji građanska inicijativa "O la la", akcija kuhanja večera za MoST koju su pokrenule gospođe Lana i Lada.

Od rujna 2016. godine inicijativi se pridružilo cijelo Sveučilište, i svaka sastavnica jednom tjedno također donira večeru.

S osobitim zadovoljstvom ističemo da su sve sastavnice prepoznale važnost ovakvog humanitarnog djelovanja i podržale ovu akciju, što je omogućilo u protekle četiri godine, te sada petu godinu zaredom da Sveučilište donira nekoliko tisuća obroka pripremljenih u našoj menzi "Indeks".

Studenti i njihovi profesori, te drugi djelatnici fakulteta, Sveučilišne knjižnice, Studentskog centra i Rektorata nesebično su tijekom svih

ovih godina izdvajali malo svog vremena i osobno dijelili večeru korisnicima prihvatilišta. Mala je to gesta koja ipak mnogo znači. Sveučilišne sastavnice uz ovu akciju, svake godine ulažu i dodatne napore i organiziraju druge humanitarne akcije, pa možemo reći da su studenti na našem sveučilištu zaista u dobrim rukama na svom obrazovnom putu koji im nudi sve komponente za kompletan osobni razvoj.

Pomaganje, solidarnost i volonterstvo dobar su put za cjelovitu izgradnju mladih ljudi, jer čitavo društvo postaje bolje kada u njemu stasaju dobre i kvalitetne osobe.

Zbog pandemije koja je prošle godine potpuno promijenila svijet, gotovo preko noći, akcija se do daljnjeg odvija bez nazočnosti predstavnika sveučilišta, ali nadamo se da će se ipak situacija poboljšati i otvoriti prostor i za nova humanitarna djelovanja, još snažnija i odlučnija. Za bolji svijet u kojem živimo.

DODATNA PODRŠKA ISTRAŽIVAČKOJ DJELATNOSTI

Znanstveno-inovacijski centar Sveučilišta u Splitu

PIŠE: TEA PEZO

U sklopu provedbe projekta "Znanstveno-inovacijski centar Sveučilišta u Splitu - ZIC KK.01.1.1.09.0035." uspostavljen je stručni savjet znanstvenika - stručnjaka raznih polja istraživačkih djelatnosti koji će djelovati kao savjetodavna podrška u izradi vizije Centra. Osim sastanka stručnog savjeta na projektu, održane su i online fokus grupe o temama: obnovljivi izvori energije, elektronska mikroskopija, tehnologija na nanoskali te mikro CT i tehnologija 3D ispisa, na kojima su sudjelovali znanstvenici sa sastavnica, Kliničkog bolničkog centra i Instituta, koji djeluju na području grada Splita.

Projekt "Znanstveno-inovacijski centar Sveučilišta u Splitu - ZIC" sufinanciran je iz Operativnog programa "Konkurentnost i kohezija", iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Ugovorena nepovratna sredstva iznose 7.911.504,46 kn te je osigurano 100-postotno sufinanciranje. Provedba projekta započela je 29. lipnja 2020., a trajat će do 29. prosinca 2022. Projektom će se izraditi cjelokupna projektno-

tehnička dokumentacija i biti ishoden akt za građenje nove istraživačko-inovacijske infrastrukture Sveučilišta u Splitu. Također, planirana je i izrada studije izvedivosti s analizom

zivanja, sudjelovanje na konkurentnim projektima, stvaranje centara izvrsnosti, osnivanje novih spin-off tvrtki te poboljšanje suradnje s gospodarskim sektorom.

U trenutnoj projektnoj fazi intenzivno se radi na aktivnostima pripreme projektnog zadatka potrebnog za arhitektonsko-urbanistički natječaj za idejno rješenje zgrade. Zgrada je planirana na području Kampusa Sveučilišta u Splitu, na građevinskoj čestici ukupne bruto građevinske površine 7280 četvornih metara.

ZIC bi u budućnosti trebao predstavljati jedinstvenu cjelinu i planiran je kao nova sastavnica Sveučilišta u Splitu. Uspostavom Centra centraliziralo bi se upravljanje opremom te bi se dala dodatna podrška istraživačkoj djelatnosti. Također, uspostavom Centra stvorit će se preduvjeti za budući razvoj IRI djelatnosti, kao i opće podizanje međunarodne konkurentnosti Sveučilišta u Splitu.

Putem budućih poziva iz novog programskog razdoblja očekuje se financiranje izgradnje Centra prema odabranom idejnom rješenju te izrađenom projektno-tehničkoj dokumentaciji.

dih ušli sa željom da mijenjate svijet oko sebe, koji baš i ne ide u prilog mladima?

Razmišljajući o vašem pitanju, ono mi djeluje iluzorno i možda previše idealistički. No da, smatram da bi svaki pojedinac trebao pokušati pozitivno utjecati na svoju okolinu bez obzira gdje se on nalazio i kakve su njegove mogućnosti.

Tome pak predstoji jedna faza, a to je rad na mijenjanju samoga sebe, gdje je potrebno da se mlada osoba izgradi kao kvalitetan pojedinac neovisno koje je profesije ili zanimanja pa tek posljedično u određenoj fazi života pokušava mijenjati "svijet".

Gdje se vidite u budućno-

sti? Koliko vidim, spremni ste mijenjati svijet?

-Na ovo pitanje ne mogu ponuditi precizan odgovor jer u svome životu radije planiram kraća razdoblja; njih je moguće vjerojatnije predvidjeti. Dugi periodi znaju biti poprilično nepredvidivi. No, zasigurno se nalazim na prekretnici svoga života jer započinjem svoj profesionalni put koji se trenutno manifestira u radu u odvjetničkom uredu te društveno djelovanje, koje će se iduće dvije godine sastojati od predstavljanja Republike Hrvatske u Ujedinjenim narodima. Također, jedna od ranije konstruiranih želja mi je daljnje usavršavanje određene pravne grane kroz doktorski studij te

možda ponovno studiranje na nekom od naših sveučilišta, ali i obavljanje intervjua s vama!

Što biste poručili mladima koji se bore, bore naći bilo kakav posao, a naročito onaj u struci?

-Mladima, to jest svojoj generaciji bih na kraju ovog intervjua poručio da ne oduštaju u ostvarenju njihovih snova, neovisno koji to bili, da budu uporni i vrijedni i da rezultati pritom moraju doći. Ovo naglašavam iz razloga što se često spominje da mladi znaju prerano odustati, ali neovisno kakvo loše iskustvo ili možda nepravdu proživjeli, da dignu glavu gore i hrabro koračaju naprijed, jer njihov (naše!) vrijeme dolazi!

UDRUGA INOVATORA HRVATSKE

'Tehnixu' iz Donjeg Kraljevca nagrada za inovaciju godine

Direktoru 'Tehnixa' Đuri Horvatu nagradu su uručili predsjednik Udruge inovatora Hrvatske Ivan Bračić, zagrebački rektor Damir Boras, prorektor Miljenko Šimpraga i državna tajnica MZO-a Ivana Franić

Piše: **BRANKO NAD**

Udruga inovatora Hrvatske dodijelila je nagradu "Inovacija godine" tvrtki TEHNIX d.o.o. iz međimurskog Donjega Kraljevca za njihovu inovaciju EKOMUNAL TEHNIX – specijalno komunalno vozilo za sakupljanje i odvoz komunalnog otpada. Nagrada "Inovacija godine" dodjeljuje se za komercijalizirane inovacije koje promiču inovatorstvo te utječu na podizanje inovativnosti

i konkurentnosti gospodarstva Republike Hrvatske. Završnica je to javnog poziva koji je Udruga objavila 17. srpnja ove godine svim inovatorima s područja naše domovine, a čast da postane laureatom ovogodišnjeg ciklusa pripala je "Tehnixu", odnosno njihovom direktoru **Đuri Horvatu**. Nagradu mu je u auli Sveučilišta u Zagrebu uručio predsjednik Udruge inovatora Hrvatske **Ivan Bračić** u nazočnosti zagrebačkog rektora **prof. Damira Borasa**, prorektora za

inovacije, transfer tehnologije i komunikacije **prof. Miljenka Šimpraga** te državne tajnice Ministarstva znanosti i obrazovanja **prof. Ivane Franić**. Đuro Horvat, direktor "Tehnixa", cijeli je život posvetio zbrinjavanju otpada i priznaje za *Universitas* da ga zabrinjava što se naš planet sve više guši u smeću, što je okoliš sve zagadeniji. – Prošao sam cijeli svijet i vidim što se događa. Problem je u tome što se zbrinjavanje otpada predugo zanemarivalo. Forsirala se proizvodnja, ali ne i reciklaža. Sada je došlo vrijeme da nam je recikliranje jedini put, ako želimo spasiti planet. Moramo se svi potruditi da razvijemo i unaprijedimo reciklažnu industriju te stvorimo dobre tehnolo-

Nagradu je Đuri Horvatu uručio predsjednik Udruge inovatora Hrvatske Ivan Bračić

Đuro Horvat, direktor 'Tehnixa'

Ivan Bračić, Đuro Horvat, Ivana Franić, Damir Boras i Miljenko Šimpraga u auli Sveučilišta

logije koje mogu riješiti problem otpada. Dosadašnji način skupljanja otpada od vrata do vrata ne može riješiti globalni problem. Moraju se nametnuti nove tehnologije, novi načini zbrinjavanja otpada. Naša tvrtka "Tehnix" posvećena je tome cilju, a jedna od tih novih tehnologija je nagrađeno EKOMUNAL TEHNIX specijalno komunalno vozilo za sakupljanje i odvoz komunalnog otpada. Rektor Damir Boras podsjetio je na sporazum o suradnji koji je Sveučilište potpisalo s Udrugom inovatora prije pet godina, a koji je iznjedrio više od 150 međunarodno priznatih i nagrađenih inovacija. – Takav rezultat čini naše sveučilište najvećim stvarateljem inovacija među hrvatskim ustanovama. Drago mi je da konačno i resorno ministarstvo prepoznaje rad ove udru-

MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU DODIJELIO NAGRADU 'MEDICINA'

Prorektor Šimpraga i Građevinski fakultet među laureatima

Timovi statičara Građevinskog fakulteta odmah nakon potresa priskočili su u pomoć i omogućili da se brzim pregledima zgrada naprave ključne, hitne intervencije

Piše: **BRANKO NAD**

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu je svečanom online sjednicom obilježio 103. obljetnicu postojanja. Zbog epidemioloških mjera tijekom pandemije koronavirusa, sjednica se prenosila preko MEFZG YouTube kanala, a fizički su bili nazočni samo nagrađeni nagradom "Medicina", za posebna postignuća u medicinskoj struci i znanosti te za značajan doprinos funkcioniranju Fakulteta.

– Jedna od misija Medicinskog fakulteta jest promicanje humanosti i etičnosti u medicini. Zbog toga je pokrenuta nagrada "Medicina" još 1992. godine, kada je dodijeljena ratnoj bolnici u Vukovaru. Ove godine nije bilo puno dilema oko toga kome dodijeliti nagrade. Naime, nagrada se dodjeljuje djelatnicima koji rade u intenzivnoj medicini i bave se najtežim

bolesnicima oboljelima od COVID-a 19, rekao je za *Universitas* **prof. Marijan Klarica**, dekan Medicinskog fakulteta. Tako je nagrada "Medicina" dodijeljena djelatnicima Zavoda za intenzivnu medicinu i neuroinfektologiju te Odjelu za striktnu izolaciju bolesnika Klinike za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević" u Zagrebu kao i Primarnom respiratorno-intenzivističkom centru Kliničke bolnice Dubrava. Osim te nagrade, kojom žele zahvaliti svim djelatnicima u zdravstvu, koji na bilo koji način pomažu oboljelima od COVID-a 19, uvedena je i posebna nagrada za stručni doprinos u medicini. Prošle godine je ta nagrada prvi puta dodijeljena timu koji je razvio blizanicu, a ove godine ta se nagrada dodjeljuje Jedinici za istraživanje Klinike za infektivne bolesti i službama za mikrobiologiju i kliničku mikrobiologiju Hrvatskog zavoda za jav-

no zdravstvo i Nastavnog zavoda za javno zdravstvo "Dr. Andrija Stampar" u Zagrebu. Ponajprije zbog uvođenja različitih testova kojima se detektira oboljenje od COVID-a, a koji izuzetno pomažu u praćenju bolesnika te sprječavanju širenja zaraze. Budući da je MEF ove godine pogodio i razorni potres te zadnjih mjeseci rade u izuzetno teškim uvjetima, posebna nagrada ove godine ide Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, koju je primio njihov dekan **Stjepan Lakušić**. – Djelatnici ovog fakulteta i timovi statičara odmah su nakon potresa priskočili u pomoć i omogućili da se brzim pregledima zgrada naprave ključne, hitne intervencije i spriječi veća šteta na Medicinskom fakultetu. Ponajprije se to odnosilo na pravovremeno uklanjanje i sklanjanje na sigurno vrijedne dokumentacije, skupe opreme, na očuvanje stoljetne zbirke

Prorektor Miljenko Šimpraga

Dekan Stjepan Lakušić

Stjepan Lakušić, Marijan Klarica i Miljenko Šimpraga

tkiva i organa, a koje su izuzetno važne ne samo za nastavu nego i za istraživanje – objašnjava dekan MEF-a. Poslije su djelatnici Građevinskog fakulteta uputili MEF-u što treba napraviti u procesu sanacije pa je po njihovim uputama započela izrada statičkih projekata, modularno, u više faza. Vrlo brzo uz pomoć statičara Građevinskog fakulteta došlo se do spoznaja da su oštećenja na zgradama MEF-a toliko velika i da će obnova biti dugotrajna i koštati oko 400, 500 milijuna kuna da dođu na razinu koja je predviđena Zakonom o

FAKULTET GRAĐEVINARSTVA,
ARHITEKTURE I GEODEZIJE U SPLITU

Oprema se geotehnički laboratorij

Laboratorij FGAG uspostavljen je radi postizanja objedinjenog upravljanja znanstveno-istraživačkim kapacitetima i opremom, a organiziran je u 11 specijaliziranih laboratorijskih jedinica u Splitu i Žrnovnici

Piše: MILA PULJIZ

Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije je kroz projekt "Implementacijom suvremene znanstveno-istraživačke infrastrukture na FGAG do pametne specijalizacije u zelenoj i energetske učinkovitoj gradnji", poznatiji kao INFRA-FGAG, osigurao više od 83 milijuna kuna iz europskih fondova upravo u ovu svrhu. U sklopu projekta rekonstruirana se i postojeća specijalizirana laboratorijska jedinica za geotehnička istraživanja – Geotehnički laboratorij u zgradi Fakulteta u Sveučilišnom kampusu. Radi dobave te opreme tijekom 2020. provedeni su postupci javne nabave te su s tvrtkom "RO-tehnologija" d.o.o. potpisani ugovori o nabavi geotehničke opreme ukupne vrijednosti oko 4,9 milijuna kuna. Da podsjetimo, laboratorij FGAG uspostavljen je radi postizanja objedinjenog upravljanja znanstveno-istraživačkim kapacitetima

i opremom Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Split. Organiziran je u 11 specijaliziranih laboratorijskih jedinica smještenih u Splitu i Žrnovnici, a geotehnička laboratorijska jedinica jedna je od njih. Kako se projekt bliži kraju, svih jedanaest laboratorijskih jedinica poprima konačni izgled, a užurbano se radi na postavljanju nove opreme, njezinu testiranju i puštanju u rad. Baveći se geotehnikom s gledišta održive gradnje i okoliša, geotehnička laboratorijska jedinica pruža podršku akademskoj zajednici, gospodarstvu i društvu u cjelini kod zahtjevnijih potreba pro-

Potpisani Ugovori o opremanju laboratorijske jedinice

NABAVA GEOTEHNIČKE OPREME:

– Dinamički i/ili nesaturirani uvjeti, vrijednost 2.763.000 kuna, "RO-tehnologija" d.o.o., ugovor potpisan 28. svibnja 2020.

– Geotehnička oprema, vrijednost 1.851.400 kuna, "RO-tehnologija" d.o.o., ugovor potpisan 3. kolovoza 2020.

– Unaprjeđenje postojeće preše, vrijednost 257.375 kuna, "RO-tehnologija" d.o.o., ugovor potpisan 3. kolovoza 2020.

Građevinarstvo se bavi i sprječavanjem štetnih posljedica odronjavanja, kao i stabilizacijom stijenskih masa i stoga je opremanje laboratorija od posebnog značenja

gališta otpada, ispitivanja novih, miješanih ili otpadnih materijala.

Prof. Nikša Jajac, dekan FGAG-a, napomenuo je kako su se već s japanskim institucijama i to Japanskom agencijom za znanost i tehnologiju (JST) te Japanskom agencijom za međunarodnu suradnju (JICA) i našim Ministarstvom znanosti i obrazovanja u okviru projekta "Identifikacija rizika i planiranje korištenja zemljišta za ublažavanje rizika klizanja i bujica u Hrvatskoj" bavili istraživanjem opasnosti od odrona na pilot-lokacijama iznad Duća i Omiša, te ističe kako se građevinarstvo između ostalog bavi i sprječavanjem štetnih posljedica odronjavanja, kao i stabilizacijom stijenskih masa raznim građevinskim konstrukcijama i zahvatima. Upravo stoga opremanje ovog laboratorija bit će od posebnog značenja kako bi se navedena istraživanja i brojna druga mogla nastaviti, zaključuje dekan.

Projekt ima referentnu MIS oznaku KK.01.1.1.02.0027 te je financiran iz nepovratnih sredstava Europskog fonda za regionalni razvoj, u sklopu Poziva na dostavu projektnih prijedloga "Ulaganje u organizacijsku reformu i infrastrukturu u sektoru istraživanja, razvoja i inovacija" u okviru Operativnog programa "Konkurentnost i kohezija 2014.–2020."

ge i značenje inovacija za hrvatsko gospodarstvo. Možda je vrijeme da se od države zatraže određene stimulacije za inovatore jer primjena njihovih inovacija izravno poboljšava hrvatsko gospodarstvo – rekao je Boras.

Interes MZO-a potvrdila je državna tajnica Ivana Franić, naglasivši važnost sprege znanosti i poduzetništva, od temeljnih preko primijenjenih istraživanja te je suradnju Sveučilišta i Udruge inovatora pozdravila riječima kako su "upravo inovacije pravi put koji će pomoći da se gospodarstvo podigne na onu razinu na koju bismo htjeli u europskim razmjerima".

Predsjednik Udruge inovatora Hrvatske Ivan Bračić predao je laureatu Đuri Horvatu plaketu i nagradu, uz napomenu da se samo kroz kvalitetnu primjenu inovacija može promijeniti

struktura hrvatskoga gospodarstva te povećati konkurentnost hrvatske industrije i naših proizvoda na globalnome tržištu.

– Više ne postoji hrvatsko i strano tržište, već jedno globalno tržište na kojem se odvija globalna tržišna utakmica. A ta se utakmica dobiva znanjem. U Hrvatskoj imamo znanje, ali nismo dobro umreženi. Zato je zadaća Udruge inovatora stvaranje atmosfere umreženosti i suradnje. Želim svima nama u idućoj godini više poslovnih uspjeha, ali i snage da uredimo hrvatsko gospodarstvo s više znanja, da ne budemo rentijeri ni slugani i da što manje govorimo o "minimalnoj plaći". A to će se dogoditi kada profunkcioniraju inovacije u hrvatskim tvrtkama – zaključio je svečanost dodjele nagrade za inovaciju godine predsjednik Udruge inovatora Ivan Bračić.

Prof. Marijan Klarica: Uloga MEF-a u doba pandemije je neprocjenjiva

– Valja istaknuti da su ponajbolji liječnici u bolnicama u Zagrebu, na klinikama, ujedno i profesori, asistenti, docenti Medicinskog fakulteta. Svakodnevno se bore protiv pandemije, liječeći oboljele, a i pojačano rade zbog reorganizacije cijelog zdravstvenog sustava. Uz sve to, trude se raditi kvalitetno u izvođenju online nastave, kao i održavanju vježbi sa studentima, koje ni jedna tehnologija ne može zamijeniti ako nisu izvođene uživo, vlastitim studentskim rukama. Provode se i istraživanja, koja su obvezna, jer je ugovoreno puno europskih i domaćih projekata.

Iznenaduje i ispunjava ponosom da je ove godine, u tom "novom normalnom", ostvarena rekordna publicistička aktivnost naših djelatnika i znanstvenika, zapravo više od trećine sveukupne znanstvene produkcije cijelog Sveučilišta u Zagrebu. Time se znatno pridonosi pozicioniranju sveučilišta na međunarodnim ljestvicama kvalitete.

Naši su, pak, studenti angažirani višestruko u borbi s koronom. Volontiraju, bilo kroz trijažu bolesnika prilikom ulaska u klinike, bilo kroz pomoć epidemiološkoj službi, uzimanje briseva, odgovaranje na pozive u call centrima... Volonteri su odradili više od 3600 sati, što je za svaku pohvalu – zaključuje dekan Klarica.

obnovi. Posebnu nagradu dobio je i prof. Miljenko Šimpraga, prorektor Sveučilišta u Zagrebu, za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije. Prema riječima dekana Klarice, TV emisija "Sveučilišni Zagreb" pod vodstvom prorektora Šimpra-

ge, s velikom aktivnošću u medijskoj promidžbi, napravila je jako puno za MEF. Čak je šest emisija bilo posvećeno što radu Medicinskog fakulteta i njegovoj ulozi u zdravstvenom sustavu, što posljedicama potresa i pandemije korone na rad ove ustanove.

Kroz projekt poznatiji kao INFRA-FGAG, osigurano je više od 83 milijuna kuna iz europskih fondova

Ana Raič, Predrag Mišević, Nikša Jajac, Stipe Rada i Nataša Štambuk Cvitanović

Piše: MILA PULJIZ

Preddiplomski sveučilišni studij "Hotelijerstvo i gastronomija" novi je studijski program u obrazovnoj ponudi Sveučilišta u Splitu kojim je Sveučilište prvi put izišlo iz Splita. Završetkom ovog studija, kojime se studentima nudi izvrsno teorijsko i praktično potkrjepljenje, studentima se nudi rad na različitim mjestima u hotelijerstvu i gastronomiji, ali i pokretanje vlastitog posla. Kao novost ovog studija jest nova nastavna baza, hotelsko poduzeće Solaris, a više o svemu kazao nam je voditelj studija prof. Ivan Pavić.

Sveučilište je upravo potpisalo ugovor kojim poznata hotelska kuća postaje nastavna baza studija hotelijerstva i gastronomije. Što je sadržaj toga ugovora, odnosno što njime dobiva studij?

- Ugovor kojim "Solaris" iz Šibenika postaje nastavna baza veliko je postignuće i velika je podrška studiju jer je riječ o hotelskom poduzeću koje u svojem sastavu, sada pod imenom Amadria Park Hoteli, ima hotele visoke kategorije u Šibeniku, Opatiji i Zagrebu. Da bi se potpunije sagledala važnost ovog ugovora, potrebno je kazati da je već prilikom pokretanja studija odlučeno da se studijski program oblikuje tako da studentima pruži odgovarajuća teorijska, ali i praktična znanja koja se zahtijevaju na radnim mjestima na kojima bi se zapošljavali nakon završetka studija. Drugim riječima, željelo se otkloniti onaj osnovni prigovor koji često iznose, recenzenti, posebice inozemni, i poslodavci kako naši diplomirani studenti na studiju ne stječu dovoljno praktičnih znanja i vještina. Da bi se u ovome smislu studente osposobilo bilo je potrebno potražiti nastavne baze, nešto slično kao što to su to kliničke bolnice u primjeru studija medicine.

Stručna praksa

Mora se priznati, posebice ako nije identično onoj standardnoj stručnoj praksi, da je to svojevrsna novina u našem visokom obrazovanju. Na koji način je propisano postizanje takvih ishoda učenja?

- U strukturi studijskog programa, pored brojnih više ili manje uobičajenih predmeta za ovakvu vrstu studijskog programa, nalazi se i predmet Stručna praksa. Riječ je o obaveznom predmetu kojemu je, s obzirom na njegov sadržaj i količinu obveza koje podrazumijeva, dodijeljeno čak sedam ECTS bodova, odnosno više nego i jednom drugom predmetu na studiju. Osim toga ovaj predmet se upisuje tijekom svake od tri godine studija, s time da je na prvoj godini studija usmjeren na recepciju i recepcijsko poslovanje, na drugoj godini na upravljanje hranom i pićem, dok je treća godina rezervirana za svojevrsnu sintezu i osposobljavanje za upravljanje pojedinim dijelovima ili cjelinom subjekta u hotelijerstvu i ugostiteljstvu, odnosno općenito u turističkoj dje-

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Solaris postaje nova nastavna baza

Studiju 'Hotelijerstvo i gastronomija' ovaj ugovor je veliko postignuće i iznimna podrška jer je riječ o tvrtki koja u svom sastavu ima hotele visoke kategorije u Šibeniku, Opatiji i Zagrebu

Prof. Ivan Pavić: 'U strukturi studijskog programa nalazi se i predmet Stručna praksa. Riječ je o obaveznom predmetu kojemu je dodijeljeno najviše ECTS bodova'

JAKOV PRKIĆ/CROPIX

MILA PULJIZ

Ovaj predmet vode dva mentora, jedan sa Sveučilišta i drugi iz organizacije u kojoj se izvodi praksa. Kako se regrutiraju mentori iz poslovne organizacije?

- Točno, za predmet su zadužena dva mentora, pri čemu, kada se govori o mentorima iz organizacije, mentor može biti i više, ovisno o broju studenata koji se upućuju u pojedinu organizaciju. Da bi se postigla najveća moguća korist, pravilo je da jedan mentor iz organizacije može mentorirati samo nekoliko studenata. Inače mentori iz organizacije se biraju u posebnoj proceduri, posebno vodeći računa da su to osobe koje svojim fakultetskim obrazovanjem, stručnim znanjima i pedagoškim sposobnostima mogu udovoljiti mentorskoj ulozi. Izabrani mentori koji se u toj ulozi pojavljuju prvi put dužni su proći kratku metodičku i didaktičku pripremu. U planu je jedan broj njih usmjeriti i na doktorski studij kako bi u dogledno vrijeme mogli biti birani i znanstveno-nastavna zvanja.

Hoće li studenti nakon završetka ove razine studija, osim odlaska na tržište rada, moći nastaviti školovanje?

- Studij je već u startu zamišljen kao studij koji će imati svoju završnost u smislu da se po završetku studija može zaposliti na nizu radnih mjesta u turističkoj djelatnosti, ali jednako tako i kao studij koji će osigurati horizontalnu i vertikalnu pokretljivost. Kada je riječ o vertikalnoj pokretljivosti, u prvom redu vodilo se računa da studij pruži odgovarajuća znanja koja će omogućiti nastavak studija na diplomskoj razini. Dakle, studenti nakon završetka ovog preddiplomskog sveučilišnog studija bit će u formalnom i sadržajnom smislu u stanju nastaviti studij na diplomskoj razini, bilo

na ovom ili nekom drugom sveučilištu, bilo u zemlji ili u inozemstvu.

Hotelska poduzeća

S kojim ste još organizacijama potpisali ugovore temeljem kojih su postale vaša nastavna baza?

- S obzirom da je sjedište studija u Makarskoj, iz poseve razumljivih razloga prvo smo pokucali na vrata hotelskih poduzeća koja na srednjodalmatinskom području u svom sastavu imaju hotele s najmanje četiri zvjezdice. Tako su s velikim razumijevanjem za ovakav način rada i obrazovanja, ugovore o suradnji kojima su postala hotelska poduzeća Sunce hoteli d.d., WOT Hotels Adriatic Asset Company d.o.o., Imperial Riviera d.d., Hotel Split d.d., Andro International d.o.o., Grand Hotel Lav d.o.o. Posljednjim ugovorom sa Solarisom neće se zaustaviti naše ambicije. U planu je širenje mreže suradnih organizacija i uključivanja u naš program obrazovanja hotelskih poduzeća sa zadarskog i dubrovačkog područja.

Što ovako široka mreža nastavnih baza znači za vaše studente, a koju korist ostvaruju hotelska poduzeća?

- Na ovaj način studentima pružamo mogućnost većeg izbora i stjecanja širih iskustava, posebice u odnosu na mogućnost da na taj način upoznaju potencijalnu radnu sredinu. Našim nastavnim bazama se istodobno pruža prilika da izravno sudjeluju u obrazovanju svojih budućih kadrova. Držim također značajnim da ovakav koncept studija omogućuje nastavim bazama da svoje potencijalne kadrove upoznaju i prije nego završe studij, a otvorena je i mogućnost da studente nakon prakse angažiraju tijekom ljetne sezone.

MILA PULJIZ

latnosti. Formalna uređenost predmeta je jasna, ali ona je tek pretpostavka za postavljene ciljeve u pogledu ishoda učenja. Kako se to operativno postiže?

- Da bi se osiguralo potrebno vrijeme i potrebna posvećenost predmetu Stručna praksa, za odnosni predmet je u cijelosti rezer-

viran svibanj i dio lipnja. U tome vremenu studenti prvo slušaju uvodna predavanja, u okviru kojih se također pripremaju za obavljanje konkretnih poslova na konkretnom radnom mjestu. Nakon toga odlaze na konkretno radno mjesto i pod nadzorom mentora iz odnosne organizacije obavljaju dodijeljene radne za-

datke. U okviru ovog dijela studenti su dužni obraditi i jedan praktični problem, kojega prvo izlažu pred mentorom iz organizacije u kojoj je obavlja praksa, a potom i pred mentorom, odnosno nastavnikom koji je imenovan kao nositelj predmeta. Potonji na temelju svega donosi i konačnu ocjenu.

PREDSTAVLJAMO PROJEKT 'ROBOGIRLS'

Kako zainteresirati djevojke za ROBOTIKU I KODIRANJE?

Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu pokrenuo je međunarodni projekt 'RoboGirls', u kojem sudjeluje šest partnera iz Hrvatske, Cipra, Grčke, Španjolske i Irske. Od razvijenih materijala bit će pripremljen priručnik za nastavnike

Uvodni online sastanak partnera na projektu

Piše: **BRANKO NAĐ**

Podzastupljenost žena u STEAM području glavno je područje zabrinutosti edukatora i istraživača proteklih 50 godina na europskoj i svjetskoj razini. I premda danas na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu studira oko 30 posto djevojaka, a taj broj raste, FER je pokrenuo projekt *RoboGirls*. Skraćena je to verzija službenog naziva projekta "Empowering girls in STEAM through robotics and coding" – "Osnaživanje djevojaka u STEAM-u kroz robotiku i kodiranje".

Projektom se želi svim djevojkama pokazati da se svi mogu baviti STEAM područjem.

Kroz aktivnosti u projektu nekima će to biti prvi koraci, uz nadu da će se zaljubiti u ovo područje i to izabrati za svoju karijeru, objašnjava nam voditeljica projekta doc. Ana Sović Kržić, profesorica na FER-u.

Uz nju, s fakulteta sudjeluju i mladi istraživači i doktorandi: Ivana Storjak, mag. ing., i Liljana Pushkar, MSc, te poslijedoktorand dr. Tomislav Jaguš, uz administrativnu pomoć Jasne Matijević. Ivana i Liljana su doktorandice na projektu Hrvatske zaklade za znanost "Transformacija robotika u edukacijsko sredstvo", te će "RoboGirls" biti od-

Šumovi i lažne informacije

Aktualna reforma školstva forsira i gura STEAM područja u školske kurikulume nauštrb društvenih i humanističkih znanosti, što su primijetili mnogi naši učitelji i nastavnici. Kako to komentirate?

– U današnjem svijetu informacije su na dohvat ruke, doslovno u ruci, na mobitelu. Samo treba znati kako naći pravu informaciju, odnosno kako iz gomile informacija prepoznati ono što je istinito i korisno, ono što je šum i beskorisno, te ono što je lažna informacija. Nekada su te informacije ljudi morali imati u glavama, čime su školski predmeti i kurikulumi uvelike pomagali. **Vještine 21. stoljeća možemo grupirati u tri glavne skupine: vještine učenja (kritičko mišljenje, kreativnost, kolaboracija i komunikacija), pismenost (informacije, mediji i tehnologije) i životne vještine (fleksibilnost, vodstvo, inicijativa, produktivnost, društvene vještine). Upravo STEAM potiče razvoj mnogih ovih vještina. Npr. slovo A predstavlja art, umjetnost, odnosno razvijanje kreativnosti. Pismenost više nije samo čitanje knjiga i pamćenje podataka, već korištenje tehnologije (slova T i E) da dođemo do korisnih informacija. U okviru novog kurikuluma informatike nalaze se i cjeline koje potiču razvoj računalnog razmišljanja i rješavanja logičkih zadataka koji bi djecu trebali pripremiti za njihova buduća zanimanja. Mnoga ta zanimanja još danas ne postoje, ali treba biti spreman. Čistim reproduktivnim znanjem bez kritičkog razmišljanja, produktivnosti i brzog odlučivanja uvijek ćemo biti sljedbenici razvoja, a ne predvodnici, smatra profesorica dr. sc. Ana Sović Kržić.**

Doc. Ana Sović Kržić, voditeljica projekta

lična nadopuna aktivnostima koje se provode u okviru HRZZ projekta.

S koljena na koljeno

U projektu sudjeluje šest partnera iz pet EU zemalja: Centre for advancement of research and development in educational technology (CARDET) i INNOVADE LIS Cipra, Regional Directorate of Primary and Secondary Education of Attica (RD PSEA) iz Grčke, Universidad autonoma de Madrid (UAM) iz Španjolske, The Rural Hub iz Irske te, dakako, Sveučilište u Zagrebu, odnosno Fakultet elektronike i računarstva.

– Ciljevi projekta su povećati samopouzdanje i samopoštovanje djevojčica prema STEAM područjima, motivirajući ih da u budućnosti razmotre karijeru u STEAM-u. Nadalje, želimo izgraditi kapacitet učitelja za provođenje praktičnih STEAM aktivnosti koristeći robotiku i druge tehnologije, slijedeći pristupe rodnoj ravnopravnosti. Razvijat ćemo inovativne i kvalitetne materijale za učitelje kako bi promovirali osnaživanje i angažman djevojčica u digitalnim tehnologijama.

Naposlijetku, najvažniji je cilj povećati i njegovati zanimanje djevojaka za digitalni sektor razvojem rodno-uključivih obrazovnih aktivnosti i otvorenih obrazovnih izvora usmjerenih na robotiku i kodiranje iz stvarnog konteksta. Dakle, u okviru projekta ćemo osmišljavati aktivnosti kako robotiku i programiranje učiniti privlačnim za oba spola, objašnjava doc. Sović Kržić.

Glavni dio projekta je razvoj pedagoških materijala za učitelje koje bi mogli uklopiti u svoj svakodnevni rad, kako bi potaknuli na rodnu ravnopravnost u STEAM području.

Od razvijenih materijala će se pripremiti priručnik koji će biti javno dostupan preko mrežne stranice i preveden na jezike zemalja uključenih u projekt. Priručnik će sadržavati mnoš-

tvo lekcija iz robotike i programiranja. U svakoj državi će se uspostaviti mreža učitelja i škola zainteresiranih za ove aktivnosti, bit će im prezentirani materijali te ćemo provesti pilot-radionice s djecom.

Na samom kraju projekta u planu je velika konferencija s radionicama u Zagrebu, kako bi što više učitelja dobilo informacije o ovim edukativnim materijalima.

Pitamo voditeljicu projekta koji je razlog što su u STEAM područje i dalje pretežito uključeni muškarci.

– Dio je vjerojatno naslijeđen s koljena na koljeno kako

nosti temeljene na stručnoj spremi i vlastitom radu, tako da svi imaju jednake mogućnosti. Ipak dodaje:

– Pretpostavljam kako to nije tako u privatnom sektoru te ovakvi projekti mogu pomoći osvijestiti građanstvo.

Znanstvena ravnopravnost

Tim je veća uloga sveučilišne, akademske zajednice da učini što više u pogledu rodne ravnopravnosti. Na zagrebačkom sveučilištu ima podjednak broj studentica i studenata, znanstvenica i znanstvenika. No i dalje na pojedinim fakultetima

se ovdje radi o "muškim zanimanjima", dio djevojčica i dječaka prirodno bira određena zanimanja, a dio možda niti ne zna što ova zanimanja uključuju.

Izato su bitni ovakvi projekti da svima pokažu što sve postoji i omoguće im samostalno odluke. Najbitnije je osvijestiti učitelje kako bi oni mogli utjecati na mnoge buduće generacije. Postoje mnoga zanimanja koja su tradicionalno muška jer su možda bila fizički teža. No danas to više nije tako i ovakvim aktivnostima se pokušava pokazati mladima koja sve zanimanja postoje i da se njima stvarno mogu baviti svi, objašnjava naša sugovornica.

Njezino iskustvo na FER-u i u znanosti općenito je vrlo pozitivno. Premda na FER-u ima manje žena od muškaraca, nikada se ne osjeća razlika između jednih i drugih, govori Sović Kržić. Pozitivna stvar je i da su plaće u zna-

ima više jednih ili drugih, zaključuje doc. Sović Kržić.

– Ono što akademska zajednica može učiniti jest promovirati sva područja znanosti podjednako svima, osvijestiti građane što sve postoji kako bi mladi mogli samostalno izabrati zanimanja koje ih najviše ispunjava.

Zbog važećih epidemioloških mjera, odnosno globalne korona-pandemije, dio projektnih sastanaka svakako će morati održati online. Na taj način već su održali uvodni sastanak. Ipak, svi sudionici projekta se nadaju kako će se ubrzo dolaskom cjepiva stanje normalizirati.

Premda su Erasmus+ općenito projekti razmjene iskustva između interesnih skupina zemalja Europske unije, u ovom projektu su predvidjeli i razvoj četiri znanstvena projektna rezultata, pa će rad na njima biti sada, na početku projekta, što je izvedivo ovako udaljeno, u online okruženju.

KUZMA KOVAČIĆ, AKADEMSKI KIPAR I REDOVITI PROFESOR

Velika je čast redovito članstvo u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti

To je i radost što možemo sudjelovati u svetoj dužnosti čuvanja i njegovanja hrvatskoga nacionalnog i kulturnog identiteta. HAZU je bila kroz povijest, danas je i mora biti ubuduće nositeljica te odgovorne, svete naše dužnosti

Piše MILA PULJIZ

Akadenskog kipara Kuzmu Kovačića ne trebamo previše predstavljati, njegova djela nalaze se u brojnim javnim prostorima, nacionalnim galerijama i muzejima, u privatnim zbirkama, kao i u Papinskoj zbirci u Vatikanu. Dobitnik je većega broja nacionalnih i stručnih nagrada i priznanja, kao i nekoliko međunarodnih nagrada, autor kovanog novca Republike Hrvatske, a nakon što je 2012. godine izabran za člana suradnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, krajem 2020. godine izabran je za redovitog člana HAZU-a u razredu likovne umjetnosti.

Recite nam malo više o svojim počecima, kako ste odlučili baviti se kiparstvom?

- U kratkom ispovjednom tekstu, u katalogu moje velike izložbe u rodnome Hvaru, održane 2018. godine, napisao sam da sam po daru vjere još u djetinjstvu nastojao gledati u Nebo i tako naslutio nagruče k umjetnosti. To gledanje zbivalo se „na zemlji“, u običnosti – doma, u igri po našem gradu među kamenom kuća, trgova i palača, u crkvi među starim umjetninama, uz oltar, u kazalištu, pred morskim pučinom, pa i prema zvjezdanom nebu, doživjevši „ljubav što je sazдала svu zemlju, more, zvjezdan svod“, kako pjeva stari himan, da bih slijedeći Ljubav u ljetima što dolaze osjetio potrebu izgovoriti ljepotu te Tajne, tražeći jezik toga govora, konačno jezikom koji je zasigurno može pokušati izgovoriti, a to je vječno mladi kiparski jezik. Radi se, znači, o Utjelovljenjskoj tajni, u malome - samoj naravi kiparske umjetnosti.

U školi sam volio likovni odgoj, a veoma rano u djetinjstvu skladno sam nacrtao svoju baku, kao pravi slikar, dok je ona sjedila „pozirajući“ mi. Pravi čas odluke bio je u trećem razredu gimnazije, kad sam napravio i prva

Kuzma Kovačić, akademski kipar i profesor na odjelu kiparstva Umjetničke akademije u Splitu, u svom ateljeu u mjestu Kućine
TOM DUBRAVEC/CROPIX

“

Zbivanja 1971. godine u meni su učvrstila svijest o važnoj ulozi umjetnosti u životu naroda, posebno kiparske umjetnosti, u obrani nacionalnog kulturnog identiteta

kiparska „djela“. Dvojio sam hoću li studirati kiparstvo ili književnost, a zatim je slijedio prijemni ispit na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i petogodišnji studij kiparstva. To je, srećom, bilo puno prije negoli je „Bolonja“ zajahala konja“, kako je znao reći akademik Radoslav Katičić. Naši su profesori bili tada najpoznatiji hrvatski umjetnici, a čitava naša generacija bila je veoma nadarena, pa su iz nje nikli brojni naši suvremeni slikari i kipari. Bilo

je to 1971. godine, godine ponovnog procvata hrvatstva, ali i velike nesreće – gušenja tek obnovljenog hrvatskog duha. Ta su zbivanja u meni učvrstila svijest o važnoj ulozi umjetnosti u životu naroda, posebno kiparske umjetnosti, u obrani nacionalnog kulturnog identiteta. Tako sam još za studija, nastojeći na obrani, pa i obnovi kiparstva, svojim „kiparskim pjesmama“ započeo kiparsko putovanje odlučivši nastaviti vlastitim prilogom ono što je hrvatsko

kiparstvo kroz stoljeća darovalo svome narodu i svijetu.

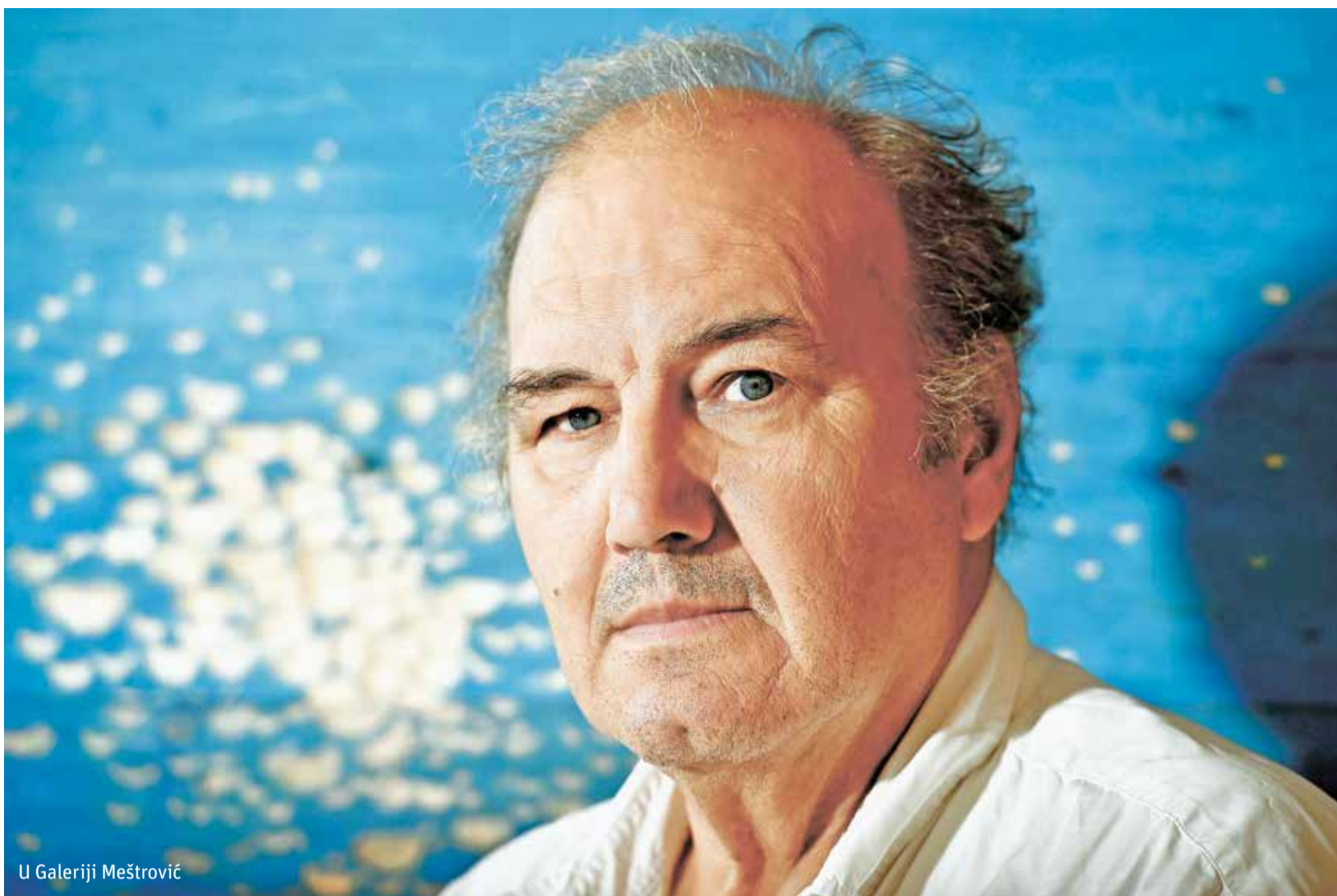
Koji rad biste izdvojili kao omiljeni i zašto?

- Preteško je to pitanje, za mene kao i za svakoga autora. Ima, recimo, jedna od mojih skulptura-simbola, posve intimna pjesma oblikovana u drvu 1983. godine, zove se „Zahvala benediktincima“, koja govori o mojem razumijevanju i osjećanju kiparske umjetnosti i označuje moja poetska ishodišta i nastojanja. Jedne je noći tako moja

kći, rođena iste godine, tada još malena djevojčica (sada i sama kiparica), vidjela u rupicama toga kipa, oblikovana poput kakve stare košnice, male „benediktince“ kako izlaze iz rupica i svijetle, živi... To je, eto, umjetnost sama, očitovana u punini svoje naravi.

Od mojih djela javnoga značenja posebno sam vezan uz prvo djelo sakralne namjene, brončane Vratnice hvarske katedrale, nastale 1990. godine, u času stvaranja hr-

U Galeriji Meštrović

“
Vidimo i u nevoljama
s pandemijom i
potresima da je
čovjeku osim pomoći
materijalne naravi,
u velikim životnim
teškoćama još
potrebnija duhovna
pomoć, njega ranjene
duše, što i umjetnost
može pružiti

vatske države, kao i uz kameni oltar iste stolnice iz 1993. Ističem istodobno i Oltar hrvatske domovine na Medvedgradu ponad Zagreba iz 1994. godine – simbol hrvatske državnosti, Spomenik papi Ivanu Pavlu II. i dva spomenika predsjedniku Tudmanu (2001. u Škabrnji i 2018. u Zagrebu). To su važni zajednički nam događaji. Drugi će mi moji kipovi oprostiti što ih ovaj put nisam spomenuo.

Postoji li nešto što biste voljeli napraviti, a niste?

- Ima, naravno, mnogo toga što bih u kiparstvu još želio učiniti, a na prvome mjestu je spomenik žrtvama jugoslavenskoga komunizma. Umjetnost može konačno razriješiti prijepor o ubojstvu pola milijuna ljudi bez suda, naših sunarodnjaka, Hrvata, na takav način da o toj istini budući naraštaji više neće imati nikakve dvojbe.

Oblikovanje kune i lipe

Autor ste i kovanog novca RH, možete li nam reći nešto više o tome, možda kakvu zanimljivu crticu?

- Natječaj za oblikovanje hrvatskoga kovanoga novca, kune i lipe, na koji je bilo pozvano, čini mi se, sedam kipara, raspisan je zimi 1993. godine u trenutku kada sam u Hvaru klesao novi oltar naše

katedrale. Navečer, u trenucima odmora, crtao sam skice za oblikovno likovno rješenje našega kovanog novca. Vjerujem da je ono duhovno raspoloženje u kojem sam oblikovao oltar urodilo dobrim plodom i na toj zahtjevnoj zadaći, pa je moj prijedlog i prihvaćen za izvedbu. Sva sjećanja na one dane hrvatske borbe za slobodu, govoreći i o stvaranju kune – hrvatskoga kovanog novca, „kojeg će vazda negdje biti, poput rimskog, do sudnjega dana“, najbolje osvjetljuju te riječi mog rođaka Kuzme Rajčevića koje mi je pismom iz Dubrovnika, uz ove, tada uputio: „Eto, ispuniše nam se oni najraniji dječji snovi iz Konobe, na najljepši mogući način. Dugo je trebalo čekati, ali strpljenje se isplatilo.... Prask koji prati će puštanje u optjecaj Tvoje Kune imat će veću snagu od teške haubice ili bacača raketa... Tad će Tvoja Kuna, dragi Kuzma, zasjati kao zlato, a onim mrtvim hrvatskim vojacima kao sunce u hladnomu grobu.“

Sav je hrvatski kovani novac, optjecajni i onaj prigodni (zlatnici i srebrenjaci), djelo ruku hrvatskih kipara, zato i

među najljepšima na svijetu. A sada, na što smo spali!? Priprema se, kako smo svi čuli, utrnuće toga svijetloga znaka hrvatskoga suvereniteta, da bi ga se zamijenilo onim ružnim, hladnim i dosadnim komadom kovine zvanim euro. Pa nije trgovanje najvažnija stvar na svijetu! Pozivam zato ovom prigodom čitavu akademsku zajednicu i sve studente da se tome usprotive i zatraže provedbu svenarodnog referenduma o tome sudbinskom pitanju!

Do sada ste izložili šezdesetak samostalnih izložbi, kakav je osjećaj sada a kakav je bio na početku Vaše bogate karijere? Kojom ste izložbom najviše ponosni?

- Na početku je sve bilo puno slutnji, radosnog iščekivanja, pa i strepnji. Sjećam se prve samostalne izložbe, 1979. u Šibeniku, kao i one u Hvaru 1976., nakon završena studija, priredene u Galeriji Na bankete s prijateljima sa studija Peruškom Bogdanićem i Igorom Rončevićem, galeriji koju smo zajedno osnovali, kao prvu privatnu galeriju u to vrijeme u Hrvatskoj, u ribarskoj konobi moga djeda Kuzme. Izloženo očima javnosti i

kritike, sve je prihvaćeno kao – obećavajuće. Sada, to je pogled „djeda“, kao moj na unučicu Luciju, na čitav život koji sam posvetio kiparstvu. Taj pogled mi govori da trud nije bio uzaludan i da radost onih čarobnih trenutaka osvjetljenih iskrom Svjetlosti neće nikada utrnuti.

Retrospektivna izložba u Modernoj galeriji u Zagrebu 2013. godine, kad je objavljena i monografija o mojem kiparstvu iz pera Milana Bešlića, velika monografska izložba u Rimu, 2017., održana pod pokroviteljstvom Papinskoga vijeća za kulturu te ona u Hvaru, 2018., održana u drevnome Arsenalu, na velikom gradskom trgu i u katedrali, jedna od najposjećenijih izložbi ikad kod nas održanih, koju je vidjelo oko 70.000 posjetitelja, izložbe su koje taj pogled najpotpunije opisuju.

Također ste dobitnik brojnih nagrada i priznanja te nositelj triju hrvatskih odličja: Danica Hrvatska, Danica Hrvatska s likom Marka Marulića i Red hrvatskog pletera. Koju biste izdvojili kao Vama osobno najdražu i što Vam predstavljaju sve te nagrade i odličja?

- Mladome su mi te nagrade i priznanja bile potvrda pravoga kiparskog puta, a sada potvrda onih zajedničkih vrijednosti koje se umjetnošću, upravo kiparstvom kao velikim „komunikatorom“, mogu najbolje utvrditi i posredovati, vrijednosti nacionalnih i općeljudskih, koje umjetnost oblikuje i izrazuje i danas kao i kroz vjekove.

Hrvatska državna odličja koja sam primio za svoj kiparski doprinos posebno me raduju i zato što sam ih dobio od čovjeka najzaslužnijega za hrvatsku nezavisnost, prvoga Predsjednika i tvorca ove Hrvatske, državnika i akademika Franje Tuđmana. Ono prvo i prvoustanovljeno odličje, Danicu hrvatsku, primio sam iz njegovih ruku za Oltar hrvatske domovine, spomenik slobodnoj hrvatskoj domovini, odnosno spomenik svima koji su se kroz povijest te u naše dane za Hrvatsku žrtvovali, pa mi je zato i najdraže.

Darovano nadahnuće

Radite i kao profesor, što biste poručili mladim ljudima koji žele ići Vašim stopama?

“

Mladima bih poručio da se darovano nadahnuće i vedrina stvaralačke radosti mogu dogoditi samo po našem ozbiljnom trudu i strpljenju, ne i po nekakvoj preozbiljnosti, jer ona vodi u tupost, jednostranost i tvrdoću srca, od čega bi nam moglo „posivjeti lice“, kako su govorili dobro naši stari

- Poručio bih im, a to činim i vlastitim primjerom, da ne zaborave na Izvor svega, pa i umjetnosti, na Prvoga Kipara i Igrača, na nadahnuće koje od njega primamo. I da se to darovano nadahnuće i vedrina stvaralačke radosti mogu dogoditi samo po našem ozbiljnom trudu i strpljenju, ne i po nekakvoj preozbiljnosti, jer ona vodi u tupost, jednostranost i tvrdoću srca, od čega bi nam moglo „posivjeti lice“, kako su govorili dobro naši stari. Poručujem mladima, također, da ne preskaču svoje ljudske radosti i dužnosti, prvenstveno osnutak vlastite obitelji, koja je važnija od svake struke, pa i od umjetničkog poziva.

Izabrani ste za redovitog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, na čemu i čestitamo. Što nam možete reći o tome, to je iznimno velika čast i priznanje Vašem radu i karijeri?

- Hvala vam! To priznanje i čast neka bude najprije radost, radost što možemo sudjelovati u svetoj dužnosti čuvanja i njegovanja hrvatskoga nacionalnog i kulturnog identiteta. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti bila je kroz povijest, danas je i mora biti ubuduće nositeljica te odgovorne, svete naše dužnosti. U tome svjetlu, velim, vidim i svoje članstvo u najvišoj znanstvenoj i kulturnoj ustanovi hrvatskoga naroda i države, prvenstveno u nastojanju da svojim kiparstvom tome pridonesem.

S obzirom na situaciju s pandemijom i potresima, mnogo umjetnika je nezaposleno. Ima li mjesta za kulturu u današnje vrijeme? Vaše mišljenje?

- Vidimo i u ovim nevoljama da je čovjeku osim pomoći u potrebama materijalne naravi, u velikim životnim teškoćama još potrebnija duhovna pomoć, njega ranjene duše, što i umjetnost može pružiti. Zato je kultura, shvaćena kao ljubav, jezgra čovjekove biti i samo srce svakoga naroda, a ne kao činovnička igračka, spasonosna stvarnost i naše sigurno sidro. Nezaposlenost umjetnika znak je da ljudi, po planovima novih programera čovjeka, evo, postaju nezaposljivi, beskorisni, da čovjek čovjeka više ne treba. Upravo je u ovakvim nevoljama potrebno graditi nove, velike katedrale ljubavi, poput onih drevnih kamenih u svijetlomu srednjemu vijeku, kad je čovjek bio pun Nade.

TOM DUBRAVEC/CROPIX

“

Od mojih djela javnoga značenja posebno sam vezan uz prvo djelo sakralne namjene, brončane Vratnice hvarske katedrale, nastale 1990. godine, u času stvaranja hrvatske države, kao i uz kameni oltar iste stolnice iz 1993.

NEZAVISNI SINDIKAT ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA SERIJSKI GUBI SUDSKE POSTUPKE

Pravomoćna potvrda nezakonitosti štrajka na Hrvatskim studijima

Pravomoćnom presudom Županijskog suda u Zagrebu odbijena je žalba Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja i utvrđeno je da mora platiti naknadnu štetu od 15.000,00 kuna radi povrede prava osobnosti Sveučilišta u Zagrebu vezano uz organiziranje nezakonitog štrajka na Hrvatskim studijima. Radi se o prvoj pravomoćnoj presudi u Republici Hrvatskoj kojom Sindikat mora platiti neimovinsku štetu radi organiziranja nezakonitog štrajka, ali i jednom o nizu brojnih sudskih postupaka koje je NSZVO pokrenuo i izgubio protiv Sveučilišta u proteklom razdoblju. Samo u procesima vezanima uz štrajk na Hrvatskim studijima Sindikat i njegovi članovi izgubili su ukupno 18 sudskih postupaka

Županijski sud u Zagrebu odbio je žalbu Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja kao neosnovanu, potvrdivši tako presudu Općinskog radnog suda u Zagrebu od 19. travnja 2018. Predmet spora za koji je donesena pravomoćna presuda, zahtjev je za naknadom neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti odnosno povrede ugleda i časti, dostojanstva i imena Sveučilišta u Zagrebu. U presudi je NSZVO naloženo isplatiti novčani iznos naknade štete i podmiriti troškove parničnog postupka.

Ova pravomoćna presuda predstavlja kraj dugogodišnje trakavice o događajima na Hrvatskim studijima 2017. godine i njihovim posljedicama, koji su, zahvaljujući stalnoj medijskoj prisutnosti, donekle poznati javnosti.

Neopravdani razlozi štrajka

U presudi je utvrđeno kako je Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja nezakonito organizirao i poduzeo štrajk, kojeg je najavio za prvi dan nakon okončanja mirenja i realizirao 3. travnja 2017. Naime, prvostupanjski i drugostupanjski sud u svojoj odlukama u bitnom zaključuju da razlozi koje je NSZVO iznio u Najavi štrajka ne predstavljaju opravdani razlog za štrajk, s obzirom na to kako se njima dovodi u pitanje provedbe postupka rješavanja pravnog statusa, znanstveno-nastavnog profila i ustroja Hrvatskih studija.

Sud je nadalje utvrdio da se štrajk provodio radi odluka koje se tiču ustrojstvenih i organizacijskih pitanja Sveučilišta, a ne radi zaštite i promicanja gospodarskih i socijalnih interesa članova NSZVO. Inače, prema stavu Vrhovnog suda Republike Hrvatske, pitanje organizacije studija autonomna je i unutarnja stvar sveučilišta, a mogući gubitak radnih mjesta, koji je u ovom slučaju bio sasvim neizvjesna buduća činjenica, sam po sebi ne može biti opravdan razlog za štrajk – iznosi Vrhovni sud u presudi i rješenoj od 27. travnja 2017.

Štrajk na Hrvatskim studijima NSZVO je pokrenuo i organizirao uz tvrdnje kako se krše socijalna prava zaposlenika, što je sud utvrdio netočnim. Štoviše, prema sudskim zaključcima, uprave Sveučilišta i Hrvatskih studija izašle su zahtjevima organizatora štrajka maksimalno u susret ukazujući na neutemeljenost štrajka jer nikome nisu ukinuta radnička prava niti je bilo ikakvih prijetnji otkazima.

Štoviše, sud je utvrdio da u vrijeme odvijanja spomenutih procesa uopće nije bilo otpuštanja radnika, već je zabilježeno 30-ak novih zapošljavanja, koja su sindikalisti također okarakterizirali nezakonitima, iako su ona provedena sukladno svim pozitivnim propisima kako bi se zadovoljili uvjeti iz Akreditacijskog pisma. Vrijedi ovdje napomenuti da ni tada ni sve do danas niti jedno relevantno tijelo Republike Hrvatske nije utvrdilo nikakve nezakonitosti postupanja Sveučilišta i/ili Hrvatskih studija (kako u ovome postupku tako i u svim drugim sudskim postupcima) što nije sprječavalo Sindikat da u medijima širi objede o nezakonitosti kao nepobitne činjenice.

Šteta prouzrokovana zastrašivanjem studenata

Za vrijeme trajanja štrajka studentima je bilo otežano izvršavanje njihovih studentskih obveza, a nakon štrajka i negativnih medijskih napisa, broj upisanih studenata u idućoj akademskoj godini znatno je pao i to otprilike za oko 130 studenata na preddiplomskoj i diplomskoj razini. Uzevši u obzir činjenicu da ova akademska institucija za svako upisanog studenta dobiva oko 7200 HRK, može se zaključiti kako je izostankom upisa uslijed negativne medijske kampanje, pretrpljena šteta u iznosu od oko 950.000,00 kuna. Strahu koji je postojao kod studenata, svjedoče i upiti roditelja upućeni čelnicima Hrvatskim studijima, iz kojih je bio vidljiv interes za upisom na tu instituciju, ali uz postojanje velike doze straha zbog širenja lažne informacije o njezinom ukidanju.

Vilim Ribić i Igor Radeka

ŽELJKO PUHOVSKI/CROPIX

Podsjetimo da je tomu pridonio i manji dio studenata, okupljenih u nelegalno i već zaboravljeno tijelo, a od kojih neki nisu ni bili studenti Hrvatskih studija. Ta je grupa studenata, u izravnoj sinkronizaciji sa sindikalnim čelnicima, aktivno sudjelovala u blokadi nastave koja se odvijala paralelno s štrajkom.

Šteta se očitovala na funkcionalnoj razini, budući da su zaustavljene sve nastavne aktivnosti koje je trebalo nadoknađivati, no, najteži se vid štete dogodio na

Sat anatomije dr. Nicolaesa Tulpa

“

U Presudi je NSZVO-u naloženo isplatiti naknadu štete i to je prvi slučaj u kojemu sindikat treba platiti pričinjenu štetu

institucionalnoj razini ugleda, s obzirom na to kako su Hrvatski studiji stavljeni na stup srama kao rušitelji socijalnog poretka i vrijednosti. Osim toga, Hrvatski studiji su imali probleme u komunikaciji s međunarodnim partnerima kojima je trebalo objašnjavati što se zapravo događa.

Medijska haranga na Sveučilište

U Presudi je dužna pozornost dana i medijskim aktivnostima NSZVO-a u vrijeme štrajka. Teza o donošenju tobože „nezakonitih odluka“ i sličan obmanjujući diskurs, često je zastupljen u medijskim istupima ove sindikalne zajednice, što je vidljivo osobito u razdoblju koje je prethodilo i događalo se tijekom pokretanja nezakonitog štrajka na Hrvatskim studijima.

Tako je, primjerice, u tekstu naslova „Na Hrvatskim studijima se pokreće štrajk“ na portalu *Jutarnji.hr* od 20. ožujka 2017., navedeno kako u vrhu Sindikata ističu da „Štrajku daju zeleno svjetlo zbog niza nezakonitih odluka uprave Sveučilišta“. Dva dana kasnije,

odnosno 22. ožujka 2017., na svojim internetskim stranicama (nsz.hr), predsjedništvo NSZVO objavljuje tekst u kojem, između ostalog, navodi kako su „mnoge odluke Uprave Sveučilišta nezakonite i predstavljaju narušavanje akademskih sloboda i autonomije sveučilišta“ te da „takve nezakonite odluke nužno vode ka ukidanju studija filozofije na Hrvatskim studijima“. Uz navedeno se u tekstu ističe i da se „vrši odmazda prema neistomišljenicima“, odnosno da su „odluke Uprave Sveučilišta nezakonite, akademski neetične i neprincipijelne jer upućuju na obračune s neistomišljenicima i posljedično na gušenje slobode kritike na Sveučilištu i manipulaciju ljudima“. Demagoški diskurs možda ponajbolje oslikava rečenica koja tvrdi „da se odluke Sveučilišta mogu ocijeniti kao najlošije odluke Sveučilišta u neovisnoj Hrvatskoj od kojih su lošije samo neke donešene u vrijeme komunizma“.

Ne gubeći inspiraciju za medijsko djelovanje, 24. ožujka 2017., sindikalni povjerenik NSZVO, Tomislav Janović, za portal Novog lista u tekstu naslovljenom „Hrvat-

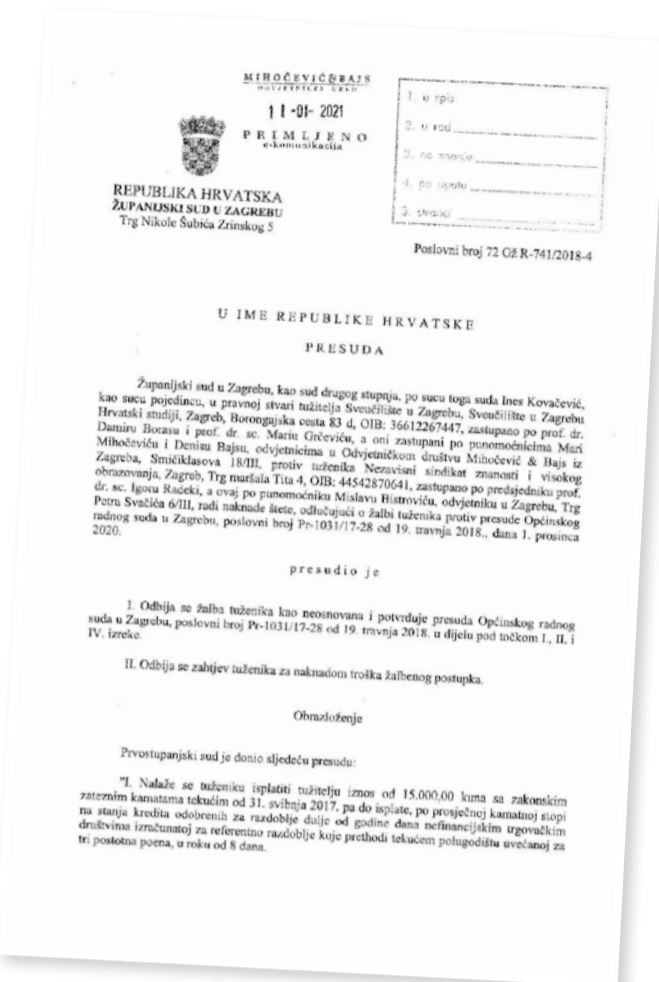
ski studiji: Sindikat pokrenuo proceduru štrajka, blokada se nastavlja“, iskazuje kako je „Nevjerojatno da se nezakonitosti na Sveučilištu pokrivaju autonomijom“ i da „traže uspostavu pravnog potporeta na instituciji HS, pa i na Sveučilištu u Zagrebu“. Dotični istupa i za internetski portal lista Nacional, 7. travnja 2017., kada je prenesena njegova izjava kako se „stanje na Hrvatskim studijima pogoršava, osobito od veljače prošle godine kada je rektor oduzeo Hrvatskim studijima autonomiju odlučivanja i nametnuo neodgovorno Stručno vijeće“. Četiri dana kasnije, u tekstu Novog lista pod naslovom „Prekinut štrajk na Hrvatskim studijima“, isti sindikalni povjerenik navodi: „Prekidom štrajka ne nestaju razlozi zbog kojih smo ga pokrenuli. S ovakvim rektorom i takvim odnosom prema zakonu i stupnju nasilja koje se na Sveučilištu primjenjuje, ne vidim da će tenzije prestati“.

Sutradan, dakle, 12. travnja 2017., za portal Jutarnjeg lista se oglašava i predsjednik Velikog vijeća NSZVO, **Vilim Ribić**, koji se na sudsku odluku o nezakonitosti štrajka na Hrvatskim studijima referirao rekavši: „Vjerujem da je sud donio odluku jer ne razumije pojam akademskih prava i autonomije sveučilišta“ te istaknuvši da smatra kako „Sveučilište gubi na svom ugledu“. Pravna Sindikata, **Ana Petošić**, u tekstu naslova „Nakon zabrane na Hrvatskim studijima, novi štrajk na Filozofskom“, objavljenom 13. travnja 2017., navodi kako „Sveučilište osporavajući naš štrajk potpuno krivo shvaća načelo autonomije sveučilišta, a slijedom toga i sud u svojoj presudi“. Sindikalni povjerenik NSZVO, Tomislav Janović, u tekstu Zagrebačkog lista od 15. travnja 2017., pod naslovom „Hrvatski studiji i dalje u nezavidnom položaju“, navodi kako su „neki od nastavnika Hrvatskih studija stupili u štrajk zbog institucionalnog nasilja kojemu je ta ustanova izložena više od godinu dana“.

Posljedice medijske kampanje

Podsjetimo, sve prethodno citirane izjave, kako stoji i u Presudi, dane su u razdoblju od 20. ožujka 2017. do 15. travnja 2017., dakle, za vrijeme organiziranja i poduzimanja štrajka, a ta je medijska kampanja za posljedicu imala srozavanje ugleda Hrvatskih studija i Sveučilišta na domaćoj i međunarodnoj razini.

Utvrđeno je kako postoje brojni tonski i tiskani medijski zapisi u kojima čelnici NSZVO govore o srozavanju ugleda i provođenju institucionalnog nasilja. Sporne medijske natpise, Hrvatski studiji su demantirali na svojim službenim stranicama i u medijima do kojih su mogli doprijeti, međutim, zbog brzine i količine medijskog sadržaja, jednostavno se nije moglo demantirati sve što su predstavnici NSZVO iznosili. Kao što je vidljivo iz citiranih naslova, predmetna količina negativnih napisa bila je vezana isključivo uz štrajk, a nikada prije njega nije bilo toliko negativnih medijskih napisa, niti se spominjalo da se prema ikome vrši institucionalno nasilje. Nije nevažno istaknuti i različiti pristup

Faksimil presude protiv Sindikata

“
Medijska kampanja sindikata naštetila je ugledu Hrvatskih studija i Sveučilišta u Zagrebu

odnosa prema medijima ovih dvaju strana u procesu. Naime, dok su čelnici ovih akademskih institucija sazivali konferencije za medije i davali informativna priopćenja, predstavnik NSZVO, Vilim Ribić, davao je bombastične izjave, što je imalo učinak i na sve ostale medije koji bi te vijesti prenijeli.

Sindikalni sud kao krajnja instanca

Da je štrajk Sindikata nezakonit utvrdio je Županijski sud u Zagrebu, Vrhovni sud Republike Hrvatske, Ustavni sud Republike Hrvatske, ali i Europski sud za ljudska prava. Ne sprječava to Vilima Ribića da i ovih dana u Sindikatu bliskim medijima objašnjava da sudovi ništa ne razumiju čime zapravo pokazuje zbiljski pre-

“
Kroz sve ove postupke NSZVO je uspio uvesti i neke presedane na svjetsku sindikalnu scenu. Prvo se borio protiv zapošljavanja radnika, a onda je u sporu stao na stranu osuđenog šefa

zir prema demokratskim institucijama, vladavini prava i poštivanju zakona.

Vrijedi zaključno napomenuti da ovakvo medijsko i institucionalno postupanje Sindikata nije rezervirano samo za opisani slučaj, koji je sada dobio i svoj sudski epilog. Čelnici Nezavisnoga sindikata znanosti i visokog obrazovanja u minulom su razdoblju konstantno davali izjave o nezakonitosti rada Sveučilišta u Zagrebu bilo da se radilo o daljnjem razvoju situacije na Hrvatskim studijima, bilo o situaciji na Filozofskom fakultetu. Podsjetimo, Sindikat je javno obrusio na činjenicu da je konačno riješen pravni status Hrvatskih studija koji su postali fakultetska ustanova. I ta je odluka, od strane sindikalaca proglašavana nezakonitom, iako ni nju nijedno relevantno tijelo nije osporilo. Nezakonita je, prema čelništvu i pravnim autoritetima Sindikata, bila i smjena dekanice Filozofskog fakulteta **Vesne Vlahović Šteić**, pravomoćno osuđena za mobbing nad svojim zaposlenikom. Ne treba ni napominjati da ni ova odluka nijednom relevantnom tijelu nije bila sporna. Kroz sve ove postupke NSZVO je uspio uvesti i neke presedane na svjetsku sindikalnu scenu. Prvo je, u slučaju Hrvatskih studija, postao prvi zabilježeni sindikat koji se borio protiv zapošljavanja radnika, a zatim je, u „slučaju Filozofski“ postao (nadamo se i vjerujemo) jedini sindikat koji u sporu pravomoćno osuđenog šefa i mobbingiranog zaposlenika stao na šefovu stranu. Očita nedoraslost pravnih službi sindikata ne sprječava njihove čelnike koji se nastavljaju razmetati svojim pravnim (ne)znanjem i ideološkom zaslijepljenošću. U slučajevima kada im sudske odluke ne idu u prilog, Vilim Ribić i njegovi suradnici tvrde da sudovi zapravo ništa ne razumiju. Ne bi nas stoga čudilo da gospodin Ribić ili netko od njegovih pobočnika uskoro izjavi: „Vjerujem samo u sud svoga Sindikata!“ **R.I.**

REAGIRANJA: PROF. EMERITUS IGOR ČATIĆ

Osnovni zadatak sveučilišnog profesora je obrazovanje budućih generacija

PROF. IGOR ČATIĆ

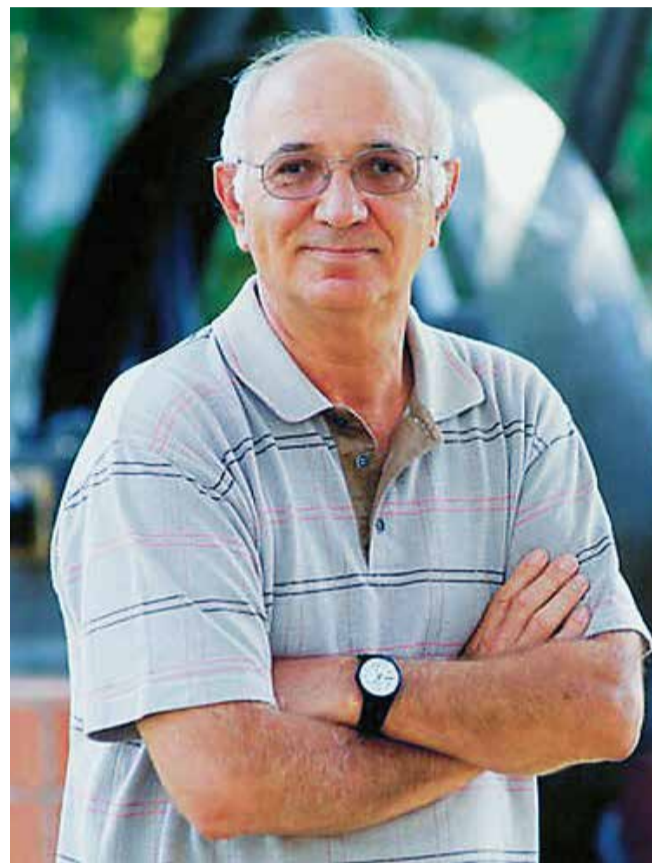
Universitatu 134. na stranicama 8 i 9 objavljen je tekst u kojem se, između ostalog, govori i o trostrukoj uzvojnici. Ne sjećam da se da o prednostima i nedostacima tog koncepta vodila stručna rasprava. Koncept je u suprotnosti s načelima »triple one«. Koncept ili model trostruke uzvojnice potječe od Henry Etzkowitz i Loet Leydesdorffa s početka devedesetih godina. Predstavljen je u njihovoj knjizi »The Triple Helix, University-Industry-Government Relations: A laboratory for Knowledge-Based Economic Development«. Odnosi se na skup interakcija između akademske zajednice (sveučilišta), industrije i vlade.

Najzaslužnija za uvođenje koncepta trostruke uzvojnice na ovim prostorima je dr. Jadranka Švarc. Tada u Ministarstvu znanosti i tehnologije, u listopadu 2003. vrlo je uspješno organizirala međunarodni skup: »Knowledge based society: a challenge for new EU and accession countries«. Prisjećam se toga kao član Tehnologijskog vijeća, daleko najpoticajnijeg tijela MZOŠ-a u prvom desetljeću 21. stoljeća.

Konkretni problemi

Tijekom godina pisao sam o toj temi i sada pišem sa sljedećeg motrišta: Osnovni je zadatak sveučilišnog nastavnika podučavanje novih generacija (nastava), temeljeno na znanstvenom radu i suradnji s gospodarstvom. Primjer suradnje s industrijom osamdesetih godina koja je bila daleko uspješnija nego danas i bila spremna dopustiti izradbu diplomskih radova (danas magistarskih) u pogonu. Više od 70 % diplomskih radova koje je u to vrijeme vodio autor, načinjeno je u tvornicama. Gotovo svi magistarski, (danas doktorski), bili su povezani s konkretnim problemima ljudi iz poduzeća. I referirani na najvažnijim skupovima struke diljem svijeta.

U tekstu napisanom još 2006. su sljedeće misli: „S motrišta sveučilišta, u njegovom gotovo milenijskom postojanju, jedan od najkatastrofalnijih trendova je tzv. trostruka uzvojnica: država, sveučilište i gospodarstvo. Umjesto da im je nastava jedan od najvažnijih zadataka, sveučilišni djelatnici, posebno oni na vršku pojedine djelatnosti, sakupljaju novac. Na to je upozorio i tadašnji predsjednik vlade Velike Britanije Tony Blair (Newsweek International, 21. kolovoza 2006.). Treba li se onda čuditi da im za nastavu i neke druge važne aktivnosti ne ostaje dovoljno vremena. Ako se to-

Igor Čatić

me pribroji i potreba objavljivanja radova, na sveučilištima se tjedno radi po 70, pa i više sati. Suštinski za malo novca. A zašto je uopće nastala ta situacija? Zanimljivi su neki podaci iz tadašnje ankete Kraljevskog društva u Velikoj Britaniji. Na uzorku od 1.485 znanstvenika, njih 64 posto je izjavilo: „Vrijeme trošimo na sakupljanje novca za svoje organizacijske jedinice.“ Treba li čuditi da je nekih 52 posto izjavilo da nemaju vremena angažirati se na poticanju mladih ljudi za studij prirodnih znanosti ili tehnike, za javne rasprave ili sudjelovanje u medijima. Štoviše, takav rad se ocjenjuje lošim za razvoj karijere. Ono što je još zanimljivo iz ankete je podatak da njih 73 posto nije po-

učeno kako govoriti u javnosti o svojim dostignućima.“

Trostruka uzvojnica

Trostruka uzvojnica je u potpunosti suprotnosti s načelima »triple one«. Naime, Nacionalno vijeće za znanost i ono za visoko obrazovanje, od tih godina, promiče svojim kriterijima napredovanja visokoškolskih djelatnika koncepciju: jedan jezik (u pravilu ne hrvatski), jedan izvor i jedna provjera izvrsnosti (privatna komercijalna baza podataka). Tu nastaje veliki sukob koji treba riješiti. Ili će netko pisati radove za privatne komercijalne baze podataka, što je sada prevladavajuće, pa i u znanostima koje služe realnom gospodarstvu. Odnosno, hoće li pokušati raditi na rješavanju problema realnoga gospodarstva koje treba stvarati novu vrijednost. Ali tada od napredovanja ništa. Važno pitanje na početku trećeg desetljeća 21. stoljeća. Je li sazrelo vrijeme da se ozbiljno razgovara, na primjer, o budućnosti tehničkih znanosti u Hrvatskoj? Gdje će raditi doktori tehničkih znanosti? Može li na to odgovoriti sadašnje Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj?

Postoji još niz otvorenih pitanja. Ali ozbiljnih rasprava nema. Posebno o prihvaćanju stranih koncepta. Poput STEM-a ili Industrije 4.0. Neka koji od društvenih instituta načini analizu na što troše radno vrijeme. Stalno čujem odgovore: „Pišemo projekte.“

“
Postoji niz otvorenih pitanja, ali ozbiljnih rasprava nema. Posebno o prihvaćanju stranih koncepta. Poput STEM-a ili Industrije 4.0. Neka koji od društvenih instituta načini analizu na što troše radno vrijeme. Stalno čujem odgovore: 'Pišemo projekte'

NA POVRŠINI
OD 2500
ČETVORNIH METARA, NA
JEDNOM MJESTU, SMJEŠTENA
JE SVA INFRASTRUKTURA
POTREBNA JEDNOM SVJEŽEM
DIPLOMCU IZ STEM PODRUČJA
ZA RAZVOJ NJEGOVIH
INOVATIVNIH IDEJA
DO USPJEŠNOG
PROIZVODA

OTVOREN NOVI PODUZETNIČKI INKUBATOR,
OPREMLJEN PO NAJZAHTJEVNIJIM SVJETSKIM STANDARDIMA

Sveučilišni tehnološki centar UNIST, najmodernije zdanje u centru Splita

Ovo je idealno mjesto za generiranje i razvijanje, konkretno za inkubiranje, projekata u IT domeni, umjetnoj inteligenciji, robotici, kibernetici, biotehnologiji, zdravstvu, alternativnim izvorima energije, maloj brodogradnji te projektima naslonjenim na more i poljoprivredu

“

Uz Sveučilište u Splitu, i Splitsko-dalmatinska županija je prepoznala važnost IT sektora za ukupno gospodarstvo regije, te je prije četiri godine pokrenula projekt ICT županija u suradnji s FESB-om i PMF-om

Piše: **MILA PULJIZ**

Informacija da je na Spinutu, u zgradi bivšega prvog student-skog doma u Splitu, otvoren po najzahtjevnijim svjetskim standardima opremljen Sveučilišni tehnološki centar UNIST te da je već objavljen natječaj za zakup prostora kojim bi se u zgradu uselili prvi stanari, za-intrigirala nas je da vidimo što ovaj objekt i njegova infrastruktura nude gradu, županiji i Sveučilištu.

Ispred zgrade dočekao nas je naš domaćin prof. **Sven Gotovac**, voditelj Sveučilišnog tehnološkog centra, koji nas je upoznao s projektom i proveo ovim uistinu impresivnim zdanjem. Sveučilište u Splitu, potaknuto činjenicom da je u našem okruženju značajan nedostatak poduzetničke infrastrukture, naročito one koja može pojednostavniti i osigurati mladim inovativnim poduzetnicima put od stvaranja ideje do njezine realizacije kroz pomno osmišljene programe inkubacije i akceleracije, pokrenulo je i prijavilo projekt “Razvoj poduzetničkog inkubatora za visoke tehnologije Sveučilišta u Splitu”. Projektom je predviđena rekonstrukcija stare zgrade Doma OH na Spinutu u modern, suvremeno opremljen tehnološko-inovacijski centar sa svom potrebnom infrastrukturom, čija je vrijednost 20 milijuna kuna, a od čega je 99,16 posto sufinancirano nepovratnim EU sredstvima. Rekonstrukcija stare zgrade krenula je u svibnju 2019. godine, a objekt je svečano otvoren 25. rujna 2020. godine, kako nam je pojasnio prije ulaska u zgradu prof. Gotovac.

Od stare zapuštene zgrade ostala je samo ljuštura, ali sada uz jednu sasvim različitu fizionomiju. Zgrada je milijama da-

leko od prijašnjeg izdanja. Sve miriše na novo, moderno, tehnološki orijentirano, ali nekako i opušteno, na što nam na ulazu sugerira stolni nogomet i prostor za opuštanje. Ulazeći u zgradu, kao da smodobilni nagon da izvadimo laptop i krenemo u realizaciju nekakve naše ideje ili životnog sna.

Na površini od 2500 četvornih metara, na jednom mjestu, smještena je sva infrastruktura potrebna jednom svježem diplomcu iz STEM područja za razvoj njegovih inovativnih ideja do uspješnog proizvoda. Ovo je idealno mjesto za generiranje i razvijanje, konkretno za inkubiranje, projekata u IT domeni, umjetnoj inteligenciji, robotici, kibernetici, biotehnologiji, zdravlju, alternativnim izvorima energije, maloj brodogradnji te projektima naslonjenim na more i poljoprivredu.

“Na prva dva kata smješteno je 26 potpuno opremljenih ureda kapaciteta do tri radna mjesta. Svi su klimatizirani te pokriveni brzom internetskom i telefonskom vezom. Modularan dizajn omogućava jednostavno spajanje više njih u jedan prostor kako bi se u hodu moglo udovoljiti potrebama korisnika. Uzmimo za primjer da na početku u tom uredu radi dvoje ljudi. Kada posao krene i dođu novi članovi tima, ured će se jednostavno širiti zahvaljujući pomicanju montažnih zidova, pa će se lako moći smjestiti i devet ljudi pa i više. Važno je napomenuti kako će mlade tvrtke tu moći boraviti najviše tri godine, što je svojstveno inkubatorima. Poslije toga se više ne smatraju startupovima, već trebaju tražiti nove, veće poslovne prostore, primjerice u planiranom Tehnološkom centru na Dračevcu. Naime, nema smisla da jedni ljudi zauzmu sve, bit je u tome da prostor mijenja stanare i da cijeli sustav radi bez prestanka”, objašnjava nam naš domaćin.

Nasuprot uredskih prostora nalaze se dvorane za sastanke različitih veličina. Sve su opremljene suvremenom prezentacijskom i komunikacijskom opremom, koja omogućava i održavanje sastanaka na daljinu, koje korisnicima po principu rezervacije uvijek bez naknade stoje na raspolaganju. Sve skupa daje dojam kao da se nalazimo u Silicijskoj dolini. Kako je inače uobičajeno u ovakvim prostorima namijenjenima mladim inovativnim poduzetnicima, ideja je stvoriti neformalno okruženje za rad, druženje i razmjenu ideja. Svaki kat ima svoju kuhinju i lounge prostor s playstationom, informatičkom opremom, televizijom, ležaljicama i kaučima. Na prvom katu je i mala teretana s nekoliko sprava i prostorom za tuširanje. U zgradi možete praktički boraviti cijeli dan, a da ne poželite izaći.

Otvoreni prostor

Na drugom katu zgrade, uz urede i dvorane za sastanke, nalazi se zajednički otvoreni poslovni prostor (coworking), od oko 160 četvornih metara, mjesto susreta, ne samo kreativaca, startupova, freelancera i profesionalaca općenito, nego i ugodno i vrhunski opremljeno mjesto za sklapanje prijateljstava, dijeljenje znanja, pozitivne energije i ideja koje nerijetko prerastaju u nove poslovne prilike. “Ovaj atraktivni, prostrani prostor namijenjen je za najam uglavnom digitalnim nomadima, kojima je Split sve privlačniji. Koristit će ga nekoliko sati, dana ili mjeseci, ovisno o tome

koliko se planiraju zadržati u gradu. Da se razmišljalo o svakom detalju, dokazuju i male ‘govornice’, prostori za telefoniranje kako se razgovorima ne bi ometali drugi korisnici coworkinga”, dočarao nam je Gotovac, a tri multifunkcionalne konferencijske dvorane unutar Tehnološkog centra najbolji su odgovor za sve vrste konferencija, prezentacija ili radionica jer raspoložu svom potrebnom audio-vizualnom i tehničkom opremom.

Velika konferencijska dvorana kapaciteta više od 100 mjesta namijenjena je za veća događanja, a ima i pretprostor sa šankom za neformalna druženja, dok direktni ulaz s ceste dvorani osigurava vrlo dobru pristupačnost. Ovdje će se organizirati i odvijati razni kongresi, poduzetnički kafici i meetupi. Ideja je da se sva događanja takvog tipa tu održavaju i okupljaju cjelokupnu IT zajednicu, kao i da to u konačnici postane prepoznatljivo mjesto takvih druženja.

“Ovaj prostor već je i za vrijeme korona-krize prošao svoje vatreno krštenje, kada se u njemu, sukladno strogim epidemiološkim mjerama, uspješno održala StartIT IT startup akademija u organizaciji Splitsko-dalmatinske županije. Bili smo domaćini 15 timova koji su sa svojim mentorima prošli program poduzetničke edukacije namijenjen pojedincima i timovima koji planiraju razviti vlastiti IT proizvod ili uslugu. Oni su nama praktički idealni sustanari i svi oni su iskazali interes da nastave razvijati svoje ideje do proizvoda koristeći našu infrastrukturu i usluge”, kaže nam Gotovac.

Uz veliku dvoranu za sastanke je i jedna manja, s 40-ak mjesta, namijenjena manjim okupljanjima i radionicama, kao i pratećim događanjima u velikoj dvorani.

Morski ured

Treća najmanja, ali posebna konferencijska dvorana nalazi se na trećem katu. Mala kuhinja, šank i pogled na prekrasnu prirodu osigurava opuštajuće okruženje za produktivne događaje, tematske susrete i druženja. Kada smo iz dvorane izašli na terasu objekta, ostali smo impresionirani nevjerojatnim pogledom na Kaštelanski zaljev i Marjan. Na krovu opremljen ležaljicama i suncobranima korisnici mogu dolaziti svaki dan – baš kako priliči pravom morskom dalmatinskom uredu.

“Sada usporedite kako će se ovdje moći raditi u odnosu na bilo koji drugi inkubator u svijetu”, istaknuo nam je Gotovac, promatrajući bogomdanu prirodu i mirno okruženje, istaknuvši tako još neke prednosti ovog inkubatora koji bi lako mogao postati najatraktivniji inkubator u Europi – blizinu mora, park-šume Marjan i ugodnu klimu na kojoj nam svi zavide.

Zgrada je “pametna”, njeome se upravlja s jednog mjesta, otvaranje svih vrata i pristup korisnika je moguć jedino uz čip-kartice. Tu je i pametna fasada, dizalica topline te prava solarna elektrana na krovu objekta koja pokriva veliki dio potrošnje električne energije. Objekt je u potpunosti prilagođen osobama s invaliditetom, ima dizalo, kao i taktilne crte vođenja namijenjene kretanju slijepih i slabovidnih osoba, kao i posebna računala za takve korisnike.

“Kako bi se dodatno pojednostavnio razvoj suvremenih tehnoloških proizvoda, stana-

rima je na raspolaganju i hardverski laboratorij. Smješten je u prizemlju zgrade, površine 30 kvadrata, kapaciteta do osam radnih jedinica. A tek oprema za hardware laboratorij CNC stroj s laserskom glodalicom, 3D printer, A0 ploter, mobilni i tablet uređaji, set za VR (virtual reality), mini robotski set i dron – ukrajno, sve što može mladom inovatoru pomoći da razvije i testira svoj proizvod”, dodaje Gotovac.

Za uspjeh mladih startupova nije dostatna samo ova izvanredna infrastruktura. Put do uspjeha zahtijeva i mentoriranje, edukaciju i savjetovanje, koje uz razmjenu znanja i ideja te povezanost koja se ovdje stvara predstavljaju neprocjenjivu vrijednost, koja se potom reflektira u održivosti poslovanja i ostvarenim prihodima. U tu svrhu u prizemlju zgrade je akcelerator ured i poduzetnički centar koji će nuditi stručnu i pravnu pomoć u stvaranju i razvoju novih poduzetnika, savjetovanje u dobivanju i osiguravanju važnih financijskih sredstava, kao i pomoć pri rješavanju drugih problema na poduzetničkom putu.

Važnost, ali i osjetljivost ove problematike prepoznala je, uz Sveučilište u Splitu, i lokalna uprava. Splitsko-dalmatinska županija je prepoznala važnost IT sektora za ukupno gospodarstvo regije te je prije četiri godine pokrenula projekt ICT županija u suradnji s FESB-om i PMF-om.

Studentski projekti

“Ako ćemo gledati nekakav životni ciklus ideje u IT-u, tendencija je da se ona stvori u glavi mladih, prvenstveno studenata ili onih koji su tek završili, te da se razvija u PICS-u – Predinkubacijskom coworking centru ICT županije u sklopu FESB-a. Potom bi se, kako ideja evoluira u projekt, njegovi začetnici danas-sutra preselili nešto niže, do zgrade bivšeg ‘Varteksa’, gdje bi bio županijski IT centar. Tada već govorimo o startupovima. Sve je u okviru kampusa i relativno blizu, ponajviše zato što je za pretpostaviti kako će nositelji projekta biti upravo studenti. A daljnjim sazrijevanjem startupa, koji bi trebao dobiti i pravnu osobnost, te približavanjem tržištu, isti bi se potom preselio u Tehnopark gdje bi se proizvod tog startupa brusili i spremali za plasiranje na tržište”, kazao je Gotovac, kazavši kako treba imati na umu da svugdje u svi-

jetu mladi startupovi trebaju financijsku injekciju kako investicijskih fondova, tako i državnih institucija. “Ovi mladi entuzijasti gotovo nikada nemaju dovoljno sredstava da bi samostalno financirali mukotrpan put od ideje do proizvoda. Grad Split prepoznao je potrebu da im pomogne te je pokrenuo ‘Program inkubacije i edukacije za razvoj poduzetništva i startupa visokotehnoloških industrija’, kroz koji je planirano sufinanciranje dijela troškova razvoja inovativnih ideja u ukupnom iznosu od 970.000 kuna”, dodaje. “Sveučilište u Splitu, koje provodi postupak dodjele potpora, pripremlilo je svu potrebnu natječajnu dokumentaciju te se očekuje u sljedećih desetak dana raspisivanje natječaja. Ovim bi se zatvorio krug kojim bi mladi timovi i novoosnovane tvrtke koje se prijave na raspisani natječaj za dodjelu prostora u UNIST-u mogli sufinancirati početak svog poduzetničkog puta”, objašnjava nam domaćin.

“Ovdje ponovno moram naglasiti i značenje programa koje provodi Splitsko-dalmatinska županija kroz projekt ICT županija, koji osim edukacijskih programa i mentoriranja mladih inovativnih timova nudi i mogućnost sufinanciranja razvoja od ideje do proizvoda.

Sve u svemu, jedna jako pozitivna priča o stvaranju za grad Split, ali i za cijelu Splitsko-dalmatinsku županiju jedne strateške poduzetničke infrastrukture. Ipak, ne smijemo se uljuljati u ove uspjehe jer pred nama je još puno posla u izgradnji jedne moćne inovacijske scene, počevši od potpore i rada s našim mladim talentima pa sve do osiguravanja uvjeta za nastavak njihova poslovanja nakon što uspješno prođu inkubacijsku fazu”, zaključuje za kraj naš domaćin.

“Sveučilište u Splitu, koje provodi postupak dodjele potpora, pripremlilo je svu potrebnu natječajnu dokumentaciju te se očekuje u sljedećih desetak dana raspisivanje natječaja

IMA LI POSLA ZA STUDENTE?

Godina 2020. donijela je manje poslova i niže satnice

Rekordna je po ponudi poslova bila 2019. godina, sljedeće 2020. došlo do pada prometa od čak 35% a trenutno je 20 aktivnih oglasa ili upola manje nego prije dvije godine, kaže Adriana Hršćić, voditeljica ureda ravnatelja Student-servisa

Piše: MILA PULJIZ

S obzirom na situaciju s pandemijom koronavirusa, naše svakodnevice s kojom živimo već mjesecima, mnoga radna mjesta su ugašena, stoga smo se zapitali ima li poslova za studente preko Student-servisa, službe Studentskog centra Sveučilišta u Splitu, koja obavlja djelatnost posredovanja pri obavljanju studentskih poslova. Preko Student-servisa mogu raditi maturanti koji su u postupku upisa na fakultet, redoviti i izvanredni studenti. Poslodavcima se itekako isplati angažirati studente za privremene i sezonske poslove jer na neto zaradu studenta imaju tek 18 posto troška. Također, umjesto njih, svu papirologiju, prijave, predaje obrazaca ili nesreće na radu obavlja Student-servis.

Naša sugovornica, Adriana Hršćić, voditeljica ureda ravnatelja, rekla nam je kako je 2019. godina bila rekordna godina dok sljedeće, 2020. godine dolazi do pada prometa od 35%. "Donekle nas je izvukla turistička sezona, ali trenutne ponude za posao su vrlo rijetke. Trenutno imamo 20 aktivnih oglasa, dok smo 2019. godine imali po 40 novih oglasa dnevno. Za sljedeću turističku sezonu su već krenule ponude, najviše u području rezervacije smještaja i ugostiteljstva", kazala je Hršćić.

Olakšan rad

Zakon iz 2018. godine donekle je studentima olakšao obavljanje poslova, dodatak na plaću prilikom noćnog rada, prekovremenog ili rada nedjeljom ide do 50%, a također, ako ugovore s poslodavcem, plaćeni su im putni troškovi te topli obrok. Bitno je spomenuti i činjenicu da se studentima svi poslovi odrađeni preko Student-servisa priznaju kao radno iskustvo, na način da im se izdaje potvrda o odrađenim poslovima.

Trenutno su najčešći sljedeći oglasi: ispomoć u trgovini sa satnicom od 27 kuna, programeri (ovdje nije bilo zastoja jer mogu raditi od kuće) sa satnicom 40-60 kuna, vozači i dostavljači (WOLT,

“

Za sljedeću turističku sezonu već su krenule ponude, najviše u području rezervacije smještaja i ugostiteljstva

Student servis pri Studentskom centru na sveučilišnom kampusu

NIKOLA VILIĆ/CROPIX

GLOVO, PAUZA.HR) sa satnicama 27-28 kuna, zatim agenti tehničke podrške sa satnicom 26-28 kuna, IT asistenti i radnici za istraživanje tržišta sa satnicama od oko 30-40 kuna, administrativni poslovi, do poslovi civilne zaštite (26-30 kuna) te na kraju poslovi promotora, animatora, pranja brodova, skipera i konobarenja na koje je pandemija najviše utjecala. (26 kuna).

Na šalteru Student-servisa sreli smo i nekoliko studenata zainteresiranih za razgovor pa su nam odmah iz prve ruke kazali što rade i jesu li zadovoljni.

"Ja sam Matej Pavičić, student sam druge godine na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje. Kada ne studiram, onda radim kao dostavljač pizze u pizzeriji 'Mirakul', koja je sama po sebi poznata i popularna u cijelom Splitu, ali s pandemijom koronavirusa pad prometa se svakako osjetio. Što se tiče mog poslodavca, on je odličan, nemam nikakvu primjedbu. Naravno da je u uvjetima lošeg vremena poput kiše ili bure malo teže raditi kao dostavljač, ali svi ostali uvjeti rada su izvrsni", kazao nam je, ali ne smatra da će sljedeća sezona biti jedina od najboljih, kao što to ne-

“

Studentima se svi poslovi odrađeni preko Student-servisa priznaju kao radno iskustvo, na način da im se izdaje potvrda o odrađenim poslovima

ki najavljuju.

Njegova kolegica Kristina Kujundžić studentica je druge godine na Ekonomskom fakultetu, a radila je u studentskoj menzi, na recepciji te u prodaji hrane na kućici u Strožancu. "Osobno nisam osjetila nekakav pad standarda, ali imam kolege koji se bore s pronalaskom zadovoljavajućeg posla i dobrih uvjeta rada. Mislim da bi ova sezona mogla biti jako dobra, vjerujem da su se svi

zaželjeli putovanja, prva ja!", kaže nam Kristina.

Želja za putovanjem

Za kraj smo razmijenili par riječi s Tomislavom Miloševićem, studentom Ekonomskog fakulteta. "Mislim da je situacija s pandemijom koronavirusa svakako naštetila studentima s obzirom na to da ne postoje nikakve mjere koje bi pomogle studentima kao radnoj snazi, poslodavci su dobili na-

knade samo za svoje stalne zaposlenike. Možete vidjeti na stranicama Student-servisa da poslova nema previše, studenti se bore, interes studenta za svaki ponuđeni posao je velik. Sve moji prijatelji i ja se prijavljujemo za iste oglase, a njih je jako malo. Trenutno radim od kuće, to mi je uvelike olakšalo situaciju jer, kao što sam rekao, ne znam čime bih se inače bavio", podijelio je s nama svoje dojmove Tomislav.

“

Trenutno su najcjenjeniji poslovi programera sa satnicom od 40-60 kuna, IT asistenti i radnici za istraživanje tržišta sa satnicama od oko 30-40 kuna te vozači i dostavljači sa zaradom od 27-28 kuna za sat rada

Studenti željni rada čekaju formulare

NIKOLA VILIĆ/CROPIX

Pobjednica Ena Melvan

Dobitnici nagrada, župan Blaženko Boban i organizator Damir Brčić

TEHNOLOŠKI INKUBATOR

Najbolji od najboljih: dodijeljene nagrade StartIT IT startup akademije

Pobjedu je odnijela Ena Melvan, magistrica računarstva i matematike - koja je trenutno u zadnjoj fazi interdisciplinarnog doktorata iz računarstva i biologije - s projektom 'Belly', koji nudi personaliziranu prehranu temeljenu na mikrobiološkom profilu crijeva

PIŠE: MILA PULJIZ

U Tehnološkom inkubatoru SPINIT u Splitu održana je završnica StartIT IT startup akademije 2020. u organizaciji ICT županije.

Hvalevrijedan projekt obuhvaća niz aktivnosti s ciljem poticanja razvoja IT sektora u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Tom je prigodom, u razdoblju od osam tjedana poduzetničke edukacije namijenjene pojedincima i timovima koji planiraju razviti vlastiti IT proizvod ili uslugu, akademija iznjedrila ukupno 26 inovativnih IT poduzetničkih projekata, koji odgovaraju nekima od najaktualnijih izazova današnjice, te afirmirala niz mladih i talentiranih ljudi iz Splitsko-dalmatinske županije koji imaju priliku iskoračiti u svijet naprednog IT poduzetništva, a u uži izbor je ušlo njih 15. Nagrade su najboljima, prema odluci žirija sastavljenog od predstavnika raznih segmenata poticanja startup poduzetništva u Hrvatskoj, uručili župan Blaženko Boban i organizator i voditelj StartIT akademije Damir Brčić.

"Ovih 15 timova predstavlja najbolje od Hrvatske. Divno je vidjeti da u Split dolaze ljudi iz cijele Hrvatske kako

bi razvijali svoje ideje", kazao je Dario Boras, jedan od mentora i direktor "Parklija".

Voditelj projekta ICT županije Damir Brčić kazao je kako je cilj ovog projekta razvoj i jačanje cijelog ICT sektora. "Upravo ova StartIT aktivnost je aktivnost na pokretanju što većeg broja mladih poduzetnika, da se odluče na to i da im mi u tome pomognemo u ovoj najranjivijoj fazi. Pokazalo se da je IT sektor izvozno orijentiran, vrlo dobro plaćen i on bi trebao biti budućnost našega gospodarstva", kazao je Brčić.

Stručni žiri odlučio je da su najbolji ovogodišnji polaznici StartIT IT startup akademije Ena Melvan, Mario Azinović i Nikola Tandara s timovima, koji su osvojili 20.000, 10.000 i 5000 kuna.

Prvo mjesto osvojio je projekt "Belly", vlasnice Ene Melvan, magistricice računarstva i matematike - koja je trenutno u zadnjoj fazi interdisciplinarnog doktorata iz računarstva i biologije - koja nam je kazala malo više o svojoj pobjedničkoj ideji. "Projekt 'Belly' nudi personaliziranu prehranu temeljenu na mikrobiološkom profilu crijeva. O prehrani se danas puno govori i bez obzira na brojne dijete i progra-

me koji se nude na tržištu, mnogi ljudi i dalje imaju problema s probavnim sustavom i kontrolom kilograma. Razlog tome je što se djeluje na posljedicu (npr. višak kilograma) umjesto na uzrok problema. Tijekom posljednjeg desetljeća sve je više dokaza za crijevu floru kao potencijalnog uzroka viška kilograma, što znači da njezinom modulacijom možemo djelovati direktno na uzrok pretilosti. Ova ideja je u mojoj glavi već četiri godine, ali nikako nisam imala hrabrosti sama se upustiti u njezinu realizaciju. Doktorat sam napravila na temi modeliranja

"Ovih 15 timova predstavlja najbolje od Hrvatske. Divno je vidjeti da u Split dolaze ljudi iz cijele Hrvatske kako bi razvijali svoje ideje", kazao je Dario Boras, jedan od mentora i direktor 'Parklija'

crijevnog mikrobioma u odnosu na pretilost i proučavanje utjecaja probiotika i prebiotika na promjenu crijevne flore, pa je projekt 'Belly' zapravo direktna posljedica rezultata moga doktorskog rada", kazala je, a za akademiju kaže kako je ona bila velika motivacija i ohrabrenje. Svu prethodnu tjeskobu i strah joj je pretočila u uzbuđenje te se sada manje boji, a više uživa u stvaranju i radu.

Druga nagrada otišla je u ruke projektu "Dot your spot", na čijem je čelu Mario Azinović sa svojim kolegama Karlom Đuderijom i Zlatkom Kovačićem.

"Ideja aplikacije je ujediti do sada razdvojene sustave za rezervaciju stolova u restoranima, rezervacije u klubovima i kupnju ulaznica u jedan cjeloviti ekosustav koji će krajnjim korisnicima omogućiti 'one-stop' soluciju za većinu njihovih hedonističkih potreba. Važan dio sustava bit će i poslovna aplikacija za ugostitelje i pružatelje usluga, dakle moći će optimizirati upravljanje stolovima i rezervacijama, unaprijediti i pratiti kvalitete usluge, poboljšati upravljanje osobljem... Novac od nagrade ćemo u potpunosti iskoristiti za daljnji razvoj proizvoda i podizanje svije-

Nikola Tandara

Mario Azinović

sti o aplikaciji. U 2021. nam je cilj završiti beta-fazu testiranja cjelokupnog sustava u kojoj već imamo tridesetak uključenih ugostitelja", kazao je Azinović.

Treće mjesto i nagradu od pet tisuća kuna osvojila je aplikacija WindWard, a nagradu je preuzeo Nikola Tandara.

"Mi smo Nikola, Ante, Dživo i Tomo, četveročlani tim programera iz Splita i kroz aplikaciju WindWard pokušavamo digitalizirati jedriličarstvo, tradicionalno jako tešku granu industrije za digitalizaciju. Aplikacija je zamišljena kao jedinstvena SaaS (Software as a Service) platforma koja će jedriličarima i organizatorima sportskih natjecanja na moru oobjediti na jednom mjestu čitavi lanac organizacije. Osim toga, aplikacija našim korisnicima kroz inteligentni sustav za praćenje opreme šteti i novac. ICT akademija nam se potrefila kao vjetar u jedra (smijeh), jer je to bilo prvo mjesto gdje smo mogli prezentirati ovu ideju i izbrusiti zanat, a osvojena nagrada će dobro doći za marketing i nabavu opreme koja nam još uvijek nedostaje", kaže nam Tandara.

Od svih izloženih projekta-

ta, u vrijeme pandemije koronavirusa i mjera obveznog nošenja zaštitnih maski u zatvorenim prostorima, tematski svakako najaktualniji projekt jest "Prepoznavanje nošenja maske", autora Sinjanina Josipa Romca. Primjena automatiziranog sustava prepoznavanja nošenja zaštitne maske pospješuje i pridonosi odgovornom ponašanju i upotrebi zaštitne maske na primjeren način i bez iznimke.

Akademija je iznjedrila ukupno 26 inovativnih IT poduzetničkih projekata, koji odgovaraju nekima od najaktualnijih izazova današnjice, te afirmirala niz mladih i talentiranih ljudi koji imaju priliku iskoračiti u svijet naprednog IT poduzetništva

OSVRT NA UMJETNIČKU INTERVENCIJU I IZLOŽBU
BEZ NAZIVA (ARHIV ST3: SADRŽAJ) VIKTORA POPOVIĆA

Zajedništvo prostora i ljudi

Popovićeva intervencija/izložba spona je između antičkog i modernog središta grada Splita i poziva na nekoliko tumačenja

Piše: DORA DERADO

Jedan od sudionika urbanističko-arhitektonskog projekta Splitska 3, arhitekt Dinko Kovačić, napisao je:

Zajedništvo prostora i ljudi jedini je program za svaki urbanizam i za svaku arhitekturu, a spoznaja da ljudi, družeći se s prostorom, postaju bolji bila je bit svih naših zajedničkih nastojanja. Zadaća svakog sudionika izgradnje bila je podržavati to prijateljstvo. (Kovačić, Što mu je prethodilo, što je bio, što je danas. (Ne crtaj blagovaonicu, crtaj ručak), Art bulletin br. 66, str. 80).

Zamisao grada i građevina koje su u službi ljudi koji u njima žive, koje nadilaze estetiku i funkcionalnost, činila je potku projekta Splitska 3. Danas slična društveno-osvijestena misao ponosno stoji na bivšoj poslovnoj zgradi poduzeća "Brodmerkur" (u kojoj se od 2018. godine nalazi Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu) zahvaljujući splitskom umjetniku Viktoru Popoviću.

Spojem arhivskog istraživanja i umjetničkog djelovanja, Popović je na ovu zgradu prenio rečenice preuzete iz arhivskog dokumenta SPLIT 3 – Osnovno urbanističko rješenje – Tekstualni dio: preliminarni tehnički opis i izvještaj (studeni 1969.) od kojih jedna glasi: "Grad je akt (čin) volje i mora biti sve više predmet svjesnog napora oblikovanja i preokupacija najsvjesnijih i najinteligentnijih snaga u društvenoj zajednici". Ovaj i drugi natpisi postavljene su visinom i širinom zgrade kako bi ih svatko mogao pročitati – podjednako pješak i vozač

– prolazeći Poljičkom cestom. Poput arhitekata koji su planirali Split 3, Popović nastoji postići interakciju s građanima i osvijestiti u njima koliko grad čini ljude, pa i ljudi grad.

Prikladnost lokacije

Prikladnost ove lokacije višestruka je: zgrada se nalazi na Splitskoj 3, a u njoj se danas nalazi Filozofski fakultet koji svojim djelovanjem njeguje umjetnost i kulturu u ovom gradu. Ovo potvrđuje recentni izložbeni program "Reper" čiji je pokretač i kustos doc. Dalibor Prančević s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta,

Duje i Emina Mrduljaš te sam umjetnik. Ovaj je dio izložbe također rezultat arhivskog istraživanja i predstavlja (dosad neobjavljene) arhivske fotografije Splitske 3 u tijeku izgradnje koje je snimio Zvonimir Buljević. Instalaciju sačinjava skela koja, osim što služi kao nosač za fotografije, reflektira prizore s njih. Uz to, skela u tlocrtu prati kut rimske centurijacije (pravokutne podjele zemljišta) koja se proteže do Splitske 3. Na taj način su spojene dva dijela grada, najdragocjenija urbana rješenja u povijesti Splita.

Antičko i moderno

Još od 2015. godine, kada je izložbu sličnog naziva organizirao u Galeriji Škola u sklopu Škole likovnih umjetnosti u Splitu (također na teritoriju Splitske 3), Popović se aktivno bavi problemima slabo vrednovanih građevinskih i urbanih rješenja kao što je Split 3 ili, pak, Vojna bolnica, i u svojim djelima nastoji približiti umjetničko djelo promatraču.

Popovićeva intervencija/izložba spona je između antičkog i modernog središta grada Splita i poziva na nekoliko tumačenja. Predstavljena arhivska grada istovremeno je dokumentarna i sentimentalna, a intervencija je ujedno idealistička i kritička jer, ako grad treba biti rezultat preokupacija najsvjesnijih i najinteligentnijih snaga u društvu, to postavlja prilično visoke standarde za one koji danas odlučuju o budućem smjeru razvoja grada.

Intervencija Bez naziva (Arhiv ST3: Sadržaj) na zgradi Filozofskog fakulteta bit će postavljena od 19. siječnja do 1. veljače, a istoimenu izložbu je moguće pogledati od 19. siječnja do 19. veljače u Galeriji Kula (radnim danom od 9 do 12 te 17-20 sati, a subotom od 9 do 12 sati).

i u sklopu kojeg je organizirana Popovićeva izložba. Riječ je o programu koji će periodično predstavljati istaknute umjetnike koji će svojim radom aktivno promišljati suvremeni likovni trenutak te stvarati prostorno specifične radove na Filozofskom fakultetu. Do realizacije ne bi došlo bez podrške splitskog Rektorata, dekanice Filozofskog fakulteta prof. Glorije Vickov te Hrvatske udruge likovnih umjetnika u Splitu.

U galeriji Kula postavljen je drugi dio projekta, izložba koju je kurirala ravnateljica splitske Galerije umjetnina Jasminka Babić, a tehnički realizirali

SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET
raspisuje
NATJEČAJ ZA UPIS NA SVEUČILIŠNE POSLIJEDIPLOMSKE SPECIJALISTIČKE STUDIJE U AKADEMSKOJ GODINI 2020./2021.

GASTROENTEROLOGIJA
OPĆA INTERNA MEDICINA

ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVA JE 28. siječnja 2021.

Prijave slati preporučenom poštom na adresu:
Medicinski fakultet u Splitu, Šoltanska 2,
21 000 Split, Službi za znanost, poslijediplomsku nastavu
i TMI, uz naznaku studija

Puni tekst natječaja u kojem su objavljeni uvjeti za upis, postupak, cijena školarine, isprave koje se podnose za prijavu, sastavni su dio ovog natječaja i dostupni su na mrežnim stranicama Medicinskog fakulteta u Splitu.
http://neuron.mefst.hr/docs/dokumenti/natjecaji/2020/2021/natjecaj_gastro.pdf

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET
raspisuje

NATJEČAJ ZA IZBOR

suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za znanstveno područje društvenih znanosti, polje sociologija, na Odsjeku za sociologiju.

Pristupnici, osim općih uvjeta utvrđenih Zakonom o radu (NN 93/14 127/17), moraju ispunjavati i uvjete utvrđene odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17).

Rok za podnošenje prijave je trideset (30) dana od dana posljednje objave natječaja.

Cjeloviti tekst ovog natječaja i podrobnije informacije objavljene su na mrežnim stranicama Filozofskog fakulteta u Splitu <https://www.ffst.unist.hr/>

SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO MATEMATIČKI FAKULTET
raspisuje
NATJEČAJ

1. za izbor jednog suradnika u suradničko zvanje i radno mjesto poslijedoktoranda za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika ili geofizika ili polje interdisciplinarnih prirodnih znanosti, za rad na projektu „Razvoj tehnologije za procjenu autopurifikacijskih sposobnosti priobalnih voda IRI CAAT“, voditelja projekta prof. dr. sc. Darka Koračina, na određeno vrijeme od dvije godine

2. za izbor jednog doktoranda u suradničko zvanje i radno mjesto asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, znanstveno polje kemija, za rad na projektu Hrvatske zaklade za znanost (UIP-2020-02-2356) „Otkriće i razvoj novih biološki aktivnih kvaternih amonijevih spojeva derivata kinuklidina (QACBioAct)“, na određeno vrijeme od četiri godine

3. za izbor jednog suradnika u suradničko zvanje i radno mjesto asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje kemija, na određeno vrijeme do povratka privremeno nenazočne zaposlenice

4. za izbor jednog suradnika u suradničko zvanje i radno mjesto asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje kemija, na određeno vrijeme do povratka privremeno nenazočne zaposlenice

5. za izbor dva suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje kemija (bez zasnivanja radnog odnosa)

6. za izbor jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavača za znanstveno područje društvenih znanosti, znanstveno polje pedagogija (bez zasnivanja radnog odnosa)

7. za izbor jednog zaposlenika na radno mjesto IV. vrste (spremačica) na određeno vrijeme od deset mjeseci, zbog povećanog obima poslova

Cjelovit tekst natječaja sa svim informacijama o uvjetima natječaja i načinu prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu <https://www.pmfst.unist.hr/javna-natjecaji-i-javna-nabava/>

Prijave se dostavljaju u roku od trideset (30) dana od posljednje objave natječaja, osim za točku 1. za koju se prijave dostavljaju u roku od četrdeset (40) dana od posljednje objave natječaja i za točku 7. za koju se prijave dostavljaju u roku od osam (8) dana od posljednje objave natječaja na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ruđera Boškovića 33, 21 000 Split.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati niti će se podноситelj nepotpunih prijama pozivati na dopunu prijave. O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
GRAĐEVINSKI FAKULTET
Fra Andrije Kačića Miošića 26, 10001 ZAGREB
raspisuje

NATJEČAJ ZA IZBOR SURADNIKA (M/Z)

- jednog izvršitelja za radno mjesto stručni suradnik, na teret projekta „Razvoj betona za održivo građenje u morskom okolišu“, prihvaćenog za financiranje u sklopu natječaja „Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja – faza II, KK.01.2.1.02.“, na određeno vrijeme, s punim radnim vremenom

Rok natječaja 8 dana.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Građevinskog fakulteta: http://www.grad.unizg.hr/o_fakultetu/natjecaj

SVEUČILIŠTE U SPLITU
Podružnica
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija

raspisuje
**NATJEČAJ
za izbor**

1. jednog izvršitelja na radno mjesto I. vrste u suradničko zvanje i radno mjesto asistent, u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana fizikalna medicina i rehabilitacija, na Katedri za fizioterapiju na određeno vrijeme u punom radnom vremenu, 2. jednog izvršitelja u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docent, u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina na Katedri za sestrinstvo.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, <http://ozs.unist.hr>

PROČELNIK

Prof. dr. sc. Stipan Janković
KLASA: 112-01/20-01/0003
URBOJ: 2181-228-06-21-0072
Split, 20. siječnja 2021. godine

AKCIJA ŠEST SVEUČILIŠTA ALIJANSE SEA-EU

Održivo kulinarско iskustvo

Piše: **IVANA JADRIĆ**

Šest sveučilišta alijanse Europskog sveučilišta mora SEA-EU organiziraju zajedničku akciju pod nazivom *SEA-EU Održivo kulinarско iskustvo*. Ideja je ove akcije pobuditi znatiželju studenata za raznolikošću europskih jela te upotrebe kuhanja kao alata za povećanje interkulturalnosti. *SEA-EU 2021 Cooking experience* nije zamišljen kao natjecanje, iako će najbolji studentski recepti biti nagrađeni na lokalnoj razini nagradama u protuvrijednosti od 150, 50 i 30 eura.

SEA-EU 2021 Cooking Experience otvoren je svim studentima Sveučilišta u Splitu. Studenti koji žele sudjelovati, uz popunjeni prijavni obrazac u kojem opisuju recept i postupak pripreme, trebaju poslati i fotografije procesa pripreme jednog ili više jela koja se mogu klasificirati kao predjelo, morsko glavno jelo ili lokalni desert

na e-mail adresu seaeu@unist.hr. Fotografije će biti objavljene na Instagram profilu [seaeu](https://www.instagram.com/seaeu). unist i društvenim mrežama Sveučilišta u Splitu.

Tri recepta sa svakog sveučilišta s najvećim ocjenama žirija i najvećim brojem oznaka "svida mi se" na društvenim

mrežama bit će objavljeni na službenim stranicama alijanse uz poziv svim studentima da se okušaju u njihovoj pripremi.

Na taj način se, osim povezivanja studenata u alijansi, poziva na aktivnije istraživanje i promociju kulinarstva i turiz-

ma te interkulturalnih doživljaja šest država iz kojih dolazi šest sveučilišta partnera alijanse.

Novosti o početku natječaja, kao i kriterijima nagrađivanja i završnim rezultatima, pratite na službenoj stranici Sveučilišta i Instagram profilu [seaeu](https://www.instagram.com/seaeu). unist.

MOBILNA APLIKACIJA SEA-EU AROUND

Povezat će studente diljem alijanse

Piše: **IVANA JADRIĆ**

U veljači ove godine, SEA-EU zajednica postat će bogatija za još jedan alat kojim se omogućava umrežavanje SEA-EU djelatnika i studenata – aplikaciju *SEA-EU Around*. Aplikacija je trenutačno u fazi testiranja, a njezina javna objava očekuje se u veljači ove godine.

Cilj je ove aplikacije omogućiti online, ali i "offline" komunikaciju 120.000 studenata i 1700 članova akademskog i neakademskog osoblja. Aplikacija, razvijena na Sveučilištu Zapadne Bretanje u Brestu (Université de Bretagne Occidentale, UBO), imat će tri temeljne funkcije: istraživanje, sadržano u kulturnoj i jezičnoj razmjeni između studenata šest sveučilišta alijanse; suradnja zasnovana na kontaktima između studenata, nastavnika ili članova osoblja ostvarenim unutar aplikacije, te pomoć pri organiziranju mobilnosti (pronalaženje smještaja, pomoć pri snalaženju na partnerskom sveučilištu itd.).

Nakon kraćeg probnog razdoblja, aplikacija će krajem veljače u finalnoj verziji postati dostupna svim studentima i zaposlenicima šest SEA-EU sveučilišta. Jedini je uvjet za registraciju posjedovanje službene e-mail adrese sveučilišta ili fakulteta.

Aplikacija će se moći besplatno preuzeti na servisima Google Play i Apple Store. Svi detalji o preuzimanju bit će objavljeni na službenoj stranici alijanse sea-eu.org te Instagram profilu [seaeu](https://www.instagram.com/seaeu). unist.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Odobrena Erasmus povelja u visokom obrazovanju

Piše: **ANA ĆOSIĆ**

Prema obavijesti Izvršne agencije Europske komisije za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA) o rezultatima poziva za dodjelu Erasmus povelje u visokom

obrazovanju (Erasmus Charter for Higher Education – ECHE) za 2020. godinu, Sveučilište u Splitu je, nakon uspješne prijave, postalo nositelj ECHE povelje za novo programsko razdoblje.

Biti nositelj ECHE povelje od iznimne je važnosti za

Sveučilište u Splitu jer je preduvjet za sudjelovanje u programu Erasmus+ za razdoblje od 2021. do 2027. godine i predstavlja okvir za kvalitetnu provedbu svih Erasmus+ aktivnosti.

Visoka učilišta kojima je dodijeljena ova povelja obve-

zuju se na daljnju internacionalizaciju ustanove i pridonošenje ciljevima Europskog prostora obrazovanja. Osnovna načela Povelje nalažu kvalitetnu provedbu mobilnosti studenata i osoblja visokih učilišta, razvoj partnerstva s inozemnim visokim učili-

štima sukladno svojim strategijama internacionalizacije, promicanje mogućnosti za pojedince u nepovoljnom položaju, provedbu načela nediskriminacije i jednakog pristupa, razvoj transnacionalnih aktivnosti podučavanja. Dodatno, za novo

programsko razdoblje Povelja ističe provedbu kombiniranih (*blended*) mobilnosti, automatskog priznavanja ishoda mobilnosti, "digitalizaciju" Erasmusa te uvođenje građanske uključenosti i ekološke prihvatljivosti u projektnu aktivnosti.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Zagreb, Horvatovac 102a
Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na temelju članka 82. Statuta Fakulteta raspisuje
**NATJEČAJ
za izbor**

1. u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docent iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, grana matematička logika i računarstvo, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj;
2. u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docent iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, grana primijenjena matematika i matematičko modeliranje, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj;
3. u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodnih znanosti, polje matematika, grana primijenjena matematika i matematičko modeliranje, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu pri Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – 1 izvršitelj.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.
Pristupnici za točku 1. natječaja ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=1a8e8fd0-e3db-4580-a6a5-28a308dbd8a9>
Pristupnici za točku 2. natječaja ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=35db17ed-d53a-4e8a-8db7-bb204caf386c>
Pristupnici za točku 3. natječaja ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice:
<https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=db68739e-74f1-43d6-b690-a29878309abd>

Rok za podnošenje prijava na sve točke natječaja je 30 dana po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama". Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU
objavljuje
PONIŠTENJE DIJELA NATJEČAJA (m/ž)
za izbor u zvanje i na radno mjesto
Poništava se natječaj za izbor u umjetničko – nastavno zvanje docenta u umjetničkom području, polje glazbena umjetnost, grana reprodukcija glazbe (naslovno zvanje), objavljen u NN br. 17 od 20. veljače 2019. godine (točka 5.).
Umjetnička akademija u Splitu
Zagrebačka 3, 21 000 Split

GLAVNI GRAD USKORO DOBIVA NOVU TURISTIČKU ATRAKCIJU 'Mali Zagreb' seli se iz mašte na ulice metropole

Autor fotomanipulacija pod nazivom 'Mali Zagreb' je filmski redatelj Filip Filković Philatz, koji s Turističkom zajednicom Grada Zagreba dogovora seljenja minijatura iz mašte u stvarni svijet, na ulice i druge konkretne lokacije središta grada

PIŠE

BRANKO NAD

Zamislite da ispod zagrebačkih zgrada i ulica postoji jedan drukčiji svijet, malen po dimenzijama, ali ništa manje zanimljiv, s obiteljima koje sjede uz kamine i večernje sate provode uz veselo druženje, pjesmu i pokojnu knjigu. Ne možete ući u njihov svijet, ali se svaki put iznova oduševite kada na nekom kolničkom rubniku ugledate njihove male osvjetljene prozore. Kada bismo barem mogli pogledati kroz njih...

Zvuči zanimljivo? Izuzetno! Riječ je o ideji, mašti, fotomanipulaciji zagrebačkog umjetnika i filmskog redatelja Filipa Filkovića Philatza radnog naziva „Mali Zagreb“. Philatz s Turističkom zajednicom grada Zagreba već pregovara i dogovora seljenje minijatura iz medija fotomanipulacija u stvarni svijet, na ulice i druge lokacije središta grada.

Jedna od najposjećenijih austrijskih turističkih lokacija, osim bečkog dvorca Schönbrunn i Mozartove rodne kuće u Salzburgu, svakako je Minimundus, park minijatura u Klagenfurtu s najpoznatijim svjetskim znamenitostima, ali izgrađenih u umanjenoj verziji! Bude li sreće i pozitivne vizije, i Zagreb bi uskoro trebao dobiti svoju minijaturu verziju. Doduše, ne u obliku minigradevina, već sličica iz života naslikanih na rubnicima i rubovima zgrada, na kojima bi trebala osvanuti mala vrata i osvjetljeni prozorčići. Kao simbol, odnosno ulaz u spomenuti minijaturni svijet koji živi nekim svojim ritmom, pravilima i normama drukčijima od užurbane svakodnevice metropole iznad njega. Filipov Filković Philatz priznati je redatelj i film-

ski stvaratelj. Njegov kratkometražni igrani film „Posljednji Bunar“ do danas je osvojio 24 nagrade diljem svijeta, sufinanciran od strane HAVC-a u hrvatsko-francuskoj koprodukciji. Trenutačno razvija dugometražni igrani film „Veliki Medvjed“ koji je HAVC podržao s razvojem scenarija i razvojem projekta. A upravo je završio dokumentarni film „Zastava“ (koji ima premijeru iduće godine) za koji se trailer može pogledati na YouTubeu. Philatz je autor i dokumentarnih serijala „Dulum Zemlje“ te „Lovac na bilje“ koji se mogu gledati na HRT-u.

Radio je, između ostalog, i spotove za Gibonnija, Massima, Hladno pivo, Edu Maajku, Pocket Palmu, Nenu Belana... Očito je, dakle, da ovaj mladi redatelj ima svojstven pogled na svijet oko sebe, koji je, na sreću svih nas, rezultirao „Malim Zagrebom“:

- Oduvijek promatram gradsku arhitekturu, najviše te neke uglove i kuteve građevina, ono što se nalazi uz tlo, ono iz čega zapravo zgrade „rastu“. Za mene se tu krije čitav niz nekakvih malih mikro arhitektonskih linija koje djeluju kao neki mali životni prostor. Tako sam htio vidjeti što bi se desilo kada bih taj minijaturni prostor pretvorio u životni, da ispod zgrade u kojoj netko živi postoji još i neki minijaturni space koji je replika ovog velikog - kao vrata u neki drugi paralelni svijet. Jakom se dopada ta ideja topline doma. Mislim da je to najviše i privuklo ljude tim minijaturnim domovima - simbolički kao neko mjesto u kojem se osjećamo sigurno i toplo. Vjerujem da postoji nešto slično negdje u svijetu - bilo bi šteta da ne postoji - ističe Philatz u razgovoru za Universitas.

Kako si birao lokacije, što svaka od minijatura prikazuje?

- Tražio sam neke rute koje

meni nešto znače ili sam vezan uz njih. Zatim sam krenuo razmišljati logično i shvatio kako je bitno napraviti ove minijature na nekim frekventnim zanimljivim prostorima, poput primjerice strogog centra grada u kojem često boravimo i prolazimo kroz njega. Mislim da bi ovakav projekt upravo u takvom centru grada mogao dobro zaživjeti. Svaka minijatura zapravo prikazuje neke tipične zagrebačke vizure prozora, vrata i izloga na kakve smo navikli - ali u manjim dimenzijama.

U kojoj su fazi pregovori s TZ-om grada Zagreba?

- Svakako je cilj ovog projekta da ga se pretvori u stvarni svijet. Svida mi se što je projekt privukao i pažnju nekih drugih organizacija koje se bave sličnim stvarima te sam dobio jako ljubazni poziv za sudjelovanje u jednoj od njih. Mislim da sam ovom projektu pristupio dosta ozbiljno i možda bi on i mogao s vremenom postati jedna od zanimljivosti grada za sve promatrače (turiste i građane). Jako mi je zanimljiva ideja da postoji neko mjesto u gradu gdje možete otići i pogledati, promatrati i analizirati ovakve minijature - meni to zvuči odlično. Stvarne minijature radit će se tako da podsjećaju na pravi oblik elemenata na koje smo navikli u gradu - već radimo neke probe i zadovoljni smo izgledom. To bi svakako bio reljefni odjel, a ne samo crtež u prostoru, htio bih da se osjeti trodimenzionalnost tih elemenata.

Baviš se aktivno filmom, koji nazivaju sedmom umjetnošću. Može li se uopće živjeti od umjetnosti u Hrvatskoj?

- Mislim da se može, pogotovo ako ti to postane nešto u što ulažeš sve. No, tu se pitam koja je linija između umjetnosti i neke produkcijske namjene. Primjerice, radim i stvaram, živim već petnaestak godina od ovoga što radim; to su

dokumentarni filmovi, reklame, glazbeni spotovi pa i igrani filmovi. To nužno ne spada sve u umjetnost, iako je sve povezano. Imam tu sreću da (za sada) ne presušujem s idejama i zapravo je moja ambicija da pokažem, ne samo zanimljivi, već i edukativni i kvalitetni sadržaj publici, to što me cijelo vrijeme i motivira. Napravio sam prije nekoliko godina edukativni dokumentarni serijal „Lovac na bilje“, pa sada i serijal „Dulum Zemlje“ i oba su u suštini o samoodrživosti i o nekim modernim vremenima koja zovu povratku u prirodu. Dok neki stvaraju sadržaj koji po meni spada u rubriku „žutilo“, ja sam si zadao cilj da stvaram edukativni i društveno odgovoran sadržaj koji može, ne samo motivirati, nego doslovno i pokrenuti mnogo. Rezultate toga vidim i čitam jer nam se često javle gledatelji koji podijele svoju priču i kažu kako ih je to nešto što sam stvorio motiviralo. To je najbolji osjećaj, kada znaš da je tvoj trud nekog potaknuo na nešto novo.

Koliko građani Hrvatske cijene umjetnost, umjetnike, njihova stremljenja i ideje?

- Mislim da umjetnost nije za sve svakoga. Netko u tome pronade nešto za sebe, netko to ignorira ili možda ne razumije. No, tu uvijek vrijedi ona da ako nešto ne razumijemo, ne moramo odmah to i odbaciti. Umjetnost je posvuda, doslovno, posvuda oko nas. Priroda je forma umjetnosti koja je stvorena sama od sebe, oblici oko nas, formacija zgrada, izrasla biljka koja se trudi rasti između asfalta i zgrade. Sve to nosi neku ljepotu. Upravo iz te „ljepote“ je proizašao i projekt „Mali Zagreb“ jer sam vidio umjetnost tamo gdje nitko ne gleda - doslovno je to nama pod nogama, taj čitavi mali univerzum koji ignoriramo.

Kakvi su ti planovi za budućnost?

Redatelj Filip Filković Philatz autor je „Malog Zagreba“

FOTO: BRANKO NAD

Cjepiva umjesto Coca-Cole

Na društvenim mrežama puno se dijelio tvoj GIF gdje Coca-Colinu kamionu dodaješ kamione s cjepivom protiv korone. Kako gledaš na cijelu situaciju s pandemijom? Jesmo li kao čovječanstvo adekvatno odgovorili na to ili je kriza (opet) u nama probudila ono najljepše, ali i najgore?

- To je stvar ljudske prirode, tema koju sam istraživao za svoj nagrađivani kratkometražni film „Posljednji bunar“. Riječ je o SF filmu u kojem postavljamo pitanje što bi se desilo kada bi na svijetu nestalo pitke vode, a ljudi bi mogli piti samo onu kupovnu (koja se obogaćuje različitim svojstvima). Tu se bude dobre, ali i one najgore stvari, prvenstveno vezano uz nerazumijevanje.

Spomenuti story s Coca-Colom i Pfizerom je doslovno zancija, tzv. meme, koji je nastao iz čiste želje da podignem atmosferu u ovom učmalom vremenu. Radim to već neko vrijeme kroz te neke kvazi humoristične meme formate - kada god imam vremena i dobijem neku dobru ideju, pretvorim to u funny meme i to se ljudima sviđa.

Doba korone je jedno jako čudno razdoblje za sve na svijetu, ali osjećam kao da smo možda svi nekako malo „usporili“ i stali na trenutak. Zapitali se što točno radimo, zašto, kud ovo sve ide - sve su to neki dobri trenutci za preispitivanje samih sebe. Grozno je što ljudi odlaze u nehumanim uvjetima, ali smatram da je trenutno odgovornost na svima da za sebe shvatimo što nam je najbitnije i živimo u skladu s ovakvim vremenima.

- Približavam se kraju razvoja projekta dugometražnog igranog filma koji režiram „Veliki Medvjed“ te se nadamo skorjoj produkciji filma. Zatim u razvoju imam i „K67“, epic dokumentarni film o prepoznatljivom istoimenom kiosku koji stvaramo u suradnji sa Sašom J. Mächtigom, autorom i dizajnerom tog kioska. Sve su to jako lijepi projekti kojima se veselim, a uz

to se vraćam i režiranju treće sezone svog dokumentarnog serijala „Lovac na bilje“, koji se emitira na HRT-u. Za njih spremam u 2021. godini režirati i dokumentarni serijal „Zanat“ o svim zanatima koji izumiru. Opet je to jedan motivacijski projekt kroz koji se nadam da će se ljudi vratiti nekim zanimanjima koja su na samom rubu izumiranja.

Ovako bi minijature trebale zaživjeti u prostoru

PROFESSOR EMERITUS
VLADIMIR KRPAN, DOBITNIK
NAGRADE 'IVAN FILIPOVIĆ' ZA
ŽIVOTNO DJELO

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog; Slijeva nadesno: Bruno Vlahek, Pedja Mužijević, Katarina Krpan, Srđan Čaldarović, Maksim Mrvica, Vladimir Krpan i Martina Filjak

Glazba neprestance mijenja svijet. Uvijek može svojom neizrecivošću, sveobuhvatnošću, dodirnuti najbolje u nama. Šteta da često nije tako, poručuje professor emeritus Vladimir Krpan, naš proslavljeni pijanist i pedagog

PIŠE
BRANKO NAĐ

Nisam nikada u životu razmišljao o nagradama, osim kada sam kao mladi pijanist odlazio na natjecanja. Nagrade su nekako dolazile kao posljedica i one su uvijek neka vrsta potvrde da smo učinili nešto što ima smisla...

Ovim je skromnim riječima, iako za njega mnogi njegovi suradnici i studenti imaju samo hvalospjeve, dodjelu Nagrade "Ivan Filipović" za životno djelo komentirao Vladimir Krpan, professor emeritus Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu. Samozatajno i nastavlja:

- Zbog Nagrade "Ivan Filipović" posebno sam sretan ne samo zato što sam u pedagoški rad uložio veliki trud, nego prije svega zato što su mnogi moji studenti postali izvanredni na svom području, a neki su postigli i značajne međunarodne karijere. Na neki je način to i njihova nagrada.

Teško je na jednoj stranici pobrojati sve uspjehe, postignuća i nagrade Vladimira Krpana, našeg proslavljenog pijanista i pedagoga. Rođen 1938. u Svetom Ivanu Zelini, na Muzičkoj akademiji u Zagrebu diplomirao je 1960. glazovir u klasi S. Stančića. Na istovj. ustanovi predaje glazovir od 1971. godine... Odgojio je niz zapaženih pijanističkih talenata, među kojima možda najviše odskade ime Maksima Mrvice, kojeg u prostranoj Aziji već niz godina kuju u zlato.

Profesor Krpan bio je voditelj mnogih glazovirskih seminara i majstorskih tečajeva u zemlji i inozemstvu, a kao pijanist je nastupao diljem planeta. Brojna djela hrvatskih skladatelja snimio je na nekoliko nosača zvuka. Osnivač je i višegodišnji predsjednik hrvatskog ogranka Europske udruge klavirskih pedagoga, a 2005. godine dobitnik je Nagrade "Vladimir Nazor" za životno djelo.

Možete li se sjetiti kada ste se zaljubili u glazovir, piano, i zašto? Što je to u tome instrumentu da vas je opčinilo, eto, za cijeli život?

- Bile su to teške godine 2. svjetskog rata i svojevrsne

izolacije, vrijeme koje je moja majka nastojala ispuniti pjevajući i svirajući. Ispunjavale su me emocije koje je taj zvuk u meni izazivao. I tako je ostalo do danas.

Od kojih ste majstora učili, jeste li imali kakve muzičke uzore u mladosti i ranoj fazi karijere?

-Imao sam izvanredne profesore: u Zagrebu Iru Švarc i Svetislava Stančića, a u Italiji glasovite majstore Carla Zecchija i Artura Benedettija Michelangelija. Mnogo sam naučio i od skladatelja Stjepana Šuleka.

Sloboda Beethovenovih sonata

Koliko je lagano/teško svladati taj instrument? Što je potrebno da bi netko bio dobar pijanist?

- Nije teško zaključiti da su za svaki posao, ako se želi da bude dobro obavljen, potrebne određene predispozicije. Ljubav je valjda na prvom mjestu, a uz nju dobra memorija, pokretljivost prstiju, osjećaj za kvalitetu zvuka.... I, dakako, rad, rad, rad...

Koje skladbe i kompozitore najviše volite svirati, onako iz gušta, za sebe, i zbog čega se radi baš o njima?

- Uvijek mi se čini da je glazba na kojoj radim posebno zanimljiva i potpuno joj se posvećujem. Ipak, ako valja izabrati, onda su to sonate Ludwiga van Beethovena jer u njima nalazim meni potrebnu slobodu da artikuliram vlastite glazbene ideje, a da pritom ostajem vjeran autorovu zapisu.

U mladim danima

Uspjesi mojih studenata najveće su priznanje mome radu

Vladimir Krpan

FOTO: BRANKO NAĐ

Koliko se sviranje razlikuje od predavanja, poučavanja sviranja glasovira?

- Iako oba posla ishode iz istog središta, razlika ipak postoji. Sviram temeljem akumuliranog znanja, iskustva, instinkta, a u poučavanju se rukovodim racionalnim odlukama koje ovise o karakteristikama studenta, metodologijom i analizom.

Kako ste doživjeli preseljenje Muzičke akademije 2014. godine u vlastiti prostor, na-

kon stoljeća podstanarstva?

- Sjedne me strane ispunila duboka žalost zbog napuštanja prostora u kojem sam stasao i radio mnogo godina; kao da je dio mene ostao u zgradi Hrvatskoga glazbenog zavoda. S druge sam strane sretan da su sadašnje aktivne – i, dakako, buduće – generacije dobile dostojni okvir za plemeniti studij kojim se bave.

Jeste li zadnjih godina osjetili slabiji interes mladih za glazbu? Znamo da su bom-

bardirani brojnim sadržajima, multimedijom, društvenim mrežama...

- Ne bih rekao da je oslabilo zanimanje za glazbu. Sudim ne samo prema broju mladih koji se svake godine prijavi na prijamni ispit za studij na Muzičkoj akademiji, nego i prema sve boljim rezultatima koje naši mladi glazbenici postižu i u zemlji i izvan nje. Nažalost, o tim se uspjesima ne vodi dovoljno računa.

Glazba mijenja svijet

Glazba je u nekim trenucima doista promijenila svijet, bilo da je riječ o klasiци ili pak o pop standardima. Od Mozarta do Elvisa, Live Aid je ujedinio čovječanstvo... Čini li nas glazba boljim ljudima? Zašto?

- Glazba neprestance mijenja svijet onima koji se njome bave. Vi ste ispravno spomenuli naglaske, uočljiva povijesna uporišta. Međutim, glazba uvijek može svojom neizrecivošću, sveobuhvatnošću, dodirnuti najbolje u nama. Šteta da često nije tako.

Jesu li „siromašniji“ oni koji nisu nikad naučili uživati u muzici?

- Nažalost, nisu svjesni da je glazba beskrajni izvor ponajprije duhovnog, a potom i estetskog ispunjenja. Kada si glazbenik – bez obzira kojim glazbenim područjem se bavio – glazba nije samo profesija, ona je poziv.

Muzičarima, kao i glumcima, performerima, posebno teško pada lockdown uslijed pandemije koronavirusa zbog nemogućnosti nastupanja uživo, pred publikom. Kako ste vi doživjeli izostanak nastupa, koncerata...?

- Meni je lakše nego mojim mladim kolegama koji su slobodne profesije jer sam umirovljenik. Osim toga, još uvijek se bavim pedagogijom. Posvećujući se mojim studentima u neprekidnom sam i aktivnom kontaktu s glazbom. Usto, nisam prestao raditi na sebi. Vježbam intenzivno svaki dan.

Koliko takva situacija onemogućava profesionalni razvoj vašim studentima, budućim profesionalnim muzičarima?

- U složenim situacijama kakva je ova kroz koju prolazimo, mnogo ovisi o predmetnom nastavniku. Neprestani kontakt sa studentom – makar i online – može održati kontinuitet u radu, posebno zato što je riječ o studentima koji su se ionako opredijelili za glazbu kao životno zanimanje. Iako rad s instrumentom podrazumijeva individualnu nastavu, komunikacija se može održavati, nadam se privremeno, i na drugi način.

Kada pogledate unatrag na svoju karijeru, što biste okarakterizirali kao najveći uspjeh, a što kao najtužniju epizodu? Biste li štogod promijenili?

- Tijekom desetljeća karijere mnogo se toga događalo što izaziva različita sjećanja. Na području pijanizma držim osobnim postignućem ciklus koncerata i snimanje svih sonata Ludwiga van Beethovena te izvedbe i snimanja svih etida, balada i valcera F. Chopina te nekoliko uspješnih predstavljanja u inozemstvu djela hrvatskih skladatelja. Ne bih govorio o najtužnijoj epizodi, ali bilo je propuštenih prigoda, kao npr. nerealizirana njemačka turneja s glasovitim dirigentom Sergiom Celibidacheom uz pijanista i učitelja A. Benedettija Michelangelija. Bila je to jedinstvena životna šansa, koju sam propustio. S pedagoškog područja najveći su uspjeh moji bivši studenti. Uistinu sam ponosan na njih!

OSOBNA ARHIVA

DR. TOMISLAV STOJANOV, INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE, DOBITNIK PRESTIŽNE STIPENDIJE MSCA-IF EUROPSKE KOMISIJE

Znanstvenicima je neprocjenjivo svako međunarodno usavršavanje

PIŠE **BRANKO NAD**

Nedavna Universitasova priča o mladom znanstveniku **Zoranu Kokanu**, koji zadnje tri godine provodi na usavršavanju u Varšavi i Brnu, potaknula je i dr. **Tomislava Stojanova** da nam se javi. Naime, Stojanov je dobitnik vrlo kompetitivne dvogodišnje poslijedoktorske stipendije Europske komisije Marie

Skłodowska-Curie Actions – Individual Fellowship. Budući da vrlo malo mladih znanstvenika zna za ovu stipendiju, a Stojanov je ujedno potpredsjednik radne skupine Policy Marie Curie Alumni Association, bilo je i više nego logično porazgovarati s njime za novi broj Universitas.

Stojanov se još 2000. godine zaposlio kao znanstveni novak na Filozofskom fakultetu u Zagre-

bu, na Odsjeku za informacijske znanosti, a 2005. prelazi na Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje u trenutku kada je tadašnja ravnateljica, dr. **Dunja Brozović Rončević**, pokrenula program digitalizacije hrvatske književnosti i izgradnje Hrvatske jezične riznice.

– Alati za računalnu obradu hrvatskoga jezika tada nisu postojali i cijelo je područje računalno-

ga jezikoslovlja bilo sirenski zov za moju generaciju. Sjećam se koliko su me nadahnule riječi **Rolanda Haussera**, koji je 1999. napisao da je onodobni stupanj razvoja računalne lingvistike kao astronomija prije Keplera i Newtona – rekao nam je naš sugovornik.

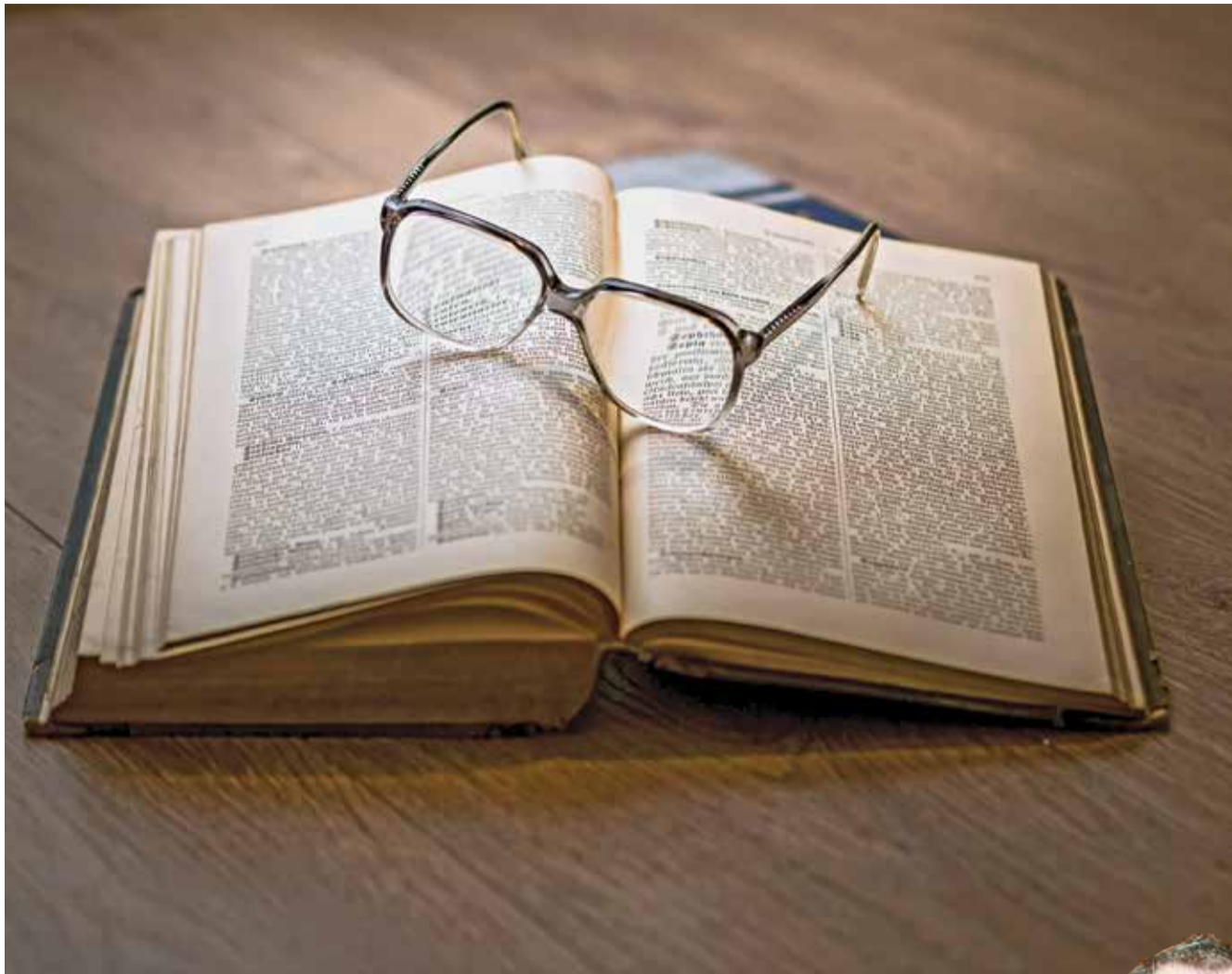
Među projektima na kojima je dosad sudjelovao ističe sedmomjesečni rad tijekom 2007. godine na rukopisnom prepoznavaću

za hrvatski jezik za Microsoft. Ta se tehnologija izradivala u sklopu Microsoft Development Center Serbia, koji je bio jedan od nekoliko znanstveno-tehnoloških centara Microsofta u svijetu. Ono što je tamo vidio, kaže, presudno je utjecalo na njega. Svjetski stručnjaci, sjajni radni uvjeti, iznimna komunikacijska kultura, visoka motiviranost i učinkovitost.

Potom je došlo do zao-

kreta u njegovoj karijeri. Hausserova inspiracija ga je, napominje, napustila jer se područje toliko brzo razvijalo da je već 2013. Microsoft predstavio strojnog prevoditelja koji je u trenu kvalitetno prevodio s engleskoga na kineski i obrnuto, i to sintetiziranim glasom govornika. U obradi prirodnoga jezika glavnu riječ ipak imaju programeri i matematičari. Osjetio je da tu kao

SHUTTERSTOCK

– Teško mi je o ovome reći ukratko, a da pritom izbjegnem etiketiranje. Pokojni akademik Katičić govorio je da je jeziku svojstvena purističnost. Moje je dijete čim je progovorilo počelo stvarati svoje riječi (npr. mina umjesto mineralna voda), i to mi je potvrda riječi akademika Katičića. Jezični eksperimenti sastavni su dio jezika. I kisik i neboder i sudoper svojedobno su bili jezični eksperimenti, kao što su to danas dodirnik ili zatipak. A što se tiče zrakomlata i brzoglasa, potonji je zabilježen još u Parčićevu rječniku 1901. Zapravo, ne vidim ništa opasnoga u neologizmima. Toga ima svugdje, a ja to ne doživljam kao prijetnju. Štoviše, to me zabavlja. Švedani se smiju Dancima da imaju krumpir u ustima, a Francuzi Talijanima da se razmeću kad govore. Neka se vaši čitatelji smiju mojem dodirniku i zatipku. Ja ih koristim bez predrasuda. Moja petogodišnja djeca obožavaju kad im oponašam Dalmatince i Zagorce, a pogotovo kad im govorim hrvatski s ruskim naglaskom. Više smijeha, manje loših emocija. Mislim da će im tako i hrvatski dijalekti i ruski jezik postati simpatičniji.

•• Koliko zapravo Hrvati dobro/slabo barataju vlastitim materinskim jezikom?

– Mogu dati pravopisni primjer iz istraživanja koje provodim već 10 godina zaredom među studentima Tehničkoga veleučilišta u Zagrebu, a podatke ću prikupljati još šest godina. S polovicom dosad sakupljenih podataka uspostavio sam tri hipoteze i predvidio daljnje ishode. Pokušavam utvrditi u kojoj mjeri studenti prihvaćaju pisanje triju središnjih pravopisnih točaka o kojima se u zadnjih 30 godina vodila rasprava (tci/dci, pokriveno r, ne ću). Upravo izlazi rad s naslo-

“

Sjećam se kad je jedan tip pisao ljubavno pismo mojoj kolegici, profesorici hrvatskoga jezika, i napisao joj 'Volim te svim svojim bičem' umjesto 'bičem'. Mogu vam prenijeti da ljubav nije bila uzvraćena, kako god protumačite

vom “The acceptance of spelling variants as symbols of Croatian spelling changes (1994–2013)” u časopisu Written Language and Literacy. U tom longitudinalnom istraživanju uočio sam pravilo da čestotica ima veliku ulogu u odabiru pravopisne dublete. Studenti kad ne znaju zapisati neku riječ, oslanjaju se na morfološko pravopisno načelo, a što im je riječ poznatija u glasovnom jeziku, pribjegavaju fonološkom pravopisnom načelu. A kad studenti ne znaju ni jedno ni drugo, onda su jako kreativni. Množinski oblik od riječi iscjedak studenti su zapisali na čak 25 različitih načina! Također, uočio sam tendenciju pravopisne hiperijekavizacije. Iako su crepovi i grehovi standardni pravopisni oblici u hrvatskome (uz crjepovi i grjehovi), tek se 0,3 posto studenata od njih 1063 odlučilo na njih. Štoviše, puno je više onih koji se odlučuju na pravopisno netočne crijepovi i grijehevi. Možda netko sada može reći da studenti tehničkoga usmjerenja ne poznaju svoj vlastiti materinski je-

zik, ali meni to ukazuje na određene tendencije u pisanju koje pravopisci moraju pratiti.

Jezične 'vještine' političara

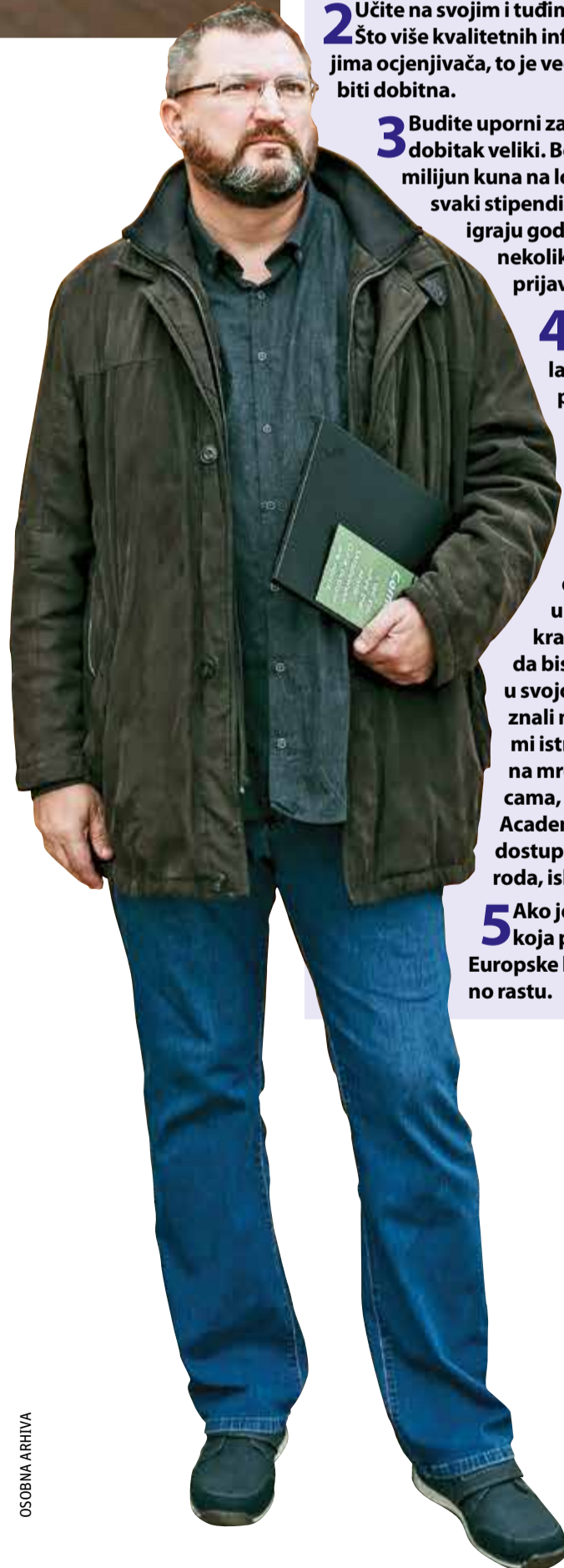
•• Primjetno je da ni hrvatski političari ne vladaju najbolje materinskim jezikom. Koliko je to porazno za svijest o jeziku i jezičnu kulturu Hrvata?

– Političari imaju veliku odgovornost. Oni se u obraćanju javnosti ne smiju koristiti metaforičnim jezikom i nerazumljivim izrazima. Građani imaju pravo da ne budu diskriminirani po jezičnom obrazovanju, a to znači da ne moraju biti fakultetski obrazovani da bi znali što im političari ili tijela javnih vlasti govore. To što su ratifikacije, habitusi i agende postale standardne riječi u hrvatskome ne znači da ih politička elita mora koristiti u javnom govoru.

•• Što vam je najveća profesionalna želja, po čemu biste željeli da vas jednog dana pamte u području jezika i jezikoslovlja?

– Prvo, volio bih da kao kroatist mogu doprinijeti da se stvori transparentna, planirana i nadzirana jezična politika za hrvatski jezik.

Druga želja jest da kao zamjenik voditeljice radne grupe Policy u Marie Curie Alumni Association i član COST akcije Researcher Mental Health doprinesem da se poboljšaju radni uvjeti znanstvenika u Hrvatskoj. Manje akademske korupcije, nepotizma i zlostavljanja, a više etike i bolje komunikacijske kulture. Možete li vjerovati da još uvijek postoje ravnatelji javnih znanstvenih instituta u Hrvatskoj koji svojim zaposlenicima uručuju opomene pred otkaz s riječima: “Vaša su stajališta u suprotnosti sa stajalištima Instituta u kojem ste zaposleni i stoga su na-

OSOBNA ARHIVA

Premalo Hrvata zna za MSCA-IF stipendiju

Nije mi jasno zašto je tako malo Hrvata koji prijavljuju MSCA-IF, a ona toliko puno nudi. U zadnjih šest poziva Obzora 2020 dobilo ju je 29 Hrvata, od čega tek osam iz područja društvenih i humanističkih znanosti, zbog čega je Hrvatska na samome dnu ljestvice uspješnih. Želja mi je da pomognem da drugi ne prolaze teži put koji sam ja imao. Iznenađen sam i da relativno malo mojih kolega uopće zna za ovu prestižnu stipendiju Europske komisije, dok pak mnogi znaju za Fulbrighta i Humboldta. Kako relativno često prosljeđujem i objavljujem vijesti oko teme financiranja u znanosti u sklopu svoje funkcije zamjenika voditeljice radne grupe Policy Marie Curie Alumni Association, pozivam doktorande da me potraže na Twitteru. Budući da imamo malo prostora, istaknut ću pet savjeta.

1 Odlučite da stvarno želite postdoktorsko usavršavanje u inozemstvu u smislu motiviranosti, spremnosti na životne promjene, potrebe za ubrzanim stjecanjem novih znanja i vještina itd.

2 Učite na svojim i tuđim pogreškama u prijavama. Što više kvalitetnih informacija dobijete o kriterijima ocjenjivača, to je veća šansa da će vaša prijava biti dobitna.

3 Budite uporni za MSCA-IF jer je potencijalni dobitak veliki. Bolje je dobiti MSCA-IF nego milijun kuna na lotu, to će vam potvrditi svaki stipendist. Ako neki igrači lutrije igraju godinama, možete i vi probati nekoliko puta. Samo nemojte slati prijave “s istim brojevima”.

4 Iskoristite sva sredstva koja vam stoje na raspolaganju u oblikovanju svoga projekta. Ekipa oko Sandre Vidović na radionicama Agencije za mobilnost i programe EU-a doista pomaže, mnogo je videotutorijala na YouTubeu kako se piše projektna dokumentacija, uključite se u akcije COST-a i iskoristite kratkoročne stipendije (STSM) da biste financirali put i boravak u svojoj željenoj ustanovi, upoznali mentora i razgovarali o temi istraživanja. Usavršavajte se na mrežnim tečajevima i radionicama, poput Coursere, edX i Khan Academy. Znanje nikad nije bilo dostupnije u povijesti ljudskog roda, iskoristite to!

5 Ako je moguće, birajte zemlju koja prihvaća Seal of Excellence Europske komisije jer vam šanse bitno rastu.

ma neprihvatljiva”? To se ne smije tolerirati u zemlji Europske unije u 21. stoljeću! Kad sam se javljao na natječaj za radna mjesta na hrvatskim fakultetima, dolazio bih u završni krug s protukandidatom iz same matične ustanove na koju se javljam, a natječajna povjerenstva bila su vrlo maštovita u objašnjavanju zašto se odlučuju za drugu osobu navodeći kriterije koji nisu bili navedeni u natječaju. Takva praksa otvara prostor akademskoj korupciji.

I zadnja želja, volio bih otkriti pozadinu društvenih sukoba vezano za jezični identitet.

IVAN BASIĆ, 'I VESCOVI DELLA DALMAZIA AL CONCILIO DI HIERIA DEL 754. APPUNTI SULLA GEOGRAFIA STORICA DELL'ADRIATICO MERIDIONALE BIZANTINO NELL'VIII SECOLO', SVEUČILIŠTE U SPLITU – FILOZOFSKI FAKULTET – HRVATSKO DRUŠTVO ZA BIZANTSKE STUDIJE, SPLIT – ZAGREB 2020.

Dalmacija izvan Dalmacije: Bizantska crkvena geografija u doba ikonoklazma

Knjiga svojim originalnim rješenjima, dosad slabije istraženih historiografskih problema, rasvjetljava važna pitanja iz povijesti bizantske i crkvene uprave na Jadranu u stoljećima iz kojih je sačuvano izrazito malo povijesnih vrela

Pisu dr. **HRVOJE GRACANIN**
i dr. **TRPIMIR VEDIŠ**

Knjiga pod gornjim naslovom prva je temeljita znanstvena analiza monografskog karaktera trećega popisa iz Popisa biskupija Konstantinopolske crkve (*Notitia episcopatum ecclesiae Constantinopolitanae*). Pomnom raščlambom i minucioznom raspravom dosad iznesenih mišljenja u literaturi, autor – povjesničar s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu, profesor srednjovjekovne europske i hrvatske povijesti i predstojnik Katedre za staru i srednjovjekovnu povijest i metodologiju historije – došao je do vlastitih zaključaka ili dodatno potkrijepio već prije iznesene teze.

Temeljni je rezultat istraživanja da se spomen dalmatinskih biskupa na crkvenom saboru u Hijereji 754. godine ne smije tumačiti kao pokazatelj da su spomenuti biskupi pristigli iz „prave“ (sjeverozapadno položene) Dalmacije, nego je jednako tako moguće (i vjerojatnije) da je pod time mišljeno područje koje je potpadalo pod bizantsku temu (vojno-upravnu jedinicu, provinciju) Kefaleniju, a za koje se ponekad također koristilo ime „Dalmacija“, to

jest, Heptanez (sedam glavnih jonskih otoka: Krf, Kefalenija, Itaka, Paksos, Zakint, Leukada, Kitera), Dirahij (Drač) i Nikopol. Pritom ustvrđuje da je moguće pretpostaviti kako se ime „Dalmacija“ ograničilo isključivo na teritorij koji je bio pod (punom) bizantskom kontrolom.

Simbolička geografija

Opravdano upozorava da se iz ovoga ne bi smjela izvući pretpostavka kako su se administrativne granice kasnoantičke ili ranosrednjovjekovne Dalmacije protezale preko Skadarskog jezera duboko u Epir, niti da su jonski otoci bili i u bilo kojem času uključeni u upravnu cjelinu dalmatinskoga imena, upućujući na to da je u predmetnom slučaju ponajprije riječ o simboličkoj crkvenoj geografiji. Zaključak u vezi sa spomenom dalmatinskih biskupa na saboru u Hijereji je utoliko važniji jer se redovito u hrvatskoj, ali i drugim historiografijama, uzimao kao dokaz u prilog tezi o već izgrađenoj i s Bizantom čvrsto povezanoj crkvenoj organizaciji na istočnoj obali Jadrana.

Osim samog Basića, nitko nije posvetio takvu temeljitu pozornost problematici crkvenih spona između Bizanta i istočne obale Jadrana na primjeru nazočnosti „dal-

matinskih“ biskupa na crkvenom saboru u Hijereji 754. godine. U kontekstu hrvatske historiografije ne postoji djelo sličnog sadržaja, a osobito ne kakvoće, niti je ova tema dosad bila u historiografiji u svjetskim razmjerima obrađena monografski. Na razini europske historiografije ova

“

Uz uspješno sažimanje i predstavljanje trenutnog 'stanja istraživanja', autor je, pokazujući zavidnu informiranost i istraživačku inovativnost, ponudio niz 'novih rješenja starih pitanja' čime se pozicionirao među relevantne međunarodne istraživače ranosrednjovjekovne povijesti Jadrana

IVAN BASIĆ

I VESCOVI DELLA DALMAZIA AL CONCILIO DI HIERIA DEL 754

APPUNTI SULLA GEOGRAFIA STORICA DELL'ADRIATICO MERIDIONALE BIZANTINO NELL'VIII SECOLO

Sveučilište u Splitu – Filozofski fakultet
Hrvatsko društvo za bizantske studije

monografija predstavlja nadogradnju recentnih istraživanja povijesti ranosrednjovjekovnog Jadrana. U tom smislu ona je ne samo svjež doprinos raspravi već ponegdje i korekcija radova o srodnoj problematici autora poput (da spomenemo tek neke) P. Komatine, V. Prigenta i T. Živkovića. Ovo je našem autoru pružilo okvir za šire razmatranje razvitka crkvenih središta na istočnojadransko-jonskoj obali, kao i da zahvati u pitanje koji se prostor u bizantskoj perspektivi (o kojoj je ovisan i kroničar Mihael Sirijac) mogao u ono doba podrazumijevati pod imenom Dalmacije.

Stručnjaci iz polja povijesnih znanosti, kao i svi zainteresirani za bizantsku i crkvenu povijest ovim su dobili sadržajno i korisno djelo. Objavljeno na talijanskom jeziku ono je sad dostupno i svima koji se ovim jezikom služe i bave ovom i srodnim tematikama, utoliko više što je razvijenost bizantskih studija kao i znanstvena produkcija toga polja na talijanskom jeziku veoma bogata i nezaobilazna u svakom ozbiljnom bavljenju bizantologijom. To je naravno i izvanredna prilika

da se italofoni stručnjaci upoznaju s rezultatima hrvatske historiografije na ovom području, točnije hrvatske medievistike, odnosno mlade hrvatske bizantologije kao njene grane.

Plodna djelatnost

I ova knjiga svjedoči o vrlo plodnoj znanstvenoj djelatnosti članova splitskog Odsjeka za povijest – izlazi u nizu *Izdanja Filozofskog fakulteta u Splitu*, ujedno je i drugo izdanje Hrvatskog društva za bizantske studije u nizu *Disertationes et monographiae*. Djelo – uz svoj znanstveni doprinos u užem smislu – nadopunjujući historiografiju crkvene i administrativne povijesti Jadrana osobitu važnost ima u 'popunjavanju historiografskih rupa' u kontekstu poslovičnog manjka (kvalitetnih) studija s prostora koji je često ostajao izvan područja istraživanja kako proučavatelja zapadnog latinskog kršćanstva, tako i onog bizantskog, grčkog. U mnogim svojim segmentima autor ne samo da pokazuje zavidnu razinu informiranosti i ovladavanja postojećom znanstvenom produkcijom već je uvjerljivo nadopunjuje,

a često i korigira. U tom smislu predmetna je studija ne samo dragocjen doprinos tekućoj historiografskoj raspravi, već doprinosi i pozicioniranju hrvatske historiografije (autora i njegove institucije) kao relevantnog sugovornika na međunarodnoj akademskoj sceni. Drugim riječima, priželjkivani uspjeh monografije i sretna međunarodna recepcija djela obećavaju i izdavaču i institucijama koje iza njega stoje dodatnu legitimaciju u međunarodnoj akademskoj zajednici.

Knjiga svojim originalnim rješenjima dosad slabije (osobito u hrvatskom kontekstu) istraženih historiografskih problema rasvjetljava važna pitanja iz povijesti bizantske i crkvene uprave na Jadranu u stoljećima iz kojih je sačuvano izrazito malo povijesnih vrela. Uz uspješno sažimanje i predstavljanje trenutnog 'stanja istraživanja' predmetnog područja, autor je, pokazujući zavidnu informiranost, ali i istraživačku inovativnost, ponudio niz 'novih rješenja starih pitanja' čime se pozicionirao među relevantne međunarodne istraživače ranosrednjovjekovne povijesti Jadrana.

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Nikša Lemo
znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, grana veterinarske kliničke znanosti

Boris Pirkić
znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, grana veterinarske kliničke znanosti

Andreja Prevendar Crnić
znan.-nast. zvanje red.prof.– trajno u području biomedicine i zdravstva, polje vet. medicina, grana veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane

Berislav Radišić
znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, grana veterinarske kliničke znanosti

Biserka Runje
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Ivone Jakaša
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području prirodnih znanosti, polje kemija

Snježana Kužir
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, grana temeljne i pretkliničke veterinarske znanosti

Dino Milinović
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti

Sandra Rončević
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području prirodnih znanosti, polje kemija, grana analitička kemija

Mirta Rubčić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području prirodnih znanosti, polje kemija, grana anorganska kemija

Anita Štrkalj
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje metalurgija

Split

Alojzije Čondić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području humanističkih znanosti, polje teologija, grana pastoralna teologija

Roberto Ercegovac
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje ekonomija, grana financije

Novi emeritusi hrvatskih sveučilišta

Ivo Josipović
redoviti profesor u mirovini Pravnog fakulteta

Branko Smerdel
redoviti profesor u mirovini Pravnog fakulteta

universitas

impressum ♦ **universitas** ♦ hrvatske sveučilišne novine
♦ **redakcija** ♦ Dražen Maleš ♦ Branko Nađ ♦ Tatjana Klarić Beneta ♦ Gordana Alfirić
♦ **nakladnički savjet** ♦ prof. Ante Čović, predsjednik
♦ prof. Goran Kardum ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Mislav Grgić ♦ Red. prof. Kažimir Hraste
♦ prof. Mirjana Matijević Sokol ♦ prof. Vesna Barić-Punda
♦ **fotografije** ♦ Hanza Media
♦ **glavna urednica** ♦ Mila Puljiz ♦
♦ **zamjenik glavne urednice** ♦ Ivan Perkov
♦ **nakladnici** ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu
♦ **za nakladnike** ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Damir Boras, rektori
♦ **adresa redakcije** ♦ Ruđera Boškovića 31, 21000 Split ♦ telefon 021 558 255
♦ **universitas@unist.hr** ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas;
www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
ZAGREB, ILICA 85
KLASA: 112-02/21-01/04
URBROJ: 251-77-01/6-21-1
U Zagrebu, 14. siječnja 2021. godine
Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti, Ilica 85, Zagreb raspisuje:

NATJEČAJ

Ad 1.

- za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja II. vrste zvanja: voditelj ostalih ustrojstvenih jedinica, interni naziv: voditelj radionice za drvo, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Ad 2.

- za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja III. vrste zvanja: voditelj odsjeka, interni naziv: voditelj podrške sustavu, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Ad 3.

- za izbor 1 izvršitelja (m/ž) na radno mjesto položaja III. vrste zvanja: voditelj radionice, interni naziv: električar, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinu podnošenja prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu na poveznici http://www.alu.unizg.hr/alu/cms/front_content.php?idcat=55&lang=1 (naslovnica/informacije/natjecaji).

Rok za podnošenje prijave je 8 dana od dana posljednje objave. DEKAN

Izv.prof.art. Tomislav Buntak

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET

Zagreb, Horvatovac 102a
Fakultetsko vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta na temelju članka 89. Statuta Fakulteta raspisuje

NATJEČAJ za izbor

1. za izbor u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodne znanosti, polje kemija, grana fizikalna kemija, na određeno vrijeme u trajanju 2 godine, u punom radnom vremenu, za rad na Projektu IPS-2020-01-6126 "Modluacija polifenolnog profila voća uslijed fizikalnih tretmana nakon branja", u Zavodu za fizikalnu kemiju pri Kemijskom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj.

Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=2aef5d9e-9cb5-4598-b767-4ef2f710b3f7>

2. za izbor u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana nuklearna fizika (eksperimentalna), na određeno vrijeme u trajanju jedne godine, u punom radnom vremenu, za rad na Projektu HRZZ-IP-2018-01-8570 "Elektroni, kaoni i neutroni u preciznim mjerenjima svojstava hadrona i jezgara", u Zavodu za eksperimentalnu fiziku pri Fizičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj

Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=68fd3589-e721-4fae-a22c-53e3b61af834>

3. za izbor u suradničko zvanje i na radno mjesto poslijedoktorand iz područja prirodnih znanosti, polje fizika, grana nuklearna fizika (teorijska), na određeno vrijeme u trajanju 3 godine, u punom radnom vremenu, za rad na Projektu TTP-2018-07-3554, "Exotic Nuclear Structure and Dynamics", u Zavodu za teorijsku fiziku pri Fizičkom odsjeku PMF-a – 1 izvršitelj

Ponude s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se isključivo putem mrežne poveznice: <https://posao.pmf.hr/opening-login?openingUUID=e793a57c-b815-4982-949d-9e9d749203e7>

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta www.pmf.unizg.hr/natjecaji.

Rok za podnošenje prijave na natječaj je 30 dana po objavljivanju natječaja u "Narodnim novinama".

Rezultati natječajnog postupka objavit će se na službenoj internetskoj stranici PMF-a: www.pmf.unizg.hr (Natjecaji).

